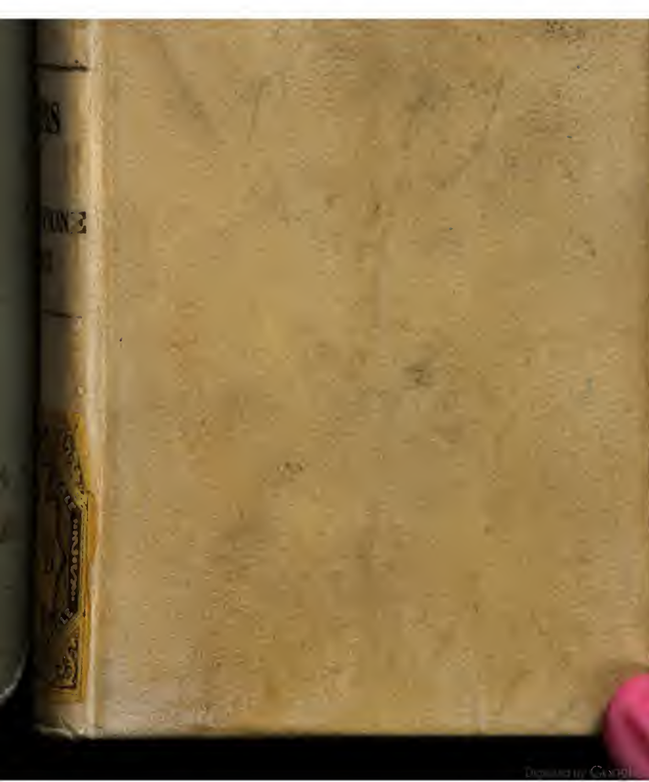
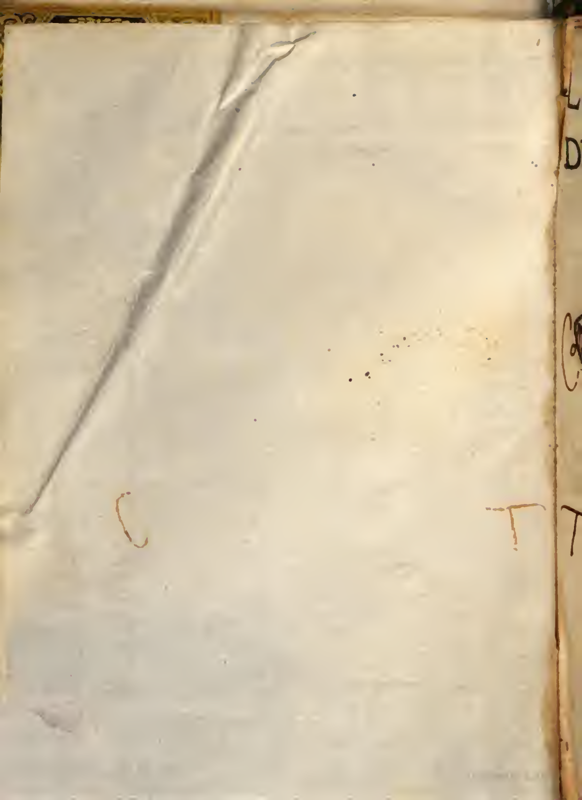

BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
6
37 B
40

LIBELLVS DE IMITATIONE CHRISTI QVI DICITVR IOANNIS GERSON.

CAPITVLA LIBRI PRIMI.

LIBRI II.

LIBRI III.

LIBER IIII.

FINIS.

DE IMITATIONE CHRISTI LIBER PRIMVS.

De imitatione Christi, & contemptu omnium uanitatum mundi. Capitulum primum.

Vi sequitur me, non ambulat in tenebris: sed habebit lumen uitæ: dicit dominus. Hæc sunt uerba Christi: quibus admonemur: quatenus uitã eius, & mores imitemur: si uelimus ueraciter illuminari, & ab omni cæcitate cordis liberari. Summum igitur studium nostrum sit, in ui ta Iesu Chisti meditari. Doctrina Christi, omnes doctrinas sanctorum præcellit: & qui spiritum haberet: absconditum ibi manna inueniret. Sed contingit: ꝙ multi ex frequenti auditu euangelij, par

num desiderium sentiunt: quia spiritum Christi nõ habent. Qui autem uult plene, & sapide Christi uerba intelligere: oportet ut totam uitam suam illi studeat conformare. Quid prodest tibi, alta de Trinitate disputare, si careas humilitate, unde displiceas trinitati? Vere, alta uerba non faciunt sanctum, & iustum: sed uirtuosa uita efficit Deo charum. Opto magis sentire compunctionem, q̃ scire eius diffinitionem. Si scires totam bibliam exterius: & omnium philosophorum dicta: quid totum prodesset sine charitate Dei, & gratia? Vanitas uanitatum, & omnia uanitas, præter amare Deum, & illi soli seruire. Ista est summa sapientia: per contemptum mundi, tendere ad cœlestia regna. Vanitas igitur est: diuitias perituras quærere, & in illis sperare. Vanitas quoq; est: honores ambire, & in altum se extollere. Va-

nitas ē: carnis desideria sequi: & illud desiderare, unde postmodum grauiter oportet puniri. Vanitas est: longam uitam optare: & de bona uita parum curare. Vanitas est: præsentem uitam solum attendere: & quæ futura sunt, non prĕuidere. Vanitas est, diligere, quod cum omni celeritate transit: & illuc non festinare, ubi sempiternum gaudium manet. Memento illius frequenter prouerbii: quia non satiatur oculus uisu: nec auris impletur auditu. Stude ergo, cor tuum ab amore uisibilium abstrahere & ad inuisibilia te trāsferre. Nam sequentes suam sensualitatem, maculant conscientiam: & perdunt Dei gratiam.

De suiipsius contemptu. C. ii.

OMnis hō naturaliter scire desiderat: sed scientia sine timore Dei quid importat? Melior est ꝓfecto hu-

milis rusticus, qui Deo seruit: q̃ sup̃bus philosophus, qui se neglecto, cursum cœli considerat. Qui bene seipsu cognoscit: sibi ipsi vilescit: nec laudibus delectatur humanis. Si scirem omnia, quę in mundo sunt: & non essem in charitate: quid me iuuaret coram Deo, qui me iudicaturus est ex facto? Quiesce a nimio sciendi desiderio: quia magna ibi inuenitur distractio, & deceptio. Scientes, libenter uolunt uideri, & sapientes dici. Multa ergo sunt, quæ scire, parum, uel nihil animæ prosunt. Et ualde insipiens est, qui alijs intendit, q̃ his, quæ saluti suæ deseruiunt. Multa uerba nō satiant animā: sed bona uita refrigerat mentem: & pura conscientia magnam prestat ad Deum confidentiam. Quanto plus, & melius scis: tanto grauius inde iudicaberis, nisi sanctius uixeris. Noli ergo extolli de ulla arte, uel scientia: sed potius time

de data

de data tibi notitia. Si tibi uidetur ꝙ multa ſcis, & ſatis bene intelligis: ſcito tamen, quia ſunt multo plura, quę neſcis. Noli altum ſapere: ſed ignorātiam tuam magis fatere. Quid uis te alicui præferre: cū plures doctiores te inueniantur, & magis in lege periti? Si uis utiliter aliquid ſcire, & diſcere: ama neſciri, & pro nihilo reputari. Hæc eſt altiſſima, & utiliſſima ſcientia & lectio: ſuīpſius uera cognitio, & deſpectio. De ſeipſo nihil tenere, & de alījs ſemper bene, & alte ſentire: magna ſapientia eſt, & perfectio. Si uideris aliquē aperte peccare: uel ali qua grauia perpetrare: non debes tñ meliorē te eſtimare: quia neſcis quādiu poſſis in bono ſtare. Omnes fragiles ſumus: ſed tu neminem fragiliorem te ipſo tenebis.

De doctrina ueritatis. Cap. iīj.

FElix, quē ueritas per ſe docet, non per figuras, & uoces trāſeūtes: ſed

ſicuti ſe habet. Noſtra opinio, & noſter ſenſus ſæpe nos fallit: & modicũ uidet. Quid prodeſt magna cauillatio de occultis, & obſcuris rebus: de quibus nec arguemur ĩ iudicio quia ignorauimus? Grandis inſipientia: ꝙ neglectis utilibus, & neceſſariis, ultro intendimus curioſis, & damnoſis. Oculos habentes, non uidemus. Et quid curæ nobis, de generibus, & ſpeciebus? Cui æternum Verbum loquitur: a multis opinionibus expeditur. Ex uno uerbo omnia: & unum loquuntur omnia: & hoc eſt principium quod & loquitur nobis. Nemo ſine illo intelligit: aut recte iudicat. Cui omnia unũ ſunt: & qui omnia ad unum trahit: & omnia in uno uidet: poteſt ſtabilis corde eſſe, & in Deo pacificus permanere. O ueritas, Deus, fac me unũ tecum in charitate perpetua. Tædet me ſæpe, multa legere, & audire. In te eſt totum, quod

uolo,& desidero. Taceant omnes doctores: sileant uniuersæ creaturæ in conspectu tuo: tu mihi loquerē solus. Quanto aliquis magis unitus sibi, & interius simplificatus fuerit: tanto plura, & altiora sine labore intelligit: quia desuper lumen intelligentiæ accipit. Purus, simplex, & stabilis spiritus, in multis operibus non dissipatur: quia omnia ad Dei honorem operatur: & in se ociosus ab omni propria exquisitione esse nititur. Quis te magis impedit, et molestat, q̃ tua immortificata affectio cordis? Bonus & deuotus homo, opera sua prius intus disponit, quæ foris agere debet: nec illa trahunt eum ad desideria uitiosæ inclinationis: sed ipse inflectit ea ad arbitriū rectæ rationis. Quis habet fortius certamē: q̃ q̃ nititur uincere seipsum? Et hoc deberet eē negotiū uniuscuiusq; nostrū: uincere uidelicet seipm̄, et quotidie seipo for

gioſe uiximus? Dic mihi: ubi ſunt modo oēs illi dñi, & magiſtri, quos bene noſti, dū adhuc uiuerent, & in ſtudijs florent? Iam eorum p̄bendas alij poſſident: & neſcio utrum de eis recogitant. In uita ſua aliquid uidebantur: & modo de illis tacet. O q̄ cito tranſit gloria mundi. Vtinā uita eorum ſciētiæ ipſorum concordaſſet. tunc bñ ſtuduiſſent, & legiſſent. Quā multi pereunt per uanā ſcientiā in hoc ſeculo: qui parū curāt de Dei ſeruitio. Et quia magis eligunt magni eſſe, q̄ humiles: ideo euaneſcunt in cogitationibus ſuis. Vere magnus eſt, q magnā habet charitatē. Vere magnus ē, qui in ſe paruus eſt: & pro nihilo, oē culmen honoris ducit. Vere prudēs eſt, qui omnia terrena arbitratur, ut ſtercora: ut Chriſtum lucrifaciat. Et uere bene doctus eſt, qui Dei uoluntatem facit: & ſuam uoluntatem relinquit.

De prudētia in agēdis. Cap.iiij.

NOn eſt credēdum omni uerbo, nec inſtinctui:ſed caute, & longanimiter res eſt ſecundū Deū pōderāda. Pro dolor:ſæpe malū facilius q̄ bonū de alio credit, et dicit:ita infirmi ſumus. Sed perfecti uiri non facile credunt oī enarranti:quia ſciūt infirmitatē humanā ad malū ꝓcliuē, & in uerbis ſatis labilē. Magna ſapiētia eſt:nō eē p̄cipitē in agēdis:nec pertinaciter in ꝓprijs ſenſibus ſtare. Ad hāc ēt pertinet: nō q̄buslibet hoīum uerbis credere:nec audita, uel credita, mox ad aliorum aures effundere. Cū ſapiente, & conſcientioſo uiro conſilium habe:& quære potius a meliore inſtrui: q̄ tuas adinuentiones ſequi. Bona uita, facit hominem ſapientem ſecundū Deū: & expertum in multis. Quanto quis in ſe humilior fuerit, & Deo ſubiectior:tāto in
us erit ſapientior, & pacatior.

De lectione sanctarum scripturarum. Cap. V.

VEritas est in santis quęrenda, nõ eloquentia. Ois scriptura sacra eo spiritu debet legi, quo fctã ẽ. Quærere potius debemus utilitatẽ in scripturis, q̃, subtilitatem sermonis. Ita libenter deuotos, & simplices libros legere debemus, sicut altos, & profundos. Non te offendat auctoritas scribentis, utrum paruæ, uel magnæ literaturæ fuerit: sed amor puræ ueritatis te trahat ad legendum. Non quæras, quis hoc dixerit: sed quid dicatur: attende. Homines trãseunt: sed ueritas dñi manet in æternum. Sine personarum acceptiõe, uariis modis loquitur nobis Deus. Curiositas nostra sępe nos impedit in lectione scripturarum: cũ uolumus intelligere, et discutere, ubi simpliciter esset trãseũdum. Si uis profectũ haurire: lege hu

quæsiuit. Resistendo igitur passioni-bus, inuenitur uera pax cordis: non autem seruiendo eis. Nō est ergo pax in corde hominis carnalis: non in homine exterioribus dedito: sed in feruido spiritali.

De uana spe, et elatiōe fugiēda. c. vij.

VAnus est, qui spē suā ponit in hominibus aut in creaturis. Nō te pudeat alijs seruire, amore. Iesu christi: & pauperem in hoc seculo uideri. Nō stes super teipsum: sed in Deo spē tuā cōstitute. Fac qđ in te ē: & Deus aderit bonæ uolūtati tuæ. Nō confidas in tua scia, uel cuiusq̄ astutia uiuētis. sed magis in Dei grā: q adiuuat humiles, & de se p̄sumentes humiliat. Ne glorieris in diuitijs, si adsunt: nec in amicis, quia potētes sunt, sed in Deo: qui oīa p̄stat: & seipsum sup oīa dare desiderat. Non te extollas de magnitudine, uel pulchritudine corporis: q̄ modica isirmitate corrūpitē,

& fœdat. Nō placeas tibi ipsi de habilitate, aut īgenio tuo: ne displiceas deo: cuius est totum: quicquid boni naturaliter habueris. Non te reputes alijs meliorē: ne forte corā deo deterior habearis: qui scit, quid est in homine. Nō superbias de operibus bonis: quia aliter sunt iudicia dei, q̄ hominū: cui sæpe displicet, qđ hoībus placet. Si aliquid boni habueris: crede de alijs meliora: ut humilitatē cōserues. Non nocet, si oībus te supponas: nocet autē plurimū, si uel unitc p̄ponas, iugis pax cū humili: in corde autē superbi, zelus, & indignatio frequens.

De cauēda nimia familiaritate. c. viij

NOn oī hoī reueles cor tuū: sed cū sapiente, & timēte deū, age cām tuā. Cum iuuenibus, & extraneis, rarus esto. diuitibus noli blandiri: & corā magnatibus nō libenter appareas. Cū humilibus, & simplicibus,

cũ deuotis, & moriggeratis sociare; & quę edificationis sunt, pertracta. Nõ sis familiaris alicui mulieri: sed in cõi oẽs bonas mulieres deo comẽda: soli deo, et angelis eius, opta familiaris esse: & hoĩum notitiam de uita Charitas habenda est ad oẽs: sed familiaritas nõ expedit. Qñq; accidit: ut persona ignota ex bona fama lucescat: cuius tamen præsentia oculos intuentium obfuscat. Putamus aliquando, aliis placere ex coniunctione nostra: & incipimus magis displicere, ex morum improbitate in nobis considerata.

De obediẽtia, et subiectione. C. ix.

VAlde magnũ est: in obedientia stare: sub prælato uiuere: & sui iuris nõ eẽ. Multo tutius est: stare in subiectione: q̃ in p̄latura. Multi sunt sub obediẽtia magis ex necessitate, q̃ ex charitate: & illi pœnã habẽt: & leuiter murmurãt; nec libertatẽ mẽtis

De cauēda sup̄fluitate v̄boꝝ. C.x.

CAueas tumultum hominū, quā tum potes. multum.n. impedit tractatus secularium gestoꝝ: etiā si simplici intentione proferant̄. scito enim inquinamur uanitate: & captiuamur. Vellē me pluries tacuisse: & inter homines nō fuisse. Sed quare tā libēter loquimur: & inuicē fabulamur: cum tñ raro sine lesione cōscientię ad silentiū redimus? Iō tā libēter loquimur: quia per multas locutiōes ab inuicē cōsolari q̄rimus: & cor diuersis cogitationibus fatigatū optamus releuare: & multū libēter de his, q̄ multū diligimus, uel cupimus: uel q̄ nobis cōtraria sentimus: libet loqui, & cogitare: sed (ꝓ dolor) sępe inaniter, & frustra. Nā hęc exterior cōsolatio, interioris & diuinę cōsolationis nō modicū detrimētū ē. Ideo uigilādū ē, & orādū: ne tempus ociose transeat. Si loqui licet, & expedit; quæ edificabi

ſeat. Si loqui licet, & expedit: quę ędificabilia ſunt, loquere. Malus uſus, et negligentia profectus noſtri, multũ facit ad incuſtodiam oris noſtri. Iuuat tñ nõ parũ ad profectũ ſpiritalẽ, deuota ſpiritalium rerum collatio maxime ubi pares animo, & ſpiritu in Deo ſibi ſociantur.

De pace acquirenda: & zelo proficiendi. Cap. xi.

MVltam poſſemus pacem hẽre: ſi non uellemus cũ nos aliorũ dictis, & factis, quæ ad noſtram curam non ſpectant, occupare. Q̃uo poteſt ille diu in pace manere, quia alienis curis ſe intermiſcet? qui occaſiones forinſecus quærit? qui parũ, uel raro ſe intrinſecus colligit? Beati ſimplices: qm̃ multã pacem habebunt. Quare quidã ſanctorꝝ tã perfecti, & cõtemplatiui fuerũt? Quia omnino ſeipſos mortificare ab oĩbus terrenis

desiderijs studuerunt: & ideo totis medullis cordis Deo inhærere, atq; libere sibi uacare potuerũt. Nos quidem nimium occupamur proprijs passionibus: & de transitorijs nimis solicitamur. Raro etiam unum uitiũ perfecte uincimus: & ad quotidianũ profectum non accendimur: ideo frigidi, & tepidi remanemus. Si essemus nobisipsis pfecte mortui: & minime implicati: tunc possemus etiã diuina sapere, & de cœlesti contemplatione aliquid experiri. Totum: & maximum impedimentum est: quia non sumus a passionibus, & concupiscentijs liberi: nec perfectam sanctorum uiam conamur ingredi. Quando etiam modicum aduersitatis occurrit: nimis cito deiicimur: & ad humanas consolationes conuertimur. Si niteremur, sicut uiri fortes, stare in p̃lio, pfecto auxiliũ domini uideremus sup nos de cœlo. Ipse.n.

certantes, & de gratia sua sperantes, paratus est adiuuare: qui nobis certādi occasiones procurat, ut uicamus. Si tantum in istis exterioribus obseruantĳs profectum religionis ponimus: cito finem habebit deuotio nostra. Sed ad radicem securim ponamus: ut purgati a passionibus, pacificam mentē possideamus. Si oī anno unum uitium extirparemus: cito uiri perfecti efficeremur. Sed modo e cōtrario sæpe sentimus ut meliores, & puriores in initio cōuersionis nos fuisse inueniamur, q̄ post multos annos professionis. Feruor, & profectus noster quotidie deberet crescere: sed nunc pro magno uidet: si quis primi feruoris partem possit retinere. Si modicam uiolentiam faceremus in principio: tunc postea cuncta possemus facere cum leuitate, & gaudio. Graue est, assueta dimittere: sed grauius est, contra propriam

uoluntatē

uoluntatem ire. Sed ſi non uincis parua, & leuia: quando ſuperabis difficiliora? Reſiſte in principio inclinationi tuæ & malam deſere conſuetudinem ne forte paulatim ad maiorem te ducat difficultatem. O ſi aduerteres, quantam tibi pacem, & alijs lætitiam faceres, teipſum bene habendo: puto ꝙ ſollicitior eſſes ad ſpiritalem profectum.

De utilitate aduerſitatis. C.xij.

BOnum eſt nobis, ꝙ aliquando habemus aliquas grauitates, & contrarietates: quia ſępe hominem ad correuocant: quatenus ſe in exilio eſſe cognoſcat: nec ſpem ſuam in aliqua re mundi ponat. Bonum eſt, ꝙ patiamur quandoq; contradictores: & ꝙ male, & ip̃fecte de nobis ſentiatur: etiam ſi bene agimus, & intendimus. Iſta ſæpe iuuant ad humilitatem: & a uanagloria nos defendunt. Tunc enim melius interiorem te-

stem Deum quærimus: quando foris uilipendimur ab hominibus: & non bene de nobis creditur. Ideo deberet se homo in Deo totaliter firmare: ut non esset ei necesse, multas consolationes quærere. Quando homo bonæ uoluntatis tribulatur, uel tentatur, aut malis cogitationibus affligitur: tunc Deum sibi magis necessarium intelligit: sine quo nihil boni se posse deprehēdit. Tūc etiam tristatur, gemit, & orat pro miseris, quas patitur: tūc tædet eum diutius uiuerē: mortem optat inuenire: ut possit dissolui, & cum Christo esse. Tūc etiam bene aduertit: perfectam securitatē, & plenam pacem in mūdo non posse constare.

De tētationibus sustinēdis. C. xiij.

QVandiu in mūdo uiuimus: sine tribulatione, & tentatione esse nō possumus. Vnde in Iob scriptū

eſt. Tẽtatio eſt uita hominis ſuper
terram. Ideo unuſquiſq; ſolicitus eſ
ſe deberet circa tẽtationes ſuas: & ui
gilare in orationibus: ne diabolus
locum inueniret decipiẽdi: qui nun-
quam dormitat: ſed circuit, quærẽs
quem deuoret. Nemo tam perfectus
eſt, & ſanctus, qui nõ habeat aliquã
do tẽtationes: & plene eis carere nõ
poſſumus. Sunt tamen tentationes
homini ſæpe ualde utiles: licet mo-
leſtæ ſint, & graues: quia in illis ho
mo, humiliatur, purgatur, & erudi
tur. Omnes ſancti per multas tribula
tiones, & tẽtationes tranſierunt, &
profecerunt. & qui bene tẽtationes
ſuſtinere nequiuerunt: reprobi facti
ſunt, & defecerunt. Nõ eſt aliquis
ordo tam ſanctus, nec locus tam ſe-
cretus, ubi non ſint tẽtationes, uel ad
uerſitates. Nõ eſt homo ſecurus a ten
tationibus totaliter, q̃diu uixerit: qa
in nobis eſt, unde tẽtamur: ex quo in

concupiscentia nati sumus. Vna tentatione, seu tribulatione recedente, alia superuenit: et semp aliquid ad patiendum habebimus. Nam bonum felicitatis nostræ perdidimus. Multi quærunt tentationes fugere: & grauius incidunt in eas. Per solam fugā non possumus uincer: sed per patientiam, & ueram humilitatem, omnibus hostibus efficimur fortiores. Qui tantummodo exterius declinat: nec radicem euellit: parum proficiet: immo citius ad eum tentationes redient: & peius sentiet. Paulatim, & p patientiam: cum longanimitate, deo iuuante, melius superabis, q̄ cum duritia & importunitate propria. Sæpius accipe consilium in tentatione: & cum tentato noli duriter agere: sed consolationem ingere: sicut tibi optares fieri. Initium omnium malarum tentationum, inconstantia animi, & parua ad Deum confidentia:

quia ſicut nauis ſine gubernatione hincinde a fluctibus impellitur: ita homo remiſſus, & ſuum propoſitū deſerens, uarie tentatur. Ignis probat ferrum: & tentatio hominem iuſtū. Neſcimus ſæpe quid poſſumus: ſed tē tatio aperit, quid ſumus. Vigilandū eſt tamen, præcipue circa initium tē tationis: quia tūc facilius hoſtis uin citur, ſi oſtium mentis nullatenus in trare ſinitur: ſed extra limen ſtatim, ut pulſauerit, illi obuiatur. Vnde qui dam dixit. Principijs obſta: ſero me dicina paratur. Cum mala per lon gas conualuere moras. Nam primo occurrit menti ſimplex cogitatio: de inde fortis imaginatio: poſtea dele ctatio: & motus prauus: & aſſenſio: ſicq; paulatim ingreditur hoſtis ma lignus ex toto, dum illi nō reſiſtitur in principio & quanto diutius quis ad reſiſtendum torpuerit, tanto in ſe quotidie debilior ſit, & hoſtis cō

tra eum potentior. Quidam in prin
cipio conuersionis suæ, grauiores tē
tationes patiūtur: quidam autem in
fine: quidam uero quasi per totam
uitam suam male habent. Nonnul-
li satis leuiter tētantur, secūdum diui
næ ordinationis sapiētiam, & æqui
tatem: qui statum, & merita homi
num pēsat, & cuncta ad electorum
suorum salutem præordinat. Ideo
nō debemus desperare, cum tenta-
mur, sed eo feruētius Deum exora-
re, quatenus nos in omni tribulatio
ne dignetur adiuuare, qui utiq;, se-
cūdum dictum Pauli, tandem faciet
cum tētatione prouētum, ut possu-
mus sustinere. Humiliemus ergo
animas nostras sub manu Dei in om
ni tētatione, & tribulatione: quia hu
miles spiritu saluabit, & exaltabit.
In tentationibus, & tribulationibus
probatur homo, quātum profecit:
& ibi maius meritum existit, & uir

tus melius patescit. Nec magnum est, si homo deuotus sit, & feruidus, cum grauitatem nō sentit: sed si tempore aduersitatis patiēter se sustinet: spes magni profectus erit. Quidam a magnis tētationibus custodiūtur: & in paruis quotidianis sæpe uincūtur: ut humiliati, nūquam de seipsis in magnis cōfidant, qui in tā modicis infirmantur.

De temerario iudicio uitando. Cap. xiiij

AD teipsum oculos reflecte, & aliorum facta caueas iudicarē. In iudicando alios: homo frustra laborat: sępius errat, & leuiter peccat. seipsum uero iudicando, & discutiendo, semper fructuose laborat. Sicut nobis res cordi est, sic de ea frequenter iudicamus. Nam uerum iudicium, propter priuatum amorē, faciliter perdimus. Si Deus semp

esset pura intentio nostri desiderij: non tam faciliter turbaremur pro resistētia sensus nostri. Sed sæpe aliqd ab intra latet, uel etiam ab extra concurrit, quod nos etiam pariter trahit. Multi occulte seipsos quærunt in rebus, quas agunt: & nesciunt. Videntur etiam in bona pace stare: quādo res pro eorum uelle fiunt, & sentire. Si autem aliter fit, q̄ cupiunt: cito mouētur, & tristes fiunt. Propter diuersitatem sensuum, & opinionum, satis frequenter oriūtur dissensiones, inter amicos, & ciues: inter religiosos, & deuotos. Antiqua consuetudo difficulter relinquitur: & ultra proprium uiderē, nemo libenter ducitur. Si rōni tue magis inniteris, uel industriæ, q̄ uirtuti subiectiuę Iesu Christi: raro, & tarde eris homo illuminatus: quia deus uult nos sibi perfecte subijci, et omnem rationem per inflāmatum amorem transcendere.

De opibus ex charitate factis. C.xv.

PRo nulla re mũdi,& pro nullius
hominis dilectione, aliquod ma
lum est faciendum, sed pro utilitate
tamen indigentis, opus bonum ali-
quãdo intermittendum est, aut etiã
pro meliori mutãdum, hoc enim fa
cto, opus bonum nõ deseritur:sed in
melius commutatur. Sine charitate
opus externum nihil prodest. quic-
quid autem ex charitate agitur:quan
tũcunq; etiam paruum sit, & despe-
ctum totum efficitur fructuosum.
Magis siquidem Deus pẽsat,ex quã
to quis agit, q̃ quantum quis facit,
multum facit, qui multum diligit:
multum facit,qui rem bene facit.Be
ne facit,qui magis communitati, q̃
suæ uoluntati seruit. Sæpe uidetur es
se charitas, & est magis carnalitas:
quia carnalis inclinatio,propria uo-
luntas, spes retributionis, affectus,
commoditas,raro abesse uolũt. Qui

ueram, & perfectam charitatem habet: in nulla re seipsum q̄rit: sed Dei solūmodo gloriam in omnibus fieri desiderat. nulli etiam inuidet, quia nullum priuatum gaudium amat, nec in seipso uult gaudere, sed in Deo super omnia bona optat beatificari. Nemini aliquid boni attribuit, sed totaliter ad Deum refert, a quo fontaliter omnia procedūt: in quo omnes sancti fruibiliter quiescūt. O qui scintillam haberet ueræ charitatis: profecto omnia terrena sentiret plena esse uanitatis.

De defectuum aliorum tolerantia. Cap. xvi.

QVæ homo in se uel in aliјs emēdare nō ualet, debet patienter sustinere, donec Deus aliter ordinet. Cogita quia forte sic melius est pro tua probatione, & patiētia: sine qua

non ſunt multum pōderanda merita noſtra. Debes tamē pro talibus impedimētis ſupplicare: ut Deus tibi dignetur ſubuenire, & poſſis benigne portare. Si quis ſemel, aut bis admonitus, non acquieſcit: noli cū eo contēdere, ſed totum Deo committe ut fiat uoluntas eius, & in honor: omnibus ſeruis ſuis, qui ſcit bene mala in bonum conuertere. Stude patiens eſſe in tolerando aliorum defectus, & qualeſcunque infirmitates: quia & tu multa habes, quæ ab alijs oportet tolerari. Si non potes te talem facere, qualem uis: quomodo poteris alium habere ad tuum beneplacitum. Libenter uolumus alios perfectos: & tamen proprios non emendamus defectus. uolumus, ꝙ alij ſtricte corrigantur: & ipſi corrigi nolumus. Diſplicet larga aliorum licentia: & tamen nobis nolumus negari, quód

petimus. Alios restringi per statuta uolumus: & ipsi nullatenus patimur amplius cohiberi. Sic ergo patet, q raro proximum, sicut nosipsos pēsamus. Si essent omnes perfecti: quid tūc haberemus ab aliis pro Deo pati? Nunc autem Deus sic ordinauit: ut discamus alter alterius onera portare: quia nemo sine defectu: nemo sine onere: nemo sibi sufficiēs: nemo sibi satis sapiens: sed oportet nos inuicem portare: inuicem cōsolari: pariter adiuuare, instruere, & admonere. Quātæ autem uirtutis quisq; fuerit, melius patet occasione aduersitatis. occasiones nāq; hominem fragilem non faciunt: sed qualis sit, ostēdunt.

De monastica uita. Cap. xvij.

OPortet, ut discas teipsum in multis frangere, si uis pacem, & cō

cordiam cum aliјs tenere. Nō est parum: in monasterijs, uel in congregatione habitare, & ibi sine quærela cōuersari, & usq; ad mortem fidelis perseuerare. Beatus quidem, qui ibi bene uixit: & feliciter cōsumauit. Si uis debite stare, & proficere: teneas te tāquam exulem, & peregrinum super terram. Oportet te stultū fieri propter Christum, si uis religiosam ducere uitam, Habitus, & tonsura, modicum cōferūt: sed mutatio morum, & integra mortificatio passionum, uerum faciūt religiosum. Qui aliud quærit, q̄ pure Deum, & animæ suæ salutem: nō inueniet nisi tribulationem, & dolorem. Nō potest etiam diu stare pacificus, qui nō nititur esse minimus, & omnibus subiectus. Ad seruiendum uenisti, non ad regēdum: ad patiēdum, & laborandum scias te uocatum: non ad ociandum, uel fabulandum. Hic er

go probātur homines, ſicut aurum in fornace. Hic nemo poteſt ſtare, niſi ex toto corde ſe uoluerit propter Deum humiliare.

De exemplis ſanctorum patrum. Cap. xviij.

INtuere ſanctorum patrum feruida exempla, in quibus uera perfectio refulſit, & religio: & uidebis, q̄ modicum ſit, et pene nihil, quod nos agimus. Heu, quid eſt uita noſtra, ſi illis fuerit comparata? Sancti, & amici CHRISTI, domino ſeruierunt in fame, & ſiti, in frigore, & nuditate, in labore, & fatigatione, in uigilijs, & ieiunijs, in orationibus, & ſanctis meditationibus, in perſecutionibus, & opprobrijs multis. O q̄ multas, & graues tribulationes paſſi ſunt Apoſtoli, martyres, cōfeſſores, uirgines, & reliqui omnes, qui CHRISTI ueſtigia uoluerunt ſe-

qui. Nam animas suas in hoc mun do oderũt, ut in æternam uitam eas possiderent. O q̃ strictam, & abdicatam uitam sancti patres in eremo duxerunt: q̃ lõgas, & graues tẽtationes pertulerunt: q̃ frequenter ab inimico uexati sunt: q̃ crebras & feruidas orationes Deo obtulerũt: q̃ rigidas abstinẽtias peregerunt: q̃ magnum zelum, & feruorem ad spiritalem profectum habuerũt: q̃ forte bellum ad edomationem uitiorum gesserunt: q̃ puram & rectam intentionem ad Deum tenuerunt. Per diẽ laborabant: & noctibus orationi diuinæ uocabant: quanquam laborãdo, ab oratione mẽtali minime cessarent. Omne tempus utiliter expendebant: omnis ora ad uacandum Deo, breuis uidebatur: & prę magna dulcedine cõtẽplationis, etiã obliuioni tradebãt necessitas corporalis refectionis. Oibus diuitijs, dignitatibus

honoribus, amicis:& cognatis renũ ciabant nil de mundo habere cupie› bant: uix necessaria uitæ sumebant: corpori seruire etiã in necessitate do› lebãt. Pauperes igitur erant in rebus terrenis: sed diuites ualde in gratia, et uirtutibus: foris egebant: sed intus gratia, & consolatione diuina reficie bantur. Mundo erant alieni, sed deo proximi, ac familiares amici. Sibĳp sis uidebantur tanquã nihili, & huic mundo despecti: sed erant in oculis Dei, præciosi, & electi: in uera humi litate stabant: in simplici obedientia uiuebant: in charitate, & patiẽtia am bulabant, & ideo quotidie in spiritu proficiebant: & magnam apud Deũ gratiam obtinebant. Dati sunt in exẽ plum omnibus religiosis: & plus prouocare nos debent ad bene profi ciendum, q̃ tepidorum numerus ad relaxandum. O quantus feruor om› nium religiosorum in principio suæ

sanctæ

anctæ inſtitutionis fuit: o quanta de
otio orationis, quāta æmulatio uir
utis, qui magna diſciplina uiguit
quanta reuerentia, & obedientia ſub
regula magiſtri in omnibus floruit.
Teſtantur adhuc ueſtigia derelicta:
ꝙ uere uiri ſancti, & perfecti, fuerūt,
ꝗ tã ſtrenue militantes, mūdum ſup
peditauerunt. Iam magnus putatur,
ſi quis tranſgreſſor non fuerit: ſiquis
quod accepit, cum patientia tolerare
potuerit. Hoc eſt temporis, & negli-
gentiæ ſtatus noſtri: ꝙ tam cito decli
namus a priſtino feruore: & iam tæ-
det uiuere prę laſſitudine, & tempo-
re. Vtinam in re penitus non dormi
tet profectus uirtutum, qui multa ſę
pius exempla uidiſti deuotorum.

De exercitijs boni religioſi. C. xix.

VIta boni religioſi, omnibus uir
tutibus pollere debet: ut ſit talis

interius, qualis uidetur hominibus exterius. Et merito multo plus debet esse intus, q̄ q̄ cernitur foris: qa inspector noster est Deus: quem summopere reuereri debemus, ubicunq; fuerimus: & tanquam angeli in conspectu eius, mūdi incedere. Omni die renouare debemus propositum nostrum, & ad feruorem nos excitare: quasi hodie primum ad cōuersionem uenissemus: atque dicere. Adiuua me domine Deus meus in bono proposito, & sancto seruitio tuo: & da mihi nūc hodie perfecte incipere: quia nihil est, q̄ hactenus feci. Secūdum propositum nostrum, cursus profectus nostri. Sed multa diligentia opus est, bene proficere uolenti. Quod si fortiter proponēs, sępe deficit: quid ille, qui raro, aut minus fixe aliquid proponit? Varijs tamē modis cōtingit desertio propositi nostri: & leuis omissio exercitio

rum uix ſine aliquo diſpendio tranſit. Iuſtorum propoſitum, in gratia Dei potius, q̃ in propria ſapientia pendet: in quo & ſemper confidunt, quicquid arripiant. Nam homo proponit, ſed Deus diſponit: nec eſt in homine uia eius. Si pietatis cauſa, aut fraternę utilitatis propoſito, quãdoq; cõſuetũ omittitur exercitium: facile poſtea poterit recuperari: ſi autem tædio animi, aut negligentia faciliter relinquitur, ſatis culpabile eſt: & nociuum ſentietur. Conemur, quantum poſſumus: adhuc leuiter deficiemus in multis. Semper tamen aliquid certi proponendum eſt contra illa præcipue, quæ amplius nos impediunt. Exteriora noſtra, & interiora pariter nobis ſcrutanda ſunt, & ordinanda: quia utraque expediunt ad profectum. Si non continue te uales colligere: ſaltem interdum, & ad mi-

nus semel in die: mane uidelicet, aut uespere. Mane ꝓpone: uespere discute mores tuos: qualis hodie fuisti in uerbo, opere, & cogitatione: quia in his sępius forsitan Deum offendisti, & proximum. Accinge te sicut uir, cõtra diabolicas nequitias, frena gulam: & omnem carnis inclinationẽ facilius frenabis. nunquam sis ex toto ociosus, sed aut legens, aut scribẽs, aut orans, aut meditans, aut aliquid utilitatis pro cõmuni laborãs. Corporalia exercitia discrete sunt agenda, nec omnibus æqualiter assumenda, quę communia non sunt, nõ sunt foris ostendenda: nam in secreto tutius exercentur priuata. Cauendum tamen, ne piger sis ad communia, & ad singularia promptior: sed expletis integre, & fideliter debitis, & iniunctis, si iam ultra uacat, redde te tibi, prout deuotio tua desiderat. Nõ possunt omnes habere unum exercitiũ:

ſed aliud iſti, aliud illi magis deſeruit. Etiam pro temporum congruentia diuerſa placent exercitia: quia alia in feſtis, alia in feriatis magis ſapiũt diebus, alijs indigemus tempore tentationis, & alijs tempore pacis, & quietis, alia, cum triſtamur, libet cogitare: & alia, cum læti in domino fuerimus. Circa principalia feſta, renouãda ſunt bona exercitia: & ſanctorum ſuffragia feruentius imploranda. De feſto in feſtum proponere debemus, quaſi tunc de hoc ſeculo migraturi ſimus, & ad æternum feſtum peruenturi. Ideoque ſolicite nos præparare debemus in deuotis temporibus, & deuotius conuerſari, atq; omnem obſeruantiam ſtrictius cuſtodire, tanquam in breui præmium laboris noſtri a Deo percepturi. Et ſi dilatum fuerit: credamus, nos minus bene præparatos atque indignos tantæ adhuc gloriæ,

quæ reuelabitur in nobis tempore præfinito: & studeamus nos melius ad exitum præparare. Beatus seruus, ait Euangelista Lucas, quem cum uenerit dominus, inuenerit uigilantem. amen dico uobis: super omnia bona sua constituet eum.

De amore solitudinis, & silentij. Cap. xx.

QVære aptum tempus uacandi tibi: & de beneficijs Dei frequẽter cogita. Relinque curiosa. Tales perlege materias, quæ compunctionem magis præstant, q̃ occupationem. Si te subtraxeris a superfluis locutionibus, & ociosis circuitionibus, nec non a nouitatibus, & rumoribus audiendis: inuenies tẽpus sufficiens, & aptum ad bonis meditationibus insistendum. Maximi sanctorum humana consortia, ubi

poterant, uitabant: & Deo in secreto uiuere eligebant. Dixit quidam. Quotiens inter homines fui, minor homo redij. Hoc quippe sæpius experimur, quando diu confabulamur. Facilius est, omnino tacere, q̃ uerbo non excedere. Facilius est, domi latere, q̃ foris se posse sufficienter custodire. Qui igitur intendit ad interiora, & spiritalia peruenire: oportet eum cum IESV a turba declinare. Nemo secure apparet, nisi qui libenter latet. Nemo secure præest, nisi qui libenter subest: Nemo secure præcipit, nisi qui libenter obedire didicit: Nemo secure gaudet, nisi qui bonæ conscientiæ testimonium habet: Nemo secure loquitur, nisi qui libenter tacet. Semper tamen sanctorum securitas, plena timoris Dei extitit. Nec eo minus soliciti, & humiles in se fuerunt, quia magnis uirtutibus, et gratia mi

cuerunt. Prauorum autem securitas, ex superbia, & presumptione oritur: & in fine in deceptionem sui uerti-tur. Nunquam promittas tibi securi tatem in hac uita, quamuis bonus ui dearis cœnobita, aut deuotus eremi ta. Sæpe meliores in æstimatione ho minum, grauius periclitati sunt, pro pter suam nimiam confidentiam. Vnde, multis utilius est, ut non peni tus tentationibus careant, sed sæpius impugnentur, ne nimium securi sint: nec forte in superbiam eleuentur: ne etiam ad exteriores consolationes li centius declinent. O qui nunquam transitoriam lætitiam quæreret: qui nunquam cum mundo se occuparet, q̄ bonam conscientiam seruaret. O qui omnem uanam solicitudinem amputaret: & dūtaxat salutaria, ac di uina cogitaret: & totam spem suam in Deo constitueret: q̄ magnam pa-cem, & quietem possideret. Nemo di

gnus eſt cœleſti conſolatione, niſi diligenter ſe exercuerit in ſancta compunctione. Si uis cordetenus compũgi: intra cubile tuum, & exclude tumultus mundi: ſicut ſcriptum eſt. In cubilibus ueſtris compungimini. In cella inuenies, quod de foris ſæpius amittes. Cella continuata dulceſcit: & male cuſtodita, tædium generat. Si in principio conuerſionis tuæ bene eam incolueris, & cuſtodieris: erit tibi poſtea dilecta amica, & gratiſſimum ſolatium. In ſilentio, & quiete proficit anima deuota, & diſcit abſcondita ſcripturarum: ibi inuenit fluenta lachrymarum: quibus ſingulis noctibus ſe lauet, & mundet: ut conditori ſuo tanto familiarior fiat, quanto longius ab omni ſeculari tumultu degit. Qui ergo ſe abſtrahit a notis, & amicis, appropinquabit illi deus cum angelis ſanctis. Melius eſt latere, & ſui curam age-

re, q̃ se neglecto, signa facere. Laudabile est homini religioso: raro foras ire, fugere uideri, nolle etiam homines uidere. Quid uis, uidere, quod non licet habere? Transit mundus, & concupiscentia eius. Trahunt desideria sensualitatis ad spatiandum: sed, cum hora transierit, quid nisi grauitatem conscientiæ, & cordis dispersionem importas? Lætus exitus, tristem sæpe reditum parit: & læta uigilia serotina, triste mane facit. Sic omne carnale gaudium blãde intrat: sed in fine mordet, & perimit. Quid potes alibi uiderẽ, quod hic nõ uides? Ecce cœlum, & terram, & omnia elementa: nam ex istis omnia sunt facta. Quid potes alicubi uidere, quod diu potest sub Sole permanere? Credis te forsitan satiari: sed non poteris pertingere. Si cuncta uideres præsentia: quid essent nisi uisio uana? Leua oculos tuos ad Deũ

in excelsis: & ora pro peccatis tuis, & negligentijs. Dimitte uana uanis: tu autem intende illis, quæ tibi præcepit Deus. Claude super te ostium tuum: & uoca ad te IESUM dilectum tuum. Mane cum eo in cella: quia non inuenies alibi tantam pacem. Si non exisses: nec quicquam de rumoribus audisses: melius in bona pace permansisses. Ex quo noua delectat aliquando audire: oportet te exinde turbationem cordis tolerare.

De compunctione cordis. Cap. xxi.

SI uis aliquid proficere: conserua te in timore Dei: & noli esse nimis liber: sed sub disciplina cohibe omnes sensus tuos: nec ineptæ te tradas lætitiæ. Da te ad cordis com

pũctionem, et inuenies deuotionem. Compunctio enim, multa bona aperit, quæ dissolutio cito perdere consueuit. Mirum est, ꝙ homo possit unquam perfecte lætari in hac uita: qui suum exilium, & tam multa pericula animæ suæ considerat, & pensat. Propter leuitatem cordis, & negligẽtiam defectuum nostrorum, non sentimus animæ nostræ dolores: sed sæpe uane ridemus: quando merito flere deberemus. Non est uera libertas, nec bona lætitia, nisi in timore Dei, cum bona conscientia. Felix, qui abijcere potest omne impedimentum distractionis, & ad unionem se redigere sanctæ compunctionis. Felix, qui a se abdicat, quicquid conscientiam suam maculare potest, uel grauare. Certa uiriliter: consuetudo consuetudine uincitur. Si tu scis homines dimittere: ipsi bñ te dimittent tua scã facerẽ. Nõ attrahas tibi res alio

rum: nec te implices causis maiorũ. Habe semper oculum super te primum & admoneas teipsum specialiter præ omnibus tibi dilectis. Si nõ habes fauorẽ hominum, noli ex hoc tristari: sed hoc sit tibi graue: quia nõ habes te satis bene & circunspecte, sicut diceret Dei seruum, & deuotum religiosum conuersari. Vtilius est sæpe, & securius, quod homo non habeat multas consolationes in hac uita, secundum carnem præcipue. tamen ꝙ diuinas non habemus, aut rarius sentimus, nos in culpa sumus: quia compũctionem cordis nõ quęrimus: nec uanas, & externas consolationes omnino abijcimus. Cognosce te indignum diuina consolatione: sed magis dignum multa tribulatione. Quando homo perfecte est cõpunctus: tunc grauis, & amarus est ei totus mundus. Bonus homo, sufficientem inuenit materiam dolendi

& flendi. Siue enim se considerat, siue de proximo pensat: scit, quia nemo sine tribulatione hic uiuit: et quãto strictius sese considerat, tanto amplius dolet. Materiæ iusti doloris, & internæ compunctionis, sunt peccata, & uitia nostra, quibus ita inuoluti iacemus, ut raro cœlestia contemplari ualeamus. Si frequentius de morte tua, q̃ de longitudine uitę tuæ cogitares: non dubium, quin feruentius te emendares. Si etiam futuras inferni, siue purgatorij pœnas cordialiter perpenderes: credo ꝙ libenter laborem & dolorem sustineres, & nihil rigoris formidares. sed quia ad cor ista non transeunt, & blãdimenta adhuc amamus: ideo frigidi, & ualde pigri remanemus. Sępe est inopia spiritus: unde tam leuiter conqueritur miserum corpus. Ora igitur humiliter ad dominum: ut det tibi compunctionis spiritũ: & dic cũ

propheta. Ciba me domine pane lachrymarum: & potum da mihi in lachrymis in mensura.

De consideratione humanæ miseriæ. Cap. xxij.

MIser es, ubicunq; fueris, & quocunq; reuerteris, nisi a Deum te conuertas. Quid turbaris, quia non succedit tibi, sicut uis: & desideras? Quis est, qui habet omnia secundum suam uolũtatem? Nec ego, nec tu, nec aliquis hominum super terram. Nemo est in mũdo sine aliqua tribulatione, uel angustia: quamuis Rex sit, uel Papa. Quis est, qui melius habet? utiq; qui pro Deo aliquid pati ualet. Dicunt multi imbecilles, & infirmi. Ecce q̃ bonam uitam ille homo habet: q̃ diues, q̃ potens, q̃ excelsus, q̃ magnus, et q̃ pulcher. Sed attẽde ad cœlestia bona: & uidebis, q̄ oĩa ista tem-

poralia nulla sunt: sed ualde incerta, & magis grauantia: quia nunquam sine solicitudine, & timore possidentur. Non est hominis felicitas, habere temporalia ad abundantiā: sed sufficit ei mediocritas. Vere miseria ē, uiuere super terram. Quanto homo uoluerit ēē spiritalior: tanto p̄sens uita fit ei amarior: quia sentit melius, & uidit clarius humanæ corruptionis defectus. nā comedere, bibere, uigilare, dormire, quiescere, laborare, & cæteris necessitatibus naturę subiacere, uere magna miseria est, & afflictio hoī deuoto, qui libēter uellet esse absolutus, & liber ab oī defectu. Valde. n. grauatur interior homo necessitatibus corporalibus in hoc mū do. Vnde ꝓpheta deuote rogat, quatenus liber ab istis esse ualeat, dicēs. De necessitatibus meis erue me domine. Sed uæ nō cognoscētibus suā miseriam: & amplius uæ illis, qui di

ligunt

ligunt hanc miſeriam:& corruptibi lem uitam. nam in tantum quidam hanc amplectũtur:licet etiam uix ne ceſſaria laborando, aut mendicando habeant,ut ſi hic poſſent ſemper ui- uere : de regno Dei nihil curarent. O inſani,& infideles corde,qui tã pro- funde in terris iacẽt,ut nil niſi carna- lia ſapiant.Sed miſeri ad huc in fine grauiter ſentient:quam uile et nihilũ erat,quod amauerunt. Sancti autem Dei,& omnes deuoti amici Chriſti, non attenderũt,quę carni placuerũt, nec quæ in hoc tempore floruerint: ſed tota ſpes eorum , & intentio , ad æterna bona anhelabat:ferebatur to- tum deſiderium eorum ad manſura, & inuiſibilia:ne amore uiſibiliũ tra- herentur ad infima.Noli frater amit tere confidentiam proficiendi ad ſpi ritalia:adhuc habes tempus , & ho- ram.Quare uis procraſtinare propo ſitum tuũ?Surge,& in inſtãti incipe:

& dic. Nunc tempus est faciendi nūc tempus est pugnandi: nunc tempus aptum est emendandi. Quando male habes, & tribularis: tunc tempus est promerendi. Oportet te transire per ignem, & aquam, anteq̃ uenias in refrigerium. Nisi tibi uim feceris, uitiū non superabis. Quandiu istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus: nec sine tædio, & dolore uiuere. Libenter haberemus ab omni miseria quietem: sed quia per peccatum perdidimus innocentiam: amisimus etiam ueram beatitudinē: ideo oportet nos tenere patiētiam, & Dei expectare misericordiam, donec transeat iniquitas, & hæc mortalitas absorbeatur a uita. O quanta fragilitas humana: quæ semper prona est ad uitia. Hodie confiteris peccata tua: & cras iterum perpetras confessa. Nunc proponis ea uere: & post horam agis, quasi nihil proposuisses.

Merito ergo nosipsos humiliare possumus, nec unquam aliquid magni de nobis sentire: quia tam fragiles & instabiles sumus. Cito etiam potest perdi per negligentiam, quod multo labore uix tādem acquisitum est per gratiã. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepescimus tam mane? Ve nobis, si sic uolumus declinare ad quietem, quasi iam pax sit, & securitas: cum necdum appareat uestigiũ ueræ sanctitatis in nostra conuersatione. Bene opus esset ꝙ adhuc iterũ institueremur, tanquam boni nouitij ad mores optimos: si forte spes esset de aliqua futura emendatione, & maiori spiritali profectu.

De meditatione mortis.
Cap. xxiij.

VAlde cito erit tecum hoc factũ, uide taliter quomodo te hẽas. hodie homo est: & cras non comparet. cũ autem sublatus fuerit ab ocu-

& dic. Nunc tempus est faciendi nūc tempus est pugnandi: nunc tempus aptum est emendandi. Quando male habes, & tribularis: tunc tempus est promerendi. Oportet te transire per ignem, & aquam, anteq̄ uenias in refrigerium. Nisi tibi uim feceris, uitiū non superabis. Quandiu istud fragile corpus gerimus, sine peccato esse non possumus: nec sine tædio, & dolore uiuere. Libenter haberemus ab omni miseria quietem: sed quia per peccatum perdidimus innocentiam: amisimus etiam ueram beatitudinē: ideo oportet nos tenere patiētiam, & Dei expectare misericordiam, donec transeat iniquitas, & hæc mortalitas absorbeatur a uita. O quanta fragilitas humana: quæ semper prona est ad uitia. Hodie con9teris peccata tua: & cras iterum perpetras confessa. Nunc proponis ea uere: & post horam agis, quasi nihil proposuisses.

Merito ergo noſipſos humiliare poſſumus, nec unquam aliquid magni de nobis ſentire: quia tam fragiles & inſtabiles ſumus. Cito etiam poteſt perdi per negligentiam, quod multo labore uix tãdem acquiſitum eſt per gratiã. Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepeſcimus tam mane? Ve nobis, ſi ſic uolumus declinare ad quietem, quaſi iam pax ſit, & ſecuritas: cum necdum appareat ueſtigiũ ueræ ſanctitatis in noſtra conuerſatione. Bene opus eſſet ꝙ adhuc iterũ inſtitueremur, tanquam boni nouitij ad mores optimos: ſi forte ſpes eſſet de aliqua futura emendatione, & maiori ſpiritali profectu.

De meditatione mortis.
Cap. xxiij.

Valde cito erit tecum hoc factũ, uide taliter quomodo te hẽas. hodie homo eſt: & cras non comparet. cũ autem ſublatus fuerit ab ocu-

lis: cito etiam transit a mente. O hebetudo, & duritia cordis humani: quod solum præsentia meditatur, & futura non magis præuidet. Sic te in omni facto: & cogitatu deberes tenere: quasi statim esses moriturus. Si bonã conscientiam haberes: nõ multum mortem timeres. Melius esset, peccata cauere, q̃ mortem fugere. Si hodie nõ es paratus: quomodo cras eris? Cras est dies incerta. & quid scis, si crastinum habebis? Quid prodest diu uiuere: quando tam parum emendamur? At longa uita nõ semper emendat: sed sæpe culpam magis auget. Vtinam per unam diẽ bene essemus conuersati in hoc mundo. Multi annos computant conuersionis: sed sæpe paruus est fructus emendationis. Si formidolosum est, mori: forsitan periculosius est, diutius uiuere. Beatus, qui horam mortis suæ semper ante oculos habet: &

ad moriendum quotidie se disponit. Si uidisti aliquando hominem mori: cogita quia & tu per eandem uiã transibis. Cum mane fuerit: puta te ad uesperum non peruenturum. uespere autem facto, mane non audeas tibi polliceri. Semper ergo paratus esto: & taliter uiue, ut nunq̃ te imparatum mors inueniat. Multi subito, & improuise moriuntur, nam hora, qua non putatur, filius hominis uenturus est. Quando illa extrema hora uenerit: multũ aliter sentire incipies de tota uita tua preterita: & ualde dolebis, ꝙ tam negligens, & remissus fuisti. Quam fœlix, & prudens, qui talis nunc nititur esse in uita, qualis optat inueniri in morte. Dabit nãq; magnam confidentiam feliciter moriendi, perfectus cõtemptus mundi, feruẽs desiderium in uirtutibus proficiendi amor disciplinę: labor pœnitentiæ, prõptitudo obedientiæ, abne

gatio sui, & tolerantia cuiuslibet ad uersitatis pro amore Christi. Multa bona potes operari, dū sanus es: sed infirmatus, nescio quid poteris. Pauci ex infirmitate emendantur. sic & qui multum peregrinantur, raro sanctificantur. Noli confidere super amicos, & proximos: nec in futuris salutem tuam differas: quia citius obliuiscentur tui, homines, q̄ existimas. Melius est, nūc tēpestiue prouidere, & aliquid boni præmittere, q̄ super aliorum auxilio sperare. Si nō es pro teipso solicitus modo: quis erit pro te solicitus in futuro? Nunc tempus est ualde preciosum. sed pro dolor, ꝙ hoc inutilius expendis, in quo promereri uales, unde æternaliter uiuas. Veniet qn̄ unū diē, seu horā pro emēdatione desiderabis: & nescio an impetrabis. Eia charissime, de quāto piculo te poteris liberarē de q̄ magno timore eripere, si mō sp timoratus fue

ris,& de morte suspectus. Stude nũc taliter uiuere, ut ĩ hora mortis ualeas potius gaudere, q̃ timere. Disce nunc mori mũdo, ut tũc incipias uiuer̃ cũ xp̃o: disce nũc oĩa contemnere, ut tũc possis libere ad Christum pergere. Castiga nũc corpus tuum per pœnitentiã ut tũc ualeas certã hẽre cõfidẽtiam. Ah stulte, quid cogitas te diu uicturum: cum nullum diem habeas hic securũ? Quã multi decepti sunt, & ĩsperato de corpore extracti? Quotiens audisti a dicentibus: quia ille gladio cecidit: ille submersus est: ille ab alto ruens, ceruicẽ fregit: ille mandacando obriguit, ille ludendo finẽ fecit? alius igne, alius ferro, alius peste, et alius latrocinio ꝑiit? et sic oĩum finis mors ẽ: & uita hominũ tanquã umbra subito pertrãsit. Quis memorabit tui post mortẽ? & quis orabit ꝓ te? Age age nũc charissime q̄cquid agere potes: q̄a nescis quãdo morie-

ris:nescis etiam quid tibi post mortem sequetur.dum tempus habes,cõgrega tibi diuitias immortales.Præter salutem tuam,nihil cogites, solũ quę Dei sunt,cures.Fac nũc tibi amicos,uenerando Dei sanctos, & eorũ actus imitando:ut cum defeceris in hac uita,illi te recipiant in æterna tabernacula.Serua te tanquam peregrinum, & hospitem super terram, ad quem nihil spectat de mundi negocijs.Serua cor liberum, & ad Deum sursum erectum:quia non habes hic manentem ciuitatem.Illuc preces,et gemitus quotidianos cum lachrymis dirige:ut spiritus tuus mereatur post mortem ad dominum feliciter transire. Amen.

De iudicio & pœnis peccatorum. Cap. xxiiij.

IN omnibus rebus respice finem: & qualiter ante districtum iudicē stabis;cui nihil est occultum;qui mu

neribus non placatur: nec excuſationes recipit: ſed quod iuſtum eſt, iudicabit. O miſerrime, & inſipiēs peccator: quid reſpondebis Deo omnia mala tua ſcienti: qui interdum formidas uultũ hominis irati? Vt quid non prouides tibi in die iudicij: quãdo nemo poterit per alium excuſari, uel defendi: ſed unuſquiſq; ſufficiens onus erit ſibiipſi? Nunc labor tuus ē fructuoſus, fletus acceptabilis, gemitus exaudibilis, dolor ſatisfactorius, & purgatiuus. Habet magnũ & ſalubre purgatorium, patiens homo: qui ſuſcipiens iniurias, plus dolet de alterius malitia, q̃ de ſua iniuria: qui pro contrariantibus ſibi libenter orat: & ex corde culpas indulget: ueniã ab aliis petere non retardat qui facilius miſeretur, q̃ iraſcitur: qui ſibiipſi uiolentiam frequenter facit: & carnem ſuam omnino ſpiritui ſubiugare conatur. Melius eſt modo purgare pec

cata, & uitia resecare, quam in futuro purgāda reseruare. Vere nosipsos decipimus per inordinatum amorem, quem ad carnē habemus. Quid aliud ille ignis deuorabit, nisi peccata tua? Quanto amplius tibiipsi nūc parcis, & carnem sequeris: tanto durius postea pœnas lues: & maiorē materiā comburendi reseruas. in quibus homo peccauit: ex illis grauius punietur. Ibi acidiosi ardentibus stimulis pūgentur: & gulosi ingenti fame, ac siti cruciabuntur. Ibi luxuriosi, & uoluptatē amatores, ardenti pice, & fœtido sulphure perfundentur & sicut furiosi canes, p̄ dolore īuidi ululabūt. Nullum uitium erit, quod suū ꝓpriū cruciatū non habebit. Ibi superbi oī confusione replebuntur: & auari miserrima egestate arctabuntur. Ibi erit una hora grauior in pœna q̄ hic centum anni in amarissima penitentia. Ibi nulla requies est, & nulla conso-

latio damnatis. Hic tamen interdum cessatura laboribus: atq; amicorum fruimur solatijs. Esto modo solicitus & dolens pro peccatis tuis: ut in die iudicij sis securus cū beatis. Tunc. n. iusti stabunt in magna constantia ad uersus eos, qui se angustiauerunt, & depresserunt. tūc stabit ad iudicādū, qui modo se subijcit humiliter iudicijs hominum. tūc magnam fiduciā habebit pauper, & humilis: & pauebit undiq; superbus. tunc uidebitur sapiens in hunc mundo fuisse, qui pro Christo didicit stultus, & despectus esse. tunc placebit omnis tribulatio patienter perpessa: & omnis iniquitas oppilabit os suum. tūc gaudebit omnis deuotus: et mœrebit oīs irreligiosus. tunc plus exultabit caro afflicta, q̄ si in delitijs fuisset semper nutrita. tunc splendebit habitus uilis: & obtenebrescet uestis subtilis. tūc plus laudabit paupculū domici-

lium, q̃ deauratum palatium. tunc plus iuuabit constãs patientia, q̃ omnis mundi potentia. tunc amplius exaltabitur simplex obediẽtia, q̃ omnis secularis astutia. tunc plus lætificabit pura, & bona conscientia, q̃ docta philosophia. tunc plus ponderabit contemptus diuitiarum, q̃ totus thesaurus terrigenarum, tunc magis consolaberis super deuota oratione, q̃ super delicata comestione, tunc potius gaudebis de seruato silentio, q̃ de longa fabulatione. tunc plus ualebunt sancta opera, q̃ multa pulchra uerba. tunc plus placebit tristis uita, & ardua pœnitentia, q̃ omnis delectatio terrena. Disce nunc in modico pati, ut tunc a grauioribus ualeas liberari. Hic primo proba, quid possis pati postea. Si nunc tam parũ nõ uales sustinere: quomodo poteris tũc ęterna tormẽta sufferre? si modo modica passio tã impatiẽ

tem efficit, quid gehēna tunc faciet? Ecce uere non potes duo gaudia habere: delectari hic in mundo: & poſtea regnare in cœlo cum Chriſto. Si uſq; in hodiernum diem ſemper in honoribus, & uoluptatibus uixiſſes: quid totum tibi profuiſſet, ſi iam in inſtanti mori contingeret? Omnis ergo uanitas, præter amare Deum, & illi ſoli ſeruire. Qui enim Deū ex toto corde amat: nec mortem, nec ſupplicium, nec iudicium, nec infernum metuit: quia perfectus amor ſecurum acceſſum ad Deum facit. Quem autem adhuc peccare delectat: non mirum, ſi mortem, & iudicium timeat. Bonum tamen eſt: ut, ſi nec dum amor a malo te reuocat: ſaltem timor gehennalis coerceat. Qui uero timorem Dei poſtponit: diu ſtare in bono non ualebit: ſed diaboli laqueos citius incurret.

De feruenti emendatione totius uitæ nostræ. Cap.xxv.

ESto uigilans, & diligens in Dei seruitio: & cogita frequenter: ad quod uenisti? & cur seculum reliquisti? nonne ut Deo uiueres, & spiritalis homo fieres? igitur ad perfectum ferueas: quia mercedem laborũ tuorũ in breui recipies: nec erit tunc amplius timor, aut dolor ĩ finibus tuis. Modicum nũc laborabis: & magnã requiem, immo perpetuã lætitiã inuenies. Si tu permanseris fidelis, & feruidus in agendo: Deus proculdubio erit fidelis & locuplex in retribuẽdo. Spẽ bonam retinere debes, ꝙ ad palmam peruenies: sed securitatẽ capere non oporet: ne torpeas, aut elatus fias. Cum enim quidam anxius inter metum, & spem frequenter fluctuaret: & quadam uice mœrore cõfectus, in ecclesia ante quoddam altare se in oratione prostrauisset: hæc in

se reuoluit, dicẽs. O si scirẽ, ꝙ adhuc
ꝑseueraturus eẽm. statĩq; audiuit in
tus diuinũ respõsum. Quid si hoc sci
res, facere uelles? Fac nũc, qđ tũc fa-
cere uelles: & bñ securus eris. Moxq;
cõsolatus, & cõfortatus, diuinę se cõ
misit uoluntati: & cessauit anxia flu
tuatio: noluitq; curiose inuestigarẽ, ut
sciret, quæ sibi essent futura: sed ma-
gis studuit inquirere: quæ esset uolũ
tas Dei, bene placens, & perfecta, ad
omne opus bonum inchoãdũ, et per
ficiendum. Spera in domino, & fac
bonitatem, ait propheta: & inhabi
ta terram: & pasceris in diuitijs eius.
Vnum est, quod multos a profe-
ctu, & feruenti emendatione retra-
hit: horror difficultatis, seu labor
certaminis. Enimuero illi maxime
præ alijs in uirtutibus proficiũt, qui
ea, quæ sibi magis grauia, & con-
traria sunt, pro uiribus uincere nitũ
tur. Nã ibi homo plus proficit, et gra

tiam meretur ampliorem, ubi magis seipsum uincit, & in spiritu mortificat. Sed non omnes habent ęque multum ad uincendum, & moriēdū. Diligens tñ emulator, ualentior erit ad proficiendum etiam si plures habeat passiones, q̃ alius bene morigeratus, minus tamen feruens ad uirtutes. Duo tamen specialiter ad magnam emendationem iuuant: uidelicet, subtrahere se uiolenter, ad quod natura uitiose inclinatur: et feruenter instare pro bono, quo amplius quis indiget. Illa etiam studeas magis cauere, & uincere, quæ tibi frequētius in alijs displicent. Vbi profectū tuū capias: ut si bona exempla uideas, uel audias, ad imitandum accēdaris. Si qd autē reprehensibile cōsideraueris: caue ne idē facias, aut, si aliqñ fecisti, citius emēdar̃ tę studeas. Sicut oculus tuus alios considerat: sic iterū ab alijs notaris. Quã iucūdū, et dulce ē,

uidere

uiderē feruidos et deuotos fratres, bñ morigeratos, et disciplinatos. Quam triste ē, & graue uidere īordinate ambulantes: qui ea, ad quæ uocati sunt, non exercent. Quam nociuum est: negligere uocationis suæ propositū: & ad non commissa sensu inclinare. Memor esto arrepti ꝓpositi: et imaginem tibi propone crucifixi. Bene uerecundari potes, inspecta uita I E S V Christi, quia necdum magis illi te cōformare studuisti licet diu ī uia Dei fuisti. Religiosus, qui se intente, & deuote in sanctissima uita, & passione dñi exercet: oīa utilia, & necessaria sibi abundāter ibi inueniet: nec opus est, ut extra I E S V M aliquid melius quęrat. O si I E S V S crucifixus in cor nostrum ueniret ꝙ̃ cito, & sufficienter docti essemus. Religiosus feruidus oīa bene portat, & capit quæ illi iubenē. Religiosus negligēs, & tepidus, habet tribulationem sup

tribulationem:& ex omni parte patitur angustiam:quia interiori consolatione caret:& exteriorem quærere prohibetur.Religiosus extra disciplinam uiuens,graui ruinæ patet. Qui laxiora quærit,& remissiora: semper in angustijs erit:quia aut unum,aut reliquum sibi displicebit. Quo faciunt tam multi alij religiosi? qui satis arctati sunt sub disciplina claustrali: raro exeunt:abstracte uiuunt: pauperrime comedunt: grosse uestiuntur: multum laborāt:parum loquuntur: diu uigilant:mature surgunt: orationes prolongant:frequenter legunt:& se in omni disciplina custodiunt? Attende Cartusienses,Cistercienses, & diuersæ religionis monachos, ac moniales:qualiter omni nocte ad psalendum domino assurgunt. Et ideo turpe est:ut tu debeas in tam sancto opere pigritare:ubi tanta multitudo religiosorū incipit Deo iubilare. O si

nihil aliud faciendum incūberet, nisi dn̄m Deum nostrū toto corde, & ore laudare. O si nunquam indigeres comedere, nec bibere, nec dormire: sed semper posses deum laudare: & solūmodo spiritalibus studijs uacare: tūc multo felicior esses, q̄ modo, cum carni ex qualicunq; necessitate seruis. Vtinam non essent istæ necessitates, sed solummodo spiritales anımę refectiones: quas (heu) satis raro degustamus. Qn̄ homo ad hoc peruenit, q̄ de nulla creatura consolationē suam quærit: tunc ei Deus primo perfecte sapere incipit tunc etiam bene contētus de omni euentu rerum erit: tunc nec pro magno lætabitur: nec ꝑ modico contristabitur: sed ponit se integre & fiducialiter in Deo: qui est ei oīa in oībus: cui nihil utiq; petit, nec moritur. sed oīa ei uiuunt: & ad nutū incūctanter deseruiunt. Memēto semper finis: & quia perditum non re

dit tempus. Sine solicitudine, & diligentia, nunq̃ acquires uirtutes. Si incipis tepescere, incipies male habere. Si autem dederis te ad feruorem: inuenies magnam pacem: & senties leuiorem laborem, propter Dei gratiam, & uirtutis amorem. Homo feruidus, & diligens, ad omnia est paratus. Maior labor est. resistere uitijs, & passionibus, q̃ corporalibus insudare laboribus. Qui paruos non uitat defectus: paulatim labitur ad maiores. Gaudebis semper uespere, si diem expendas fructuose. Vigila super teipsum: excita te ipsum: admone teipsum, & q̃cquid de alijs sit nō negligas teipsum. Tm̄ proficies, q̃tum tibi ipsi uim intuleris.

De interna conuersatione. Cap.i.

Egnum Dei intra uos ē: dicit dominus. Conuertere te ex toto corde tuo ad dominū: & relinque hunc miserum mundū: & inueniet anima tua requiem. disce exteriora contemnere: & ad interiora te dare: & uidebis regnum Dei in te uenire. Est enim regnum Dei, pax & gaudium in spiritu sancto: quod non datur impijs. Veniet ad te Christus, ostendens tibi consolationem suam: si dignam illi ab intus paraueris mansionem. Omnis gloria eius & decor, ab intra est: & ibi complacet sibi. Frequens illi uisitatio cum homine interno: dulcis sermocinatio: grata consolatio: multa pax: familiaritas stupenda nimis. Eia ani-

ma fidelis, præpara huic sponso cor tuum: quatenus ad te uenire, & in te habitare dignetur. Sic enim dicit. Si quis dilligit me: sermonem meum seruauit: & pater meus diliget eum: & ad eum ueniemus: & mansionem apud eum faciemus. Da ergo Christo locum: & cæteris omnibus nega introitum. Cum Christum habueris: diues es, & sufficit tibi: ipse erit prouisor tuus, & fidelis procurator in omnibus: ut non sit opus tibi ĩ hominibus sperar̃. Homines enim cito mutantur: & deficiunt uelociter: Christus autem manet in æternum: & astat ũsq; in finem firmiter. Non est magna fiducia ponenda in homine fragili, & mortali: etiam si utilis sit, & dilectus: neq; tristitia multa capienda ex hoc, si interdum aduersetur, & contradicat. Qui hodie tecum sunt: cras contrariari possunt, & econuerso, sæpe ut aura uertuntur.

Pone totam fiduciam tuam in domi
no: & ſit ipſe timor tuus, & amor tu-
us. Ipſe pro te reſpondebit: & faciet
bene, ſicut melius fuerit. Non habes
hic manentem ciuitatem: & ubicun-
que fueris, extra meus es, & peregri
nus: nec requiem aliquãdo habebis,
niſi Chriſto intime fuerit unitus.
Quid hic circunſpicis: cum iſte non
ſit locus tuæ requietionis? In cœleſti
bus debet eſſe habitatio tua: & ſicut
in tranſitu cuncta terrena ſunt aſpici
enda. Trãſeunt omnia: & tu cum eis
pariter. Vide, ut non inhæreas: ne ca
piaris, & pareas. Apud altiſſimum
ſit cogitatio tua: & deprecatio tua ad
Chriſtum ſine intermiſſione diriga-
tur. Si neſcis alta ſpeculari, & cœle-
ſtia: requieſce in paſſione Chriſti: &
in ſacris uulneribus eius libenter ha
bita. Si enim ad uulnera, & precioſa
ſtigmata IESV deuote confugies:
magnã in tribulatione cõfortationẽ

senties: nec multum curabis hominum despectiones: faciliterq; uerba detrahentium perferes Christus fuit etiam in mundo ab hominibus despectus: & in maxima necessitate a notis, et amicis inter opprobria derelictus. Christus pati uoluit, & despici: et tu audes de aliquo cōqueri: christus habuit aduersarios, & oblocutores: & tu uis omnes habere amicos, & benedictores? Vnde coronabitur patientia tua, si nihil aduersitatis occurrerit? Si nihil cōtrarium uis pati: quomodo eris amicus Christi? Sustine cum christo, & pro christo: si uis regnare cum christo. Si semel perfecte introisses in interiora I E S V, & modicum de ardenti eius amore sapuisses: de proprio cōmodo, uel incōmodo nihil curares: sed magis de opprobrio illato gaudere: quia amor I E S V facit hominem seipsum contemnere. Amator I E S V, & uerus i

ternus, & liber ab affectionibus inordinatis, potest se ad Deum libere conuertere: et leuare se supra seipsum in spiritu, ac fruitiue quiescere. Cui sapiunt omnia, prout sunt, non ut dicuntur, aut estimantur: hic uere sapiens est, & doctus magis a Deo, q̃ ab hoĩbus. Qui ab intra scit ambulare & modicum res ab extra põderare: non requirit loca, nec tempora expectat ad habenda deuota exercitia. Homo ĩternus cito se recolligit: quia nunq̃ se totũ ad exteriora effundit. Non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res eueniunt, sic se illis accõmodat. Qui intus bene dispositus est & ordinatus: nõ curat mutabiles, & ꝑuersos hominum gestus. Tantum homo impeditur, & distrahitur, quãtũ sibi res attrahit. Si recte tibi esset. & bene purgatus esses: oĩa tibi in bonum cederent, & profectum. ideo

num cederent,& profectũ. Ideo mul ta tibi displicent:& sæpe te cõturbãt quia adhuc non es tibi ipsi perfecte mortuus,nec segregatus ab oĩbus ter renis.Nihil sic maculat,& ĩplicat cor hominis,sicut impurus amor in crea turis.Si renuis cõsolari exterius,po⸗ teris speculari cœlestia,& frequenter interius iubilare.

¶ De humili submissione sub prælati regimine. Cap. ii

NOn magnipẽdas:quis pro te,uel contra te sit sed hoc age, & cura ut Deus tecũ sit in omni re,quam fa⸗ cis.Habeas cõscientiã bonã: & deus bene te defensabit. quem enim adiu⸗ uare uoluerit:nullius peruersitas no cere poterit.Si tu scis tacere, & pati: uidebis ꝓculdubio domini auxiliũ. Ipse noui tempus,& modum libe⸗ randi te:& ideo debes te illi resigna⸗ re.Dei est adiuuare, & ab omni con⸗ fusione liberare,Sæpe ualde prodest

ad maiorem humilitatē conſeruandā quod defectus noſtros alii ſciunt, & redarguunt. Quando homo pro defectibus ſuis ſe humiliat: tunc faciliter alios placat: & leuiter ſatisfacit ſibi iraſcentibus. Humilem Deus protegit, & liberat: humilem diligit: & cōſolatur: humili homini ſe inclinat: humili largitur gratiam magnā: et poſt ſuam depreſſionē leuat ad gloriā humili ſua ſecreta reuelat: & ad ſe dulciter trahit et inuitat. Humilis, accepta contumelia, et confuſione, ſatis bene ē in pace, qa ſtat in deo, et nō in mundo. Non reputes, te aliquid ꝑfeciſſe; niſi omnibus inferiorē te eſſe ſentias

De bono et pacifico hoīe. C.iii.

POne te primo in pace: et tunc alios poteris pacificare. Homo pacificus plus prodeſt, quam bene doctus. Homo paſſionatus, etiam bonum in malum trahit: et faciliter malum credit. Bonus, et pa-

cificus homo, omnia ad bonum conuertit. Qui bene in pace est: de nullo suspicatur: qui autem male cōtentus est, & cōmotus uarijs suspicionibus agitatur: nec ipse quiescit, nec alios quiescere permittit. Dicit sępe, quod non dicere deberet: & omittit, quod sæpe sibi magis facere expediret. cōsiderat, quod alij facere tenentur: & negligit, quod ipse facere tenetur. Habe ergo primum zelum super temet ipsum: tunc zelare: poteris etiam iuste proximū tuum. Tu facta tua bene scis excusare, & colorare: & aliorꝫ nō uis recipere excusationes. Iustius eēt: ut te accusares et fratrē tuū excusares. Si portari uis: porta & tu aliū. Vide q̄ lōge es adhuc a uera charitate, & humilitate: q̄ nulli nouit īdignari, uel irasci, nisi tm̄ sibi ipsi. Non est magnum: cum bonis & mansuetis conuersari: hoc enim omnibus naturaliter placet: & unusquisqꝫ liben

ter pacem habet:& ſecum ſentientes magis diligit:ſed cum duris, aut peruerſis, & indiſciplinatis, aut nobis contrariantibus pacifice poſſe uiuere, magna gratia eſt:& laudabile nimis, uirileq; factum. Sed ſunt, qui ſe ipſos in pace tenent:& cum alijs etiā pacem habent. Et ſunt, qui nec pacē habent:nec alios in pace dimittunt: alijs ſunt graues:ſed ſibi ſunt ſemper grauiores. Et ſunt, qui ſeipſos in pace retinent:& ad pacem alios reducere ſtudent. Et tamen tota pax noſtra in hac miſera uita, potius in humili patientia ponēda eſt, q̄ in non ſentiēdo contraria. Qui melius ſcit pati pacem tenebit maiorem. Iſte ē uictor ſui, & dominus mundi, amicus chriſti, & hæres cœli.

De pura mente, & ſimplici intentione. Cap. iiij.

DVabus alis homo ſubleuat a terrenis: ſimplicitate. ſ. & puritate.

Simplicitas debet esse in intentione: puritas in affectione Simplicitas intẽdit Deum: puritas apprehẽdit, & gustat. Nulla bona actio te impediet, si liber intus ab omni inordinato affectu fueris. Si nihil aliud q; Dei bene placitum, & proximi utilitatem intẽdis & quæris: iterna libertate frueris Si rectum cor tuum esset oĩs tibi creatura speculum uitę, & liber sanctæ doctrinę esset. Non est creatura tam parua, et uilis, quę bonitatẽ Dei nõ repreſentet. Si tu esses ĩtus bonus, & purus omnia sine impedimento uideres, & caperes bene. Cor purũ penetrat cœlũ, & infernũ. Qualis unusq; ĩtus ẽ, taliter iudicat exterius. Si est gaudiũ in mundo: hoc utiq; possidet puri cordis homo. Et si est alicubi tribulatio & angustia: hoc melius nouit mala conscientia. Sicut ferrum missum in ignem amittit rubiginem: & totũ cãdẽs efficitur; sic hõ ad Deũ se integre

cōuertēs, a torpore exuitur: & ī nouū hominē transmutatur. Qñ homo incipit tepescere: tunc paruū metuit laborem: & libenter externā accipit cōsolationē. sed quando perfecte incipit se uincere, & uiriliter in uia Dei ambulare tunc minus ea reputat, quæ sibi prius grauia esse sentiebat.

De propria cōsideratione. Cap. v.

NOn possumus nobisipsis nimis credere: q̃a sæpe nobis gratia deest, & sensus. Modicum lumen est in nobis: et hoc cito per negligētiā amittimus. Sępe etiā non aduertimus, ꝙ tam cęci intus sumus. Sępe male agimus: & peius excusamus: & passione interdum mouemur: & zelum putamus. Parua in alijs reprehendimus: et nostra maiora pertrāsimus. satis cito sentimus, & ponderamus, quod ab alijs sustinemus: sed quantum alij a nobis sustinent, non aduertimus. Qui bene, & recte sua pondera-

deũ anima: sub Deo despicit uniuersa. Solus deus æternus, & immẽsus, implens omnia, solatium est animæ, & uera cordis lætitia.

De letitiæ bonæ conscientiæ Capitu. vi.

GLoria boni hominis, testimoniũ bonæ conscientiæ est. Habe bonam cõscientiam: & semper habebis lætitiam Bona cõscientia, ualde multa potest portare, & ualde læta est inter aduersa mala conscientia semper timida est, & inquieta. Suauiter requiesces, si te cor tuum non reprehẽderit. Noli lætari, nisi cum bñfeceris. Mali nunq̃ habẽt uerã lætitiam: nec internã sentiunt pacem: quia non est pax impĳs, dicit dominus. Et si dixerint: in pace sumus: non uenient super nos mala: & quis nocere audebit? Ne credas eis: quoniam repente exurget ira Dei: & in nihilum redigentur actus eoꝝ: et cogitationes

eorum peribunt. Gloriari in tribula-
tione, non est graue amanti. sic enim
gloriari, est i cruce dñi gloriari. Bre-
uis gloria, quæ ab hominibus datur,
& accipitur. Mũdi gloriam semper
comitatur, tristitia. Bonorũ gloria,
in cõscientijs eorꝝ: & non in ore ho-
minum. Iustorꝝ lætitia de Deo, & in
Deo est: & gaudium eorum de ueri-
tate. Qui ueram, & æternam gloriã
desiderat: temporalem non curat. Et
qui temporalem quærit gloriã: aut
non ex animo cõtemnit: minus ama-
re conuincitur cœlestem. Magnam
habet cordis tranquillitatẽ, qui nec
laudes curat, nec uituperia. Facile
erit contentus, & pacatus, cuius con
scientia munda est. Non es sanctior,
si lauderis: nec uilior, si uitupereris.
Quod es, hoc es: nec maior dici ua-
les, q̃ Deo teste sis. Si attendis, quid
apud te sis intus: nõ curabis quid de
te loquãtur hoĩes foris. Homo uidet

in facie: Deus autē in corde. Homo cōſiderat actus: Deus penſat intētiones. Bene ſemper agere: & modicum de ſe tenere, humilis animæ iudiciū eſt. Nolle conſolari ab aliqua creatura, magnæ puritatis, & internæ fiduciæ indicium eſt. Qui nullū extrinſecus pro ſe teſtimoniū quærit: liquet, quod ſe Deo totaliter commiſit. Nō enim qui ſeipſum cōmendat, ille probatus eſt: ait beatus Paulus: ſed quē Deus cōmendat. Ambulare cū Deo intus, nec aliqua affectione teneri foris, ſtatus eſt interni hominis.

De amore Ieſu ſuper omnia.

Cap. vij.

BEatus, qui intelligit: quid ſit, amare Ieſum: & contemnere ſe ipſum propter Ieſum. Oportet dilectū pro dilecto relinquere: quia Ieſus vult ſolus ſuꝑ oīa amari. Dilectio creaturæ, fallax, & īſtabilis: dilectio Ieſu; fidelis, & ꝑſeuerabilis. Qui

adhæret creaturæ, cadet cū labili qui amplectitur IESVM, firmabitur in æuum. illum dilige, & amicum tene tibi, qui omnibus recedentibus, te non derelinquet: nec patietur in fine perire. Ab omnibus oportet te aliquādo se parari: siue uelis, siue nolis. Teneas te apud IESVM uiuens & moriens: & illius fidelitati te committe: qui omnibus deficientibus, solus potest te iuuare. dilectus tuus talis est naturæ: ut alienum non uelit admittere, sed solus uult cor tuum habere: & tanq̃ rex ĩ proprio throno sedere. Si scires te bene ab omni creatura euacuare: IESVS libenter tecum habitaret. Penitus perditum inuenies, quicquid extra IESVM in hominibus posueris. Non confidas, nec innitaris super calamū uentosum quia omnis caro fœnū: & oīs gloria eius ut flos fœni cadet. Cito decipieris, si ad externam hominum apparē

tiam tantum aſpexeris. Si enim tuũ in alĳs quæris ſolatium, & lucrum: ſenties ſæpe detrimentum. Si quæris in omnibus IESVM. inuenies uti q̃ IESVM. Si autem quæris teipſum, inuenies etiam teipſum: ſed ad tuam perniciẽ. Plus enim homo nocet ſibi, ſi IESVM non quærit: q̃ totus mundus, & oẽs ſui aduerſarĳ.

De familiari amicitia IESV. Cap. viii.

QVando IESVS adeſt: totum bonum eſt: ne quicquã difficile uidetur. Quando uero IESVS non adeſt: totum durum eſt, Quando IESVS intus non loquitur: conſolatio uilis eſt. Si autem IESVS unum uerbum loquitur tantum: magna conſolatio ſentitur. Non ne maria Magdalene ſtatim ſurrexit de loco in quo fleuit: quando Martha illi dixit: Magiſter adeſt: & uocat te? Felix hora: quando IESVS uocat te lachry

mis ad gaudium ſpiritus. Quam aridus, & durus es ſine Ieſu. Quam inſipiens, & uanus: ſi cupis aliquid extra Ieſum. Nõne hoc eſt maius damnũ, ꝙ ſi totum perderes mundum? Quid poteſt mundus conferre ſine Ieſu? Eſſe ſine Ieſu, grauis eſt infernus: & eſſe cum Ieſu, dulcis paradiſus. Si fuerit tecum Ieſus: nullus poterit nocere inimicus. Qui inuenit Ieſum: inuenit theſaurum bonum: immo bonum ſuper omne bonum. Et qui perdit Ieſum: perdit nimis multum: & pluſquam totum mundum. Pauperrimus eſt, qui uiuit ſine Ieſu. Ditiſſimus: qui bene eſt cum ieſu. Magna ars eſt, ſcire conuerſari cum ieſu: & ſcire ieſum tenere, magna prudentia. Eſto humilis, & pacificus: & erit tecum ieſus. Si eris deuotus & quietus: permanebit tecum ieſus. Potes cito fugare ieſum: & gratiam eius perdere, ſi uolueris ad exteriora de-

clinare.Et ſi illum effugaueris,& per
dideris:ad quem tunc fugies : & quē
tunc quæres amicum? Sine amico
non potes diu uiuere, & ſi ieſus non
fuerit tibi præ omnibus amicus:eris
nimis triſtis , & deſolatus.Fatue igi
tur agis:ſi in aliquo altero confidis,
& lætaris. Eligendum eſt magis,to-
tum mundum habere contrarium,
q̄ ieſum offenſum . Ex omnibus er-
go charis ſit ieſus, dilectus ſpecia-
lis.Diligātur omnes propter ieſum:
Ieſus autē propter ſeipſum.Solus ie-
ſus Chriſtus ſingulariter eſt amādus
qui ſolus bonus,& fidelis inuenitur
præ oībus amicis.Propter ipſum: &
in ipſo,tam amici,q̄ inimici tibi ſint
chari:& pro omnibus exorādus eſt:
ut omnes ipſum cognoſcant & dili-
gant. Nunq̄ cupias ſingulariter lau-
dari,& amari:quia hoc ſolius eſt dei:
qui ſimilem ſibi non habet. Nec ue-
lis ꝙ aliquis in corde ſuo tecū occu-

peť: neq; tu ĩ alicuius occuperis amore: sed sit IESVS in te, & in omni bono homine. Esto purus, & liber ab intus sine alicuius creaturæ implicamento. Oportet te esse nudum: & purum cor ad IESVM gerere, si uis uacare, & uidere, q̃ suauis est dominus. Et reuera ad hoc non peruenies, nisi gratia eius fueris præuentus, & tractus: ut omnibus euacuatis, & licẽtiatis, solus cũ solo uniaris. Quando enim gratia Dei uenit ad hominẽ: tunc potens fit ad omnia: & quando recedit: tunc pauper, & infirmus erit: & quasi tantum ad flagella relictus. In his non debes deijci, nec desperare sed ad uoluntatem Dei æquanimiter stare: & cuncta superuenientia tibi, ad laudem CHRISTI perpeti: qa post hyemem sequitur æstas: post noctem redit dies: & post tempestatem serenitas magna.

De carentia omnis solatij. Cap. ix.

NOn eſt graue, humanum contēnere ſolatium: cum adeſt diuinū. Magnum eſt, & ualde magnum, tam humano q̃ diuino poſſe carere ſolatio: & pro honore Dei, libenter exilium cordis uelle ſuſtinere: & in nullo ſeipſum quærere: nec ad proprium meritum reſpicere. Quid magni es, ſi hilaris ſis, & deuotus, aduenīēte gratia? optabilis cunctis hæc hora. Satis ſuauiter equitat, quē gr̃a Dei portat. Et quid mirum: ſi onus nō ſentit, qui portatur ab omnipotente: & ducitur a ſummo ductore? Libēter habemus aliquid pro ſolatio: & difficulter hō exuitur a ſeipſo. Vicit ſanctus martyr Laurentius ſeculum cum ſuo ſacerdote: quia omne, quod in mundo delectabile uidebatur, deſpexit: & Dei ſummi ſacerdotem Sixtum, quē maxime diligebat, pro amore Chriſti, etiam a ſe tolli, æquanimiter ferebat. Amore igitur creatoris, amorē

hominis superauit:et pro humano solatio,diuinum beneplacitum magis elegit.Ita et tu aliquem necessarium, & dilectum amicum pro amore dei disce relinquere: nec grauiter feras, cum ab amico derelictus fueris:sciēs quoniam oportet nos omnes tandē abinuicem separari.Multum, & diu oportet hominem in seipso certare, antequam discat seipsum plene superare, & totum affectum suum plene in deum trahere. Quando homo stat super seipso:facile labitur ad consolationes humanas. Sed uerus Christi amator, & studiosus sectator uirtutum, non cadit super illas cōsolationes:nec quærit tales sensibiles dulcedines: sed magis fortes exercitationes:& pro Christo duros sustinere labores. Cum igitur spiritalis consolatio a Deo datur: cum gratiarum actione accipe eam: sed dei munus intellige esse,non tuum meritum: &

noli extolli. Noli nimium gaudere, nec inaniter præsumere: sed esto magis humilior ex dono: cautior quoq; & timoratior, in cunctis actibus tuis, quoniam transibit hora illa: & sequetur tentatio, cum ablata fuerit cõsolatio: non statim desperes: sed cum humilitate, & patientia expecta cœlestem uisitationem quia potens est deus ampliorem tibi redonare gratiam, & consolationem. Istud non est nouum, nec alienum, uitam dei expertis: quia in magnis sanctis, & in antiquis prophetis fuit talis sæpe alternationis modus. Vnde quidam præsente iam gratia, dicebat. Ego dixi in abundantia mea. non mouebor in æternum. Absente autẽ gratia, quid in se fuerit expertus, adiungit dicẽs. Auertisti faciem tuam a me: & factus sum conturbatus. Inter hæc tamen nequaquam desperat: sed instantius dominum rogat: & dicit.

Ad te domine clamabo: & ad Deum meum deprecabor. Denique orationis suæ fructum reportat: & se exauditũ testatur, dicens. Audiuit dominus: & misertus est mei: dominus factus est adiutor meus. Sed in quo? Cõuenisti inquit: planctum meum in gaudium mihi: & circundedisti me lætitia. Et si sic actum est cum magnis sanctis: non est desperandum nobis infirmis & pauperibus: si interdum in frigiditate, & interdum in feruore sumus: quoniam spiritus uenit, & recedit, secundum suę uoluntatis beneplacitũ. Vñ beatus Iob ait. Visitas eũ diluculo: et subito ꝓbas illũ Suꝑ q̄d igit̃ sperare possum? aut in quo confidere debeo: nisi in sola magna misericordia Dei: & in sola spe gratiæ cœlestis? Siue enim adsint homines boni: siue deuoti fratres, & amici fideles: siue libri sancti, uel tractatus pulchri: siue dulces cantus, & hymni: omnia hęc

modicum iuuant, & modicum sapiunt: quando desertus sum a gratia, & in propria paupertate relictus. Tunc non est melius remedium, q̃ patientia, & abnegatio mei, in uoluntate Dei. Nunquam inueni aliquem religiosum, qui non habuerit interdum gratiæ subtractionem, aut non senserit feruoris diminutionem. Nullus sanctus fuit unquam tam altæ, raptus, et illuminatus: qui prius, uel postea non fuerit tentatus. Nō enim est dignus alta Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione. solet enim sequentis cōsolationis, tentatio præcedens esse signum. Nam tentationibus probatis cœlestis promittitur consolatio. Qui uicerit, inquit: dabo ei edere de ligno uitæ. Datur etiam consolatio diuina, ut homo fortior sit ad sustinendum aduersa. sequitur etiam tentatio: ne se eleuet de bono. Non dormit diabo-

lus: nec caro adhuc mortua est: ideo non cesses præparare te ad certamen: quia a dextris, & a sinistris sunt hostes: qui nunquam quiescunt.

De gratitudine pro gratia Dei.
Cap. x.

QVid quæris quietem: cum natus sis ad laborem? Pone te ad patientiam magis, q̃ ad consolationem: & ad crucem portandam magis, q̃ ad lętitiam: Quis enim secularium non libenter consolationem, & lætitiam spiritalem acciperet: si semper obtinere posset? Excedunt enim spirituales consolationes, omnes mundi delitias, et carnis uoluptates. Nã omnes delitiæ mundanæ, aut turpes sunt aut uanæ. spiritales uero delitiæ, solę iucũdę, & honestę, ex uirtutibus ꝓgenitę, et a Deo puris ĩfusæ mẽtibus. sꝫ istis diuinis ꝯsolatiõibus nemo semp ꝑ suo affectu frui ualet: q̃a tẽpus tẽtatiõis nõ diu cessat. Mul

tum cõtrariat̃ ſupnę uiſitationi, falſa libertas animi, & magna confidẽtia ſui. deus benefacit, conſolationis gratiam dando: ſed homo male agit, nõ totum deo cũ gratiarum actione retribuendo. Et ideo non poſſunt in nobis dona gratiæ fluere: quia ĩgrati ſumus auctori: nec totum refundimus fontali origini. ſemper enim debetur gratia, digne gratias referenti. Auferetur ab elato, quod dari ſolet humili. Nolo conſolationem, quæ mihi aufert compunctionem: nec affecto cõtemplationem, quæ ducit in elationem. Non enim omne altum, ſanctum: nec omne deſiderium, purum: nec omne dulce, bonum: nec omne charum, gratum Deo. Libenter accepto gratiam, unde humilior, & timoratior inueniar: atque ad relinquẽdũ me, paratior fiã. Doctus dono gratiæ, & eruditus ſubtractionis uerbere, non ſibi audebit q̃cq̃ bo

ni attribuere: sed potius se pauperē, & nudum confitebitur. Da deo quicquid dei est & tibi ascribe, quod tuum est: hoc est: deo gratias pro gratia tribue: tibi autem soli culpam, & dignam pœnam pro culpā deberi sentias. Pone te semper ad infimum: & dabitur tibi summum: nam summum nō stat sine ĩfimo. summi sancti apud deum minimi sunt apud se: & quanto gloriosiores, tāto in se humiliores: pleni ueritate, & gloria cœlesti, non uanæ gloriæ cupidi. In deo fundati, & confirmati, nullo modo possunt esse elati: & qui deo totū ascribunt, qd quid boni acceperunt: gloriā abinuicem non quærunt: sed gloriā q̄ a solo deo est uolūt: & deū in se, & in oībus sanctis laudari sup oīa cupiūt: & semper in idipsum tendunt. Esto igitur gratus ĩ minimo: & eris dignus maiora accipere. sit tibi minimum, etiā pro maximo: & magis cōtemptibile, pro

le, pro ſpeciali dono. Si dignitas datoris inſpicitur nullū datum paruum, aut munus uile uidebitur. Non enim parum eſt, & quod a ſummo Deo donatur. etiam ſi pœnas, & uerbera donauerit: gratum eſſe debet: quia ſemper pro ſalute nr̄a facit, qcq̄d nobis euenire permittit. Qui gr̄am Dei retinere deſiderat: ſit gratus ꝓ gr̄a Dei data: patiēs pro ſublata: oret ut redeat: cautus ſit, & humilis, ne amittat.

De paucitate amatorum Crucis IESV. Cap. xi.

HAbet IESVS nunc multos amatores regni ſui cœleſtis: ſed paucos baiulatores ſuę crucis, habet multos deſideratores conſolationis ſed paucos tribulationis: plures inuenit ſocios menſæ ſed paucos abſtinentiæ. Omnes uolunt cum Chriſto gaudere: ſed pauci uolunt pro ipſo aliq̄d ſuſtinere. Multi ſequuntur IESVM uſq; ad fractionem panis: ſed pauci

ad bibēdum calicem passionis. Multi miracula eius uenerantur: sed pauci ignominiā crucis sequuntur. Multi IESVM diligunt quamdiu aduersa non contingunt. Multi illum laudant, & benedicunt, quamdiu cōsolationes aliquas ab ipso recipiunt. Si autem se IESVS absconderit: & modicum eos reliquerit: aut in querimoniam, aut in deiectionem nimiam cadunt. Qui autem IESVM ꝓpter IESVM, & non propter suam aliquam consolationem propriā diligunt: ipsum in tribulatione, & in angustia cordis, sicut in summa consolatione benedicunt: & si nunquam eis consolationem dare uellet: ipsum tamen semper laudarent: & semper gratias agere uellent. O quantum potest amor IESV purus, nullo proprio commodo, uel amore permistus. Nōne omnes mercenarij sunt dicendi, qui consolationes semꝑ quæ

runt? Nonne amatores sui, magis q̃ Christi probantur, qui sua commoda, uel lucra semper meditãtur? Vbi inuenietur talis, qui uelit Deo seruire gratis? Raro inueniet tã spiritualis aliquis, qui omnibus sit nudatus. Nã uerum spiritu pauperem, & ab omni creatura nudum, quis inueniet? Procul, & de ultimis finibus precium eius. Si dederit homo omnem substantiam suam: adhuc nihil est: & si fecerit pœnitentiam magnam: adhuc exiguum est: & si apprehenderit omnem scientiam: adhuc longe est & si habuerint uirtutem magnã, & deuotionem nimis ardentem: adhuc multum sibi deest: unum scilicet qđ sibi summe necessarium ẽ. Quid illud? Vt oĩbus relictis, se relinquat: et a se totaliter exeat: nihilq́ de priuato amore retineat: Cum oĩa fecerit, q̃ faciẽda nouerit: nihil fecisse se sentiat: Non grande poneret: q́ grandis æsti

mari possit: sed in ueritate seruũ inutilem se pronũciet: sicut Veritas ait. Cum feceritis omnia: quæ præcepta sunt uobis adhuc dicite, quia serui inutiles sumus. Tunc uero pauper, & nudus spiritu esse poterit: & cum propheta dicere. Quia unicus, & pauper sum ego. Nemo isto ditior: nemo tamen liberior nemo potentior illo, qui scit sese, & omnia relinquere, & ad infimum se ponere.

De regia uia sanctæ Crucis. Cap. xij.

DVrus hic multis uidetur sermo. Abnega temetipsum: tolle crucem tuam, & sequere IESVM. Sed multo durius erit audire illud extremum uerbum. Discedite a me maledicti in ignem æternum. Qui enim modo libenter audiunt, & sequũtur uerbum crucis: tunc non timebunt ab auditione mala æternæ dãnationis. Hoc signnm crucis erit in cœlo: cum dominus ad iudicandũ uenerit.

Tunc omnes serui Crucis qui se crucifixo cōformauerunt in uita: ad christum accedent iudicem cū magna fiducia. Quid igitur times tollere crucem, per quā itur ad regnum? In cruce salus in cruce uita: in cruce protectio ab hostibus: in cruce infusio supernæ suauitatis: in cruce robur mētis: in cruce gaudiū spiritus: in cruce uirtus summa: in cruce perfectio sanctitatis. Nō est salus animæ, nec spes æterne uitæ, nisi in cruce. Tolle ergo crucem tuā, & sequere IESVM: & ibis in uitam æternam. Præcessit ille baiulans sibi crucem: & mortuus est pro te in cruce: ut tu etiā portes crucem: & mori affectes in cruce: quia si cū illo mortuus fueris: etiam cū illo pariter uiues: & si socius fueris pœnæ: socius eris & gloriæ. Ecce in cruce totū cōstat: & in moriēdo totum iacet: & nō est alia uia ad uitā, & ad uerā internam pacem: nisi uia sanctæ

crucis, & quotidianæ mortificatio-
nis. Ambula quo uis: q̄re quocunq;
uolueris: & non inuenies altiorem ui
am supra, nec securiorē uiā infra, nisi
uiā scē crucis. Dispone & ordina oīa
secundū tuū uelle, & uidere: & nō in
uenies, nisi sēp aliqd pati debere, aut
spōte, aut inuite: & ita crucē semper ī
uenies. Aut enim ī corpore dolorem
senties: aut in anima spiritus tribula-
tionem sustinebis. Interdū a Deo re-
linqueris: interdū a proximo exerci-
taberis: & quod amplius est, sæpe ti-
bimetipsi grauis eris: nec tñ aliquo
remedio, uel solatio liberari, seu alle-
uiari poteris: sed donec deus uoluerit
oportet q̄ sustineas. Vult.n. deus, ut
tribulationē sine consolatione discas
pati: & ut illi totaliter te subijcias: ut
humilior ex tribulatione fias. Nemo
ita cordialiter sentit passionē Xp̄i: si-
cut is, cui cōtigerit similia pati. crux
igit semp parata est; & ubiq; te expe

ctat.Nō potes effugere,quocunq; cu
curreris:quia quocūq; perueneris: te
ipſum tecum portas:& ſemper teip-
ſum inuenies Conuerte te ſupra:con
uerte infra:conuerte te extra,et intra:
& in omnibus inuenies crucē:& ne-
ceſſe eſt te ubiq; tenere patientiā: ſi i
ternam uis habere pacē, & perpetuā
promereri coronā. Si libenter crucē
portas:portabit te, & deducet te ad
deſideratum finem:ubi.ſ.finis patien
di erit: quamuis hic non erit.Si inui
te portas onus tibi facis: & teipſum
magis grauas: & tamen oportet, ut
ſuſtineas.Si abijcis unam crucem:ali
am proculdubio inuenies:& forſitan
grauiorem:credis tu euadere, quod
nullus mortalium potuit? Quis ſan-
ctorum in mundo ſine cruce, & tri-
bulatione fuit? Nec enim dominus
noſter IESVS CHRISTVS una ho
ra ſine dolore paſſionis fuit, quādiu
in hoc mundo uixit. Oportebat autē

Christum pati:& resurgere a mortu
is:& ita intrare in gloriam suam. Et
quomodo tu aliam uiam quæris, q̄
hanc regiam uiam, quę est uia sanctę
crucis? Tota uita Christi: crux fuit,
& martyrium & tu tibi quæris re-
quiē:& gaudiū? Erras, erras, si aliud
quæris, q̄ pati tribulationes; quia to-
ta ista uita mortalis plena miseriis,
& circūsignata crucibus: & quanto
altius quis in spiritu profecerit: tan-
to grauiores cruces sæpe inueniet:
quia exilij sui pœna magis ex amore
crescit. Sed tamen iste sic multiplici-
ter afflictus, nō est sine leuamine cō-
solationis: quia fructum magnum si
gnum sibi sentit accrescere ex tolerā
tia suæ crucis. Nā dum sponte illi se-
subiicit: omne onus tribulationis in
fiduciam diuinæ consolationis con-
uertitur: & quanto magis caro per
tribulationem atteritur: tanto am-
plius spiritus per internam consola-

tionem roboratur:& nonnunq̃ intan
tum cõfortatur ex affectu tribulatio
nis,& aduerſitatis,ob amorem,& cõ
formitatem crucis Chriſti:ut nõ ſine
dolore,et tribulatione eſſe uellet:quo
niam tanto ſe acceptiorem deo cre-
dit,quanto plura,& grauiora pro eo
perferre poterit. Non eſt illud uirtus
hominis,ſed gratia Chriſti,quæ tan-
ta poteſt: & agit in carne fragili ut
quod naturaliter ſemper abhorret,&
fugit:hoc feruore ſpiritus aggrediat̃,
& diligat.Non eſt ſecundum homi-
nem,crucem portare,crucem amare,
corpus caſtigare,& ſeruituti ſubijce-
re,& honores fugere, contumeliam
libenter ſuſtinere,ſeipſum deſpicere,
& deſpici optare,aduerſa quęq; cum
damnis perpeti,et nihil proſperitatis
ĩ hoc mũdo deſiderare.ſi ad teipſum
reſpicis:nihil huiuſmodi ex te pote-
ris: ſed ſi in domino confidis : dabi
tur tibi fortitudo de cœlo: & ſubij-

cietur ditioni tuæ mundus, & caro. sed nec inimicū diabolum timebis: si fueris fide armatus, & IESV cruce signatus. Pone ergo te sicut fidelis, & bonus seruus Christi, ad portādam uiriliter crucē domini tui, pro te ex amore crucifixi: præpara te ad toleranda multa aduersa, & uaria incōmoda, in hac misera uita: quia sic tecum erit, ubicunq; fueris: & sic reuera eum inuenies, ubicūq; latueris. Oportet te ita esse: & non est aliud remedium euadendi a tribulatione malorꝝ, & dolore, q̄ ut te patiaris. Calicem domini affectāter bibe, si amicus eius esse, & partē cum eo habere desideras. Consolationes Deo cōmitte: faciat ipse cū talibus, sicut sibi magis placuerit. Tu uero pone te ad sustinendum tribulationes, & reputa eas maximas consolationes: quia nō sunt condignæ passiones huius tēporis ad futuram gloriam, quæ reuela-

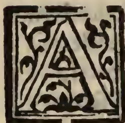
bitur in nobis,promerendā: etiam ſi ſolus omnes poſſes ſuſtinere. Quando ad hoc ueneris, ꝙ tribulatio tibi dulcis eſt,& ſapit pro Chriſto: tunc bene tecum eſſe æſtima: quia inueniſti paradiſum in terra. Quamdiu pati,tibi graue eſt,et fugere quęris:tam diu male habebis: & ſequetur te ubiꝙ fuga tribulationis. Si ponis te ad quod eſſe debes:uidelicet ad patiendum,et moriendum:fiet cito melius: & pacem inuenies. Etiam ſi raptus fueris in tertium cœlum cum Paulo non es propterea ſecurus de nullo cōtrario ſuſtinendo. Ego, inquit IESVS, oſtendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati.Pati ergo tibi remanet ſi Ieſum diligere, & perpetuo illi ſeruire placet. utinā dignus eſſes pro nomine Ieſu aliquid pati: q̄ magna gloria remaneret tibi: quanta exultatio omnibus ſanctis Dei; quanta quoq; ædificatio eſſet

proximi.Nam patientiā omnes cō-
mendant:quamuis pauci pati uelint.
Merito deberes libenter modicum
pati pro christo:cum multi grauiora
patiantur pro mundo.Scias pro cer-
to:quia morietem te oportet ducere
uitam & quanto plus quisq; sibi mo
ritur,tāto magis Deo uiuere incipit.
Nemo aptus est ad comprehēdendū
cœlestia,nisi se submiserit ad portan
dum pro christo aduersa. Nihil Deo
acceptius,nihil tibi salubrius in mū
do isto, q̄ libenter pati pro christo.
Et, si eligendum tibi esset : magis
optare deberes, pro christo aduer-
sa pati:q̄ multis consolationibus re-
creari:quia christo similior esses: &
omnibus sanctis eius magis confor
mior. Non enim stat meritum no-
strum, & profectus status nostri, in
multis suauitatibus & consolationi
bus:sed potius in magnis grauitati-
bus, & tribulationibus perferen-

dis.ſi quidem aliquid melius,& uti-
lius,ſaluti hominum,quam pati fuiſ-
ſet:Chriſtus utiꝗ; uerbo,& exemplo
oſtendiſſet.Nam & ſequentes ſe diſci
pulos.omneſq; eum ſequi cupientes,
manifeſte ad crucem portandam
hortatur:& dicit. ſiquis uult ue
nire poſt me abneget ſemetip
ſum:& tollat crucem ſu-
am: & ſequatur me.
Omnibus ergo per
lectis, & ſeruatis,
ſit iſta finalis cō
cluſio. Quo-
niam per
multas
tribulationes opor-
tet nos intrare
ī regnum
Dei.

LIBER TERTIVS

De interna Christi locutione ad animam fidelem. Cap. i.

VDIAM quid loquať ĩ me dominus: Deus. Beata aĩa, quę dominum in se loquentẽ audit: & de ore eius uerbũ consolationis accipit. Beatę aures, quę uenas diuini susurri suscipiunt: & de mundi huius susurrationibus nihil aduertunt. Beatæ planæ aures, quæ non uocem foris sonantem, sed interius auscultant ueritatem loquentem, & docentem. Beati oculi, qui exterioribus clausi, interioribus autem sunt intenti. Beati, qui interna penetrant: & ad capienda arcana cœlestia, magis ac magis per quotidiana exercitia se student preparare. Beati, qui Deo uacare gestiunt: & ab omni impedimen

tō ſeculi ſe excutiunt. Animaduerte hæc, o anima mea: & claude ſenſualitatis tuæ oſtia: ut poſſis in te audire, quid loquatur dominus Deus in te. Hęc dicit dilectus tuus. Salus tua ego ſum, pax tua, et uita tua. ſerua te apud me: & pacem inuenies. Dimitte omnia trāſitoria, & quære eterna. Quid ſunt omnia temporalia, niſi ſeductoria? Et quid iuuant omnes creaturæ, ſi fueris a creatore deſerta? Omnibus abdicatis, creatori tuo te redde placidam, ac fidelem: ut ueram ualeas apprehendere beatitudinem.

Quod ueritas intus loquitur ſine ſtrepitu uerbornm.

Cap. ij.

LOquere domine: quia audit ſeruus tuus. ſeruus tuus ego ſum: da mihi ītellectum, tu ſciam teſtimonia tua. Inclina cor meum in uerba oris tui: fluat ut ros eloquium tuum. Dicebant olim filij Iſrael

ad Moisen. Loquere nobis tu, & audiemus: non loquatur nobis dominus ne forte moriatur. Non sic domine, non sic, oro: sed magis cum samuel propheta humiliter, ac desiderãter obsecro. Loquere domine: quia audit seruus tuus: non loquatur mihi Moyses, aut aliquis ex prophetis: sed potius tu loquere domine deus, inspirator, & illuminator omnium prophetarũ: quia tu solus sine eis potes me perfecte imbuere: illi autem sine te nihil proficient. Possunt quidem uerba sonare: sed spiritum non conferunt: pulcherrime dicunt: sed te tacẽte, cor non accendunt. Litteras tradunt: sed tu sensum aperis. Mysteria proferũt: sed tu reseras intellectum signatorũ. Mandata edicunt: sed tu iuuas ad perficiendum. Viã ostendunt: sed tu confortas ad ambulandum. Illi foris tantum agunt, sed tu corda instruis, & illuminas. Illi exterius rigant: sed tu

fœcunditatem donas. Illi clamant uerbis: sed tu auditui intelligentiam tribuis. Non ergo loquať mihi Moyses: sed tu domine Deus meus, æterna Veritas, ne forte moriar & sine fructu efficiar, si fuero tantum foris admonitus, & intus non accensus: ne sit mihi ad iudicium, uerbum auditũ, & nõ factũ, cognitum, nec amatum, creditum, & non seruatum. Loquere igitur domine: quia audit seruus tuus. Verba enim uitæ æternæ habes. Loquere mihi, ad qualemcunq; animæ meæ consolationem, & ad totius uitæ meæ emendationem: tibi autem ad gloriam, & perpetuum honorem.

Quod uerba Dei cum humilitate sunt audienda: & q̄ multi ea nõ ponderant. Cap. iii.

AVdi, fili mi, uerba mea, uerba suauissima, omnẽ Philosophorũ, & sapientum huius mũdi scientiã ex

cedentia. Verba mea, ſpiritus, & uita ſunt, nec humano ſenſu penſanda. Non ſunt ad uanam complacentiam trahenda: ſed in ſilentio audienda: & cum omni humilitate: atq; affectu magno ſuſcipienda. Et dixi. Beatus es, quem tu erudieris domine, & de lege tua docueris eum: ut mitiges ei a diebus malis, & non deſoletur in terra. Ego, īquit dominus, docui prophetas ab initio: et uſq; nunc. non ceſſo omnibus loqui: ſed multi ad uocem meam ſurdi ſunt, & duri: plures mundum libentius audiunt, q̃ Deum: facilius ſequuntur carnis ſuæ appetitum q̃ Dei beneplacitum. Promittit mundus temporalia, & parua: & ſeruitur ei auiditate magna. Ego promitto ſumma, & æterna: & torpeſcunt mortalium corda. Quis tanta cura mihi ſeruit, & obedit: ſicut mundo, & dominis eius ſeruitur? Erubeſce Sydon; ait mare, Et, ſi cauſam quę

ris:audi quare. Pro modica p̃benda, longa uia curritur:& pro ęterna uita, uix a multis pes ſemel a terra leuat. Vile p̃cium queritur:pro uno numiſmate interdum turpiter litigat: & ꝓ uana re,& parua promiſſione,die noctuq; fatigari non timetur.Sed(ꝓ dolor)pro bono incommutabili, pro p̃mio inæſtimabili,pro ſummo honore, & gloria interminabili, uel ad modicum fatigari pigritat.Erubeſce ergo ſerue piger, & quęrule.illi paratiores iueniunt ad perditionē,q̃ tu ad vitā.Gaudēt amplius ad uanitatē, q̃ tu ad ueritatē.Et qdē ſpe ſua nonnūq̃ fruſtrātur: ſed ꝓmiſſio mea neminē fallit:nec cōfidētē mihi,dimittit inanē Qd' ꝓmiſi,dabo:qd̄ dixi, īplebo: ſi tñ uſq; in finē fidelis in dilectione mea qs ꝑmāſerit. Ego remunerator ſum omniū bonoꝝ, & fortis ꝓbator omniū deuotoꝝ.Scribe uerba mea ī corde tuo:et pertracta dilig̃et.erūt.n.

in tempore tentationis, ualde necessaria. Quod non intelligis, cum legis: cognosces in die uisitationis. Dupliciter soleo electos meos uisitare tentatione scilicet & consolatione: & duas lectiones eis quotidie lego: unam, increpando eorum uitia: alteram, exhortando ad uirtutum incrementa. Qui audit uerba mea, & spernit ea: habet, q̃ iudicet eũ in nouissimo die.

Oratio ad implorãdũ deuotionis gratiam. Cap. iiii.

DOmine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et q̃s ego sum, ut audeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus seruulus tuus, & abiectus uermiculus: multo pauperior & contemptibilior, q̃ scio, & dicere audeo. Memento tamen domine, quia nihil sum, nihil habeo, nihilq; ualeo. Tu solus bonus, & iustus, & sanctus: tu omnia potes: omnia præstas: omnia imples; solum peccatorem inanem

relinquens. Reminiſcere miſerationum tuarum domine: & imple cor meum gratia tua: qui non uis uacua eſſe opera tua. Quomodo poſſum me tolerare in hac miſera uita, niſi me cōfortauerit miſericordia, & gratia tua? Noli auertere faciem tuam a me: noli uiſitationem tuam prolongare: noli cōſolationem tuam abſtrahere: ne fiat anima mea ſicut terra ſine aqua tibi. Domine doce me facere uolontatem tuam: doce me coram te digne, & humiliter conuerſari: quia ſapientia meam tu es: qui in ueritate me cognoſcis: & cognouiſti antequã fieret mundus: & antequam natus eſſem in mundo.

Quod in ueritate, & humilitate coram Deo conuerſandum eſt. Cap. V.

Filii, ambula coram me in ueritate: & in ſimplicitate cordis tui, quęre me ſemp̄. Qui ambulat corã me i

ueritate:tutabitur ab incursibus malis:et ueritas liberabit eum a seductoribus, & a detractionibus iniquorum. Si ueritas te liberauerit: uere liber eris & non curabis de uanis hominum uerbis. Domine, uerum est sicut dicis: ita quæso mecum fiat. Veritas tua me doceat: ipsa me custodiat: et usq; ad salutarem finem me conducat. Ipsa me liberet ab omni affectione mala, & inordinata dilectione: et ambulabo tecum in magna cordis libertate. Ego te docebo, ait ueritas, quæ recta sunt, & placita coram me. Cogita peccata tua cum displicētia magna, & mœrore: & nunq̄ reputes te aliquid esse ꝓpter opera bona. Reuera peccator es, & multis passionibus obnoxius, & implicatus. Ex te semper ad nihil tendis: et cito laberis: cito uinceris: cito turbaris: cito dissolueris. Non habes quicq̄, unde possis gloriari: sed multa, unde te de-

bes uilificare: quia multo infirmiores, q̃ uales comprehendere. Nihil ergo magnum tibi uideatur ex omnibus, quæ agis, nihil grande, nihil preciosum, & admirabile, nihil reputatione appareat dignum, nihil altum, nihil uere laudabile, & desiderabile, nisi quod æternum est. placeat tibi super omnia, ueritas: displiceat tibi super omnia, uilitas maxima tua. Nihil sic timeas, nihil sic uituperes, & fugias, sicut uitia, & peccata tua: quæ magis displicere debent, q̃ quælibet rerum damna. Quidam non sincere coram me ambulant; sed quadam curiositate, & arrogantia ducti, uolũt secreta mea scire. & alta Dei intelligere: se, & suam salutem negligentes. hi sæpe in magnas tentationes, & peccata, propter suam superbiam, & curiositatem, eis me aduersante, labunt. Time iudicia Dei: expauesce irã omnipotẽtis: noli autẽ discutere

opera altissimi: sed tuas iniquitates perscrutare: in quantis deliquisti: & q̄ȝ multa bona neglexisti. Quidam so lum portant suam deuotionem in li bris & quidam in imaginibus: qui dam autem in signis exterioribus, & figuris quidam habent me in ore, sed modicum in corde. Sunt & alij, qui intellectu illuminati, & affectu pur gati, ad æterna semp anhelant: de ter renis grauiter audiūt: necessitatibus naturæ dolenter inseruiunt. & hi sen tiunt, quid ueritatis spiritus loquitur in eis: qui docet eos terrena despicere & amare cœlestia: mundū negligere, & cœlū tota die, ac nocte desiderare.

De mirabili effectu diuini amoris.
Cap. vi.

BEnedico te pater cœlestis: pater domini mei IESV christi: quia mei pauperis dignatus es recordari. O pater misericordiarꝫ, & Deus toti us cōsolationis, gratias ago tibi: qui

me indignum omni conſolatione, qñcꝫ tua recreas conſolatione. Bene- dico te ſemper, & glorifico cum uni genito filio tuo, & ſpiritu ſanto para clito in ſecula ſeculorum. Eia domi- ne Deus, amator ſancte meus: cum tu ueneris in cor meum: exultabunt oĩa interiora mea. Tu es gloria mea, & exultatio cordis mei: tu es ſpes mea, & refugium meũ in die tribula tionis meę: ſed ꝗa adhuc debilis, ſum in amore, & imperfectus in uirtute: ideo neceſſe habeo a te confortari, & cõſolari. propterea uiſita me ſæpius, & inſtrue diſciplinis ſanctis. Libera me a paſſionibus malis: & ſana cor meum oĩbus affectionibus inordina tis, & uitijs: ut intus ſanatus, & bene purgatus, aptus efficiar ad amãdum, fortis ad patiendum, ſtabilis ad perſe uerãdũ. Magna res eſt, amor, magnũ omnino bonum: quod ſolum, leue fa cit omne oneroſum: & fert æqualiter

omne inæquale. Nam onus sine onere portat: & omne amarum dulce, ac sapidum efficit. Amor IESV nobilis, ad magna operanda impellit: & ad desiderãda semper perfectiora excitat. Amor uult esse sursum: nec uult infimis rebus retineri. Amor uult esse liber, & ab omni mũdana affectione alienus. ne internus eius impediatur aspectus: ne per aliquod commodum temporale implicationes sustineat: aut per incommodum succumbat. Nihil dulcius est amore: nihil fortius: nihil altius: nihil latius: nihil iucundius: nihil plenius. nihil melius in cœlo, & in terra: quia amor a Deo natus est: nec potest nisi in deo super omnia creata requiescere. amans uolat: currit lætatur: liber est, & non tenetur: dat omnia pro omnibus: & habet omnia in omnibus: quia in uno summo super omnia quiescit: ex quo omne bonum fluit, & procedit. Non

reſpicit ad dona, ſed ad donantem ſe conuertit ſuper omnia bona. Amor modum ſemper neſcit: ſed ſuper omnem modum ferueſcit. Amor onus non ſentit: labores non reputat: plus affectat, q̃ ualet: de impoſſibilitate non cauſatur: quia cuncta ſibi poſſe, & licere arbitratur. Valet igitur ad omnia: & multa implet: & effectui mancipat, ubi non amans deficit, & iacet. Amor uigilat: & dormiens non dormitat. Fatigatus non laſſatur: arctatus: non arctatur: territus non cõturbatur: ſed ſicut uiuax flamma, & ardẽs facula ſurſum erumpit, ſecureq; pertranſit. Siquis amat: nouit quid hæc uox clamet. Magnus clamor in auribus Dei, eſt ipſe ardẽs affectus animæ, quæ dicit. Deus meus, amor meus: tu totus meus: & ego tuus: dilata me in amore: ut diſcam interiora cordis ore deguſtare: q̃; ſuaue ſit amare; & in amore liquefieri,

& narare: Tenear amore, uadens supra me, præ nimio feruore, & stupore. Cantem amoris canticum: sequar te dilectum meũ ĩ altum: deficiat in laude tua anima mea: iubilãs ex amore. Amem te, plusquam me: nec me, nisi propter te: & omnes in te, qui uere amant te: sicut iubet lex amoris, lucens ex te. Est amor uelox, sincerus, pius, iucundus, & amœnus, fortis, patiens, & fidelis, prudens, lõganimis, uirilis, & seipsum nunquam quærens. Vbi enim seipsum aliquis quærit: ibi ab amore cadit. Est amor circunspectus humilis, & rectus: non mollis, non leuis, nec uanis intendẽs rebus sobrius, castus, stabilis, quietus, & in cunctis sensibus custoditus. Est amor subiectus, & obediens prælatis: sibi uilis, & despectus: Deo deuotus, & gratificus: cõfidẽs, et semper sperans in eo etiam cum sibi non sapit Deus: quia sine dolore non uiui

tur in amore. Qui nõ eſt paratus omnia pati, & ad uoluntatem ſtare dilecti: non eſt dignus, amator appellari. Oportet amantẽ omnia dura, & amara propter dilectum libenter amplecti: nec ob contraria accidentia ab eo deflecti.

De probatione ueri amatoris.
Cap. vii.

FIli, non es adhuc fortis, & prudẽs amator. Quare domine? Quia ꝓpter modicam cõtrarietatem deficis a cœptis: & nimis auide conſolationem quęris. Fortis amator ſtat in tentatiõibus: nec callidis credit ꝑſuaſionibus inimici. Sicut in proſperis ei placeo: ita nec in aduerſis diſpliceo. Prudens amator, non tam domum amantis conſiderat, q̃ dantis amorẽ. Affectum potius attendit, q̃ cenſum: & infra dilectum omnia data ponit. Nobilis amator non quieſcit in dono; ſed in me, ſuper omne donum.

Non est ideo totum perditum: si quandoq; minus bene de me, uel de sanctis meis sentis, quam uelles. Affectus ille bonus dulcis, quem interdum percipis: affectus gratiæ præsentis est: & quidam prægustus patriæ cœlestis: super quo non nimium innitendum: quia uadit, & uenit. Certare autem aduersus incidentes malos animi motus, suggestionemq; spernere diaboli, insigne est uirtutis, & magni meriti. Non ergo te conturbent alienæ phantasiæ, de quacunq; materia ingestæ. Forte serua propositum, & intentionem rectam ad Deum. Nec est illusio: quod aliquando in excessum subito raperis: & statim ad ineptias solitas cordis reuerteris: illas enim inuite magis pateris, quam agis: & quamdiu displicent, reniteris: meritum est, & non perditio. Sito: quod antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono, & ab omni deuoto exercitio euacuare: a sanctorum scili

cet cultu: a pia passionis meæ memoria: a peccatorum utili recordatione a proprij cordis custodia: & a firmo proposito proficiēdi in uirtute. Multas malas cogitationes ingerit: ut tædium tibi faciat, & horrorem: ut ab oratione reuocet, & sacra lectione. Displicet sibi humilis confessio: &, si posset, a communione cessare faceret. Non credas ei: neq; cures illum: licet sæpius tibi deceptionis tetenderit laqueos. Sibi imputa, cum mala ingerit, & immunda: dicito illi. Vade immunde spiritus: erubesce miser: ualde immundus es tu: qui talia infers auribus meis. Discede a me, seductor pessime: nō habebis ī me partem ullam: sed IESVS mecum erit, tanq̃ bellator fortis: & tu stabis confusus. Malo potius mori, & omnem pœnam subire, q̃; tibi consentire. Tace, & obmutesce non audiam te amplius: licet mihi plures molliaris mo

leſtias. Dominus illuminatio mea, et ſalus mea: quem timebo? Dominus ꝓtector uitæ meæ: a quo trepidabo? Si conſiſtant aduerſum me caſtra: non timebit cor meum. Dominus adiutor meus, & redemptor meus. Certa, tanquam miles bonus: & ſi interdum ex fragilitate corruis: reſume uires fortiores prioribus: confidens de ampliori gratia mea. Et multum præcaue a uana complacentia, & ſuperbia. Propter hoc multi in errorē ducuntur: & in cecitatem pene incurabilem quandoq; labuntur. Sit tibi in cautelam, & perpetuam humilitatem, ruina hęc ſuperborum, de ſe ſtulte præſumentium.

De occultanda gratia ſub humilitatis cuſtodia. Cap. viij.

FIli, utilius eſt tibi, & ſecurius, deuotionis gratiam abſcōdere: nec in altum te efferre: nec multum inde loqui, neq; multum ponderare:

ſed magis

ſed magis teipſum deſpicere, & tanquam indigno datam timere. Nõ eſt huic affectioni tenacius inhęrēdum: quæ citius poteſt mutari in contrarium. Cogita in gratia: q̃ miſer, & inops eſſe ſoles ſine gratia. Nec eſt in eo tantum ſpiritalis uitæ profectus, cū conſolationis habueris gratiam: ſed cū humiliter, et abnegate, patienterq; tuleris eius ſubtractionē: ita q; tunc ab orationis ſtudio non torpeas: nec reliqua opera tua ex uſu faciēda, omnino dilabi permittas: ſed, ſicut melius potueris, & intellexeris: libenter, quod in te eſt, facias: nec propter ariditatem, ſeu anxietatem mentis, quam ſentis, te totaliter negligas. Multi enim ſunt, qui cum non bene eis ſucceſſerit: ſtatim impatientes fiunt, aut deſides. Non enim ſemper eſt in poteſtate hominis, uia eius: ſed Dei eſt, dare, & conſolari, quando uult, & quantum uult, & cui uult:

ſicut ſibi placuerit: & non amplius. Quidam incauti, propter deuotionis gratiam, ſeipſos deſtruxerunt: quia plus agere uoluerunt, q̃ potuerunt: non penſantes ſuæ paruitatis menſuram: ſed magis cordis affectum ſequentes, q̃ rationis iudicium: &, quia maiora præſumpſerunt, q̃ Deo placitum fuit: idcirco gratiam cito perdiderunt Facti ſunt inopes, & uiles relicti, qui in cœlum poſuerunt nidum ſibi: ut humiliati, & depauperati, diſcant non in alis ſuis uolare, ſed ſub pennis meis ſperare. Qui ad hæc noui ſunt, & imperiti in uia domini: niſi conſilio diſcretorũ ſe regant: facilius decipi poſſunt, & elidi. Quod ſi ſuum ſentire, & magis ſequi, q̃ alijs exercitatis credere uolunt: erit eis periculoſus exitus: ſi tamen retrahi à proprio conceptu nõ noluerint. Raro ſibiipſis ſapiẽtes, ab alijs regi humiliter patiuntur. Meli-

us est modicū sapere, cū humilitate, & parua ītelligētia q̃ magni sciētiarū thesauri, cū uana cōplacētia. Melius est tibi, minus habere, q̃ multum ūn de possis superbire. Non satis discrete agit, qui se totum lætitiæ tradit: obliuiscens pristinæ inopiæ suæ, & casti timoris domini: qui timet gratiam ablatam amittere. Nō etiam satis uirtuose sapit, qui tempore aduersitatis, & cuiusq̃ grauitatis, nimis desperate segerit: & minus fidenter de me, q̃ oportet, recogitat, ac sentit. Qui tempore pacis, nimis securus esse uoluerit: sæpe tēpore belli nimis deiectus, & formidolosus reperietur. Si scires, semper humilis, & modicus in te permanere: necnon spiritum tuū bene moderare, ac regere: non incideres tam cito in periculum, & offensam. Cōsiliū bonū est: ut feruoris spiritu concepto, mediteris, qd futurū sit, abscedente lumine. Quod dum contige

rit:recogita, & denuo lucem posse re uerti: quam ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam ad tempus subtraxi. Vtilior est enim sæpe talis probatio, q̃ si semper ꝓspera ꝓ tua haberes: uoluntate. Nam merita non sunt ex hoc æstimanda: siquis plures uisiones, aut consolationes habeat: uel si peritus sit in scripturis: aut in altiori ponatur gradus sed uera fuerit humilitate fundatus, & diuina charitate repletus: si Dei honorem pure, & integre semper quærat si seipsum nihil reputet, & in ueritate despiciat: atq; ab alijs etiã despici, & humiliari magis gaudeat, q̃ honorari.

De uili æstimatione suiipsius in oculis Dei. Cap. ix.

LOquar ad dominum meũ, cum sim puluis, & cinis. Si me amplius reputauero: ecce tu stas cõtra me: & dicunt testimonium uerũ iniquitates meæ; nec possum contradicere

Si autem me uilificauero: & ad nihilum redegero: & ab omni ꝓpria reputatiõe defecero: atq;, sicut sum: puluerizauero: erit mihi ꝓpitia gratia tua, & uicina cordi meo lux tua: & oĩs æstimatio quãtulacũq; minima, in ualle nihilitatis meæ submerget: & peribit in æternũ. Ibi ostẽdes me mihi: quid sum: quid fui: & de quo ueni: quia nihil: & nesciui. Si mihiipsi relinquor: ecce nihil, & tota infirmitas. Si autẽ subito me respexeris: statim fortis efficior: & nouo repleor gaudio. & mirũ ualde, q̃ sic repẽte subleuor: & tã benigne a te cõplector, qui proprio pondere semper ad ima feror. Facit hoc amor tuus, gratis præueniens me, & in tam multis præueniens necessitatibus: grauibus quoq; custodiens me periculis, & ab innumeris (ut uere dicã) eripiens malis. Me siquidem male amãdo, perdidi: & te solũ quærendo, & pure amã-

do,me et te pariter iueni: atq; ex amore, profundius ad nihilũ me redegi. Quia tu, o dulcissime, facis mecum supra meritum omne, & supra id, quod audeo sperare, uel rogare. Benedictus sis, Deus meus: quia licet ego omnibus bonis sim indignus: tua tamen nobilitas, & infinita bonitas, nunq̃ cessat benefacere etiam ingratis, & lõge a te auersis. Conuerte nos ad te: ut simus grati, humiles, & deuoti: quia salus nostra tu es: uirtus, & fortitudo nostra.

Quod omnia ad Deũ, sicut ad finẽ ultimũ sunt referenda. Cap. x.

FIli, ego debeo esse finis tuus supremus, & ultimatus: si uere desideras esse beatus. Ex hac intentione purificabitur affectus tuus, sæpius ad seipsum, & ad creaturas male incuruatus. Nam si teipsum in aliquo quæris: statim in te deficis, & arescis. Omnia ergo ad me principa

liter referas: quia ego ſum, qui omnia dedi. Sic ſingula conſidera, ſicut ex ſummo bono manantia: & ideo ad me, tāq̄ ad ſuam originem cuncta ſunt reducenda. Ex me puſillus, magnus pauper, & diues, tanquam ex fonte uiuo aquam hauriunt uiuam: & qui mihi ſponte, & libere deſeruiunt: gratiā pro gratia accipient. Qui autem extra me uoluerit gloriari: uel in aliquo priuato bono delectari: nō ſtabilietur ī uero gaudio: neq; in corde ſuo dilatabitur: ſed multipliciter impedietur, & anguſtiabitur. Nihil ergo tibi de bono aſcribere debes: nec aliqui homini uirtutem attribuas: ſed totum da deo, ſine quo nihil habet homo, Ego totum dedi: ego totum rehabere uolo: & cum magna diſtrictione, gratiarum actiones requiro. Hæc eſt ueritas, qua fugatur gloriæ uanitas. Et ſi intrauerit cœleſtis gratia, & uera charitas: non

erit aliqua inuidia; nec cõtractio cordis: neque priuatus amor occupabit. Vicit enim omnia, diuina charitas: & dilatat omnes animæ uires. Si recte sapis: in me solo gaudebis: in me solo sperabis, quia nemo bonus, nisi solus Deus: qui est super omnia laudandus, & in oĩbus benedicendus.

Quod spreto mundo, dulce est seruire Deo. Cap. xi.

NVnc iterum loquar domine: & nõ silebo: dicam in auribus dei mei, domini mei, & regis mei, qui est in excelso. O q̃ magna multitudo dulcedinis tuæ domine, quam abscondisti timentibus te. Sed quid es amantibus? quid toto corde tibi seruientibus? Vere ineffabilis dulcedo contemplationis tuæ: quam largiris amantibus te. In hoc maxime ostendisti dulcedinem charitatis tuæ: quia cum non essem: fecisti me: & cum errarem longe a te: reduxisti me ut ser-

uirem tibi:& præcepiſti, ut diligam te. O fons amoris perpetui, quid dicam de te? Quomodo potero tui obliuiſci, qui mei dignatus es recordari. Etiam poſtquam contabui, & perij: feciſti, ultra omnem ſpem, miſericordiam cum ſeruo tuo: & ultra omne meritum, gratiam & amicitiam exhibuiſti. Quid retribuam tibi pro gratia iſta? Non enim omnibus datum eſt, ut omnibus abdicatis, ſeculo renuncient:& monaſticam uitam aſſumant. Nunquid magnum eſt, ut tibi ſeruiam:cui omnis creatura ſeruire tenetur? Non magnum mihi uideri debet, ſeruire tibi: ſed potius hoc mihi magnum, & admirandum apparet: ꝙ tam pauperem, & indignum dignaris in ſeruum recipere: & dilectis ſeruis tuis adunare. Ecce omnia tua ſunt, quæ habeo: & unde tibi ſeruio. Verumtamen uice uerſa, tu magis mihi

seruis, q ego tibi. Ecce cœlum, & terra, quę in ministerium hominis creasti, præsto sunt: & faciunt quotidie quæcunque mandasti. Et hoc parum est: quin etiam angelos in ministerium hominis creasti, et ordinasti. Trãscendit autem hæc omnia: quia tu ipse seruire homini dignatus es: & teipsum ei daturum promisisti. Quid tibi dabo pro omnibus istis milibus boni? Vtinam possem tibi seruire cunctis diebus uitæ meæ: utinam uel uno die dignum seruitium exhibere sufficerem. Vere tu es dignus omni seruitio, omni honore, & laude æterna: uere dominus meus es: & ego, pauper seruus tuus: qui totis uiribus teneor tibi seruire: nec unquam in laudibus tuis debeo fastidire. Sic uolo: sic desidero: & quicquid mihi deest, tu digneris supplere. Magnus honor, magna gloria, tibi seruire, & omnia propter te contemnere.

Habebunt enim gratiam magnam, qui ſponte ſe ſubiecerunt tuæ ſanctiſ ſimæ ſeruituti. Inuenient ſuauiſſi-mam ſancti ſpiritus conſolationem, qui pro amore tuo carnalem abiece-runt delectationem: conſequentur magnam cordis libertatem, qui ar-ctam pro nomine tuo ingrediētur ui am: & omnem mundanam neglexe rint curam. O grata, & iucunda Dei ſeruitus: qua homo ueraciter effici-tur liber, et ſanctus. o ſacer ſtatus reli gioſi famulatus: qui hominem ange lis reddit æqualem, Deo placabilem, dæmonibus terribilem, & cunctis fi delibus commendabilem. O ample ctendum, & ſemper optandum ſer-uitium: quo ſummum promeretur bonum: & gaudium acquiritur ſine fine manſurum.

Quod deſideria cordis exami nanda ſunt, & moderāda

Cap. xij.

FIli, oportet te adhuc multa addiſcere: quæ necdum bene didiciſti. Quæ ſunt hæc domine? Vt deſiderium tuum ponas totaliter ſecundū beneplacitum meum: & tuiipſius amator non ſis: ſed meæ uoluntatis cupidus amator, & æmulator. Deſideria te ſæpe accendunt, & uehementer impellunt: ſed conſidera, an propter honorē meū, an propter tuū cōmodū magis mouearis. Si ego ſum in cauſa: bene cōtentus eris, quomodocunq; ordinauero. Si autē de proprio quæſitu aliquid latet: ecce hoc ē, quod te impedit, & grauat. Caue ergo, ne nimium innitaris ſuper deſiderio præ concepto, me non conſulto: ne forte poſtea pœniteat, & diſpliceat, qd' primo placuit, & quaſi ꝓ meliore zelaſti. Non enim oīs affectio, quæ uidetur bona, ſtatim eſt ſequenda: ſed nec oīs contraria affectio ad primū fugienda. Expedit interdum,

refrenatione uti etiam in bonis ſtudijs, & deſiderijs: ne per importunitatem, mentis diſtractionem incurras: ne alijs per indiſciplinationem ſcandalum generes. uel etiam per reſiſtentiam aliorum ſubito turberis, & corruas. Interdum uero oportet uiolentia uti: & uiriliter appetitui ſenſitiuo contraire: nec aduertere quid uelit caro, & quid non uelit: ſed hoc magis ſatagere: ut ſubiecta ſit etiam nolens ſpiritui, & tãdiu caſtigari debet, & cogi ſeruituti ſubeſſe: donec parata ſit ad omnia: paucisq; contentari diſcat: ac ſiimplicibus delectari: nec contra aliquod inconueniens murmurare.

De informatione patientiæ: & luctamine aduerſus concupiſcentias. Cap. xiii.

Domine Deus, ut audio, patiẽtia eſt mihi ualde neceſſaria. multa enĩ in hac uita accidunt cõtraria. Nã

qualitercūq; ordinauero de pace mea non potest esse sine bello, & dolore uita mea. Ita est fili. non autem uolo te talem quærere pacem, quæ tentationibus careat, aut contraria non sentiat: sed tunc etiam existimare, te pacem inuenisse: cum fueris uarijs tribulationibus exercitatus, & in multis contrarietatibus probatus. Si dixeris, te nō multa posse pati: quo modo sustinebis ignem purgatorij? De duobus malis, semper minus malū est eligendum. Vt ergo æterna futura supplicia possis euadere: mala præsentia studeas pro Deo æquanimiter tolerare. An putas, q homines seculi huius, nihil, aut parum patiantur? Nec hoc inuenies, etiam si delicatissimos quæsieris. Sed habent iniquis, multas delectationes: & proprias sequuntur uoluntates: ideoq; parum ponderant suas tribulationes. Esto q ita sit: ut habeant quicquid uolue-

rint: sed quamdiu putas, durabit? Ecce quemadmodum fumus deficient abundātes in seculo: & nulla erit recordatio præteritorum gaudiorū. Sed & cum adhuc ita uiuunt: nō sine amaritudine, & tædio, ac timore in eis quiescunt. Ex eadem namq; re, unde delectationem cōcipiunt sibi: inde doloris pœnam frequenter recipiunt. Iuste illis fit: ut, quia inordinate delectationes quærunt, & sequuntur: non sine amaritudine, & confusione eas expleant. O q̄ breues, q̄ falsæ, q̄ inordinatæ, & turpes omnes sunt. Veruntamen præ ebrietate, & cæcitate non intelligunt: sed uelut muta animalia propter modicum corruptibilis uitæ delectamentum, mortem animæ incurrunt. Tu ergo fili, post concupiscentias tuas non eas: & a uoluntate tua auertere. Delectare in domino: & dabit tibi petitiones cordis tui. Etenim si ue

raciter uis delectari, & abundantius a me consolari: ecce in cõtemptu omnium mundanorum, & in abscissione omnium infimarum delectationum erit benedictio tua: & copiosa reddetur tibi consolatio: & quanto magis te ab omni creaturarum solatio subtraxeris: tanto in me suauiores, & potentiores consolationes inuenies. Sed primo non sine quadam tristitia, & labore certaminis ad has pertinges. Obsistet inolita consuetudo: sed meliori consuetudine deuincetur. Remurmurabit caro: sed feruore spiritus refrenabitur. Instigabit te, et exarcebabit serpens antiquus: sed oratione fugabitur: insuper & labore utili aditus ei magnus obstruetur.

De obedientia humilis subditi ad exemplum. Cap. xiiij.

FIli, qui se subtrahere nititur ab obedientia: ipse se subtrahit a gratia. Et qui querit habere priuata:

amittit communia. Qui non libēter, & sponte suo superiori se subdit: signum est, quod caro sua necdum per fecte sibi obedit, sed sæpe recalcitrat, & murmurat. Disce ergo celeriter su periori te tuo submittere, si carnem propriā optas subiugare. Citius nam ꝙ exterius uincitur inimicus, si interior homo non fuerit deuastatus. Nō est molestior, & peior animæ hostis, ꝙ̄ tuipse tibi, nō bene concordans spi ritui. Oportet enim uerum te assume re tui ipsius contemptum: si uis præ ualere aduersus carnem, & sanguinē, quia adhuc nimis inordinate te diligis: ideo plene te resignare aliorum uoluntati trepidas Sed quid magnū, tu, qui puluis es & nihil: si propter Deum te subdis homini: quādo ego omnipotens, & altissimus, qui cuncta creaui ex nihilo: me homini, propter te humiliter subieci? Factus sum omnium humillimus, & infi-

mus: ut tuam superbiam mea humilitate uinceres. Disce obtemperare puluis: disce te humiliare terra, & limus: & sub omnium pedibus incuruare: disce uoluntates tuas frangere: & ad omnium subiectionem te dare. Exardesce contra te: nec patiaris tumorem in te uiuere: sed ita subiectum & paruulum te exhibe, ut omnes super te ambulare possint, & sicut lutum platearum conculcare. Quid habes homo inanis conqueri? Quid sordide peccator potes contradicere exprobrantibus tibi: qui totiens Deum offendisti, & totiens infernum meruisti? Sed pepercit tibi oculus meus: quia preciosa fuit anima tua in conspectu meo: ut cognosceres dilectionem meam: & gratus semp beneficijs meis existeres: et ad ueram subiectionem, et humilitatem te iugiter dares: patienterq; proprium contemptum ferres.

De occultis Dei iudicijs cōſiderādis: ne extollamur in bonis. Cap.xv.

INtonas ſuper me iudicia tua domine: & timore, ac tremore concutis omnia oſſa mea: & expaueſcit anima mea ualde. Sto attonitus, & conſidero quia cœli non ſunt mundi in cōſpectu tuo. Si angelis reperiſti prauitatem, nec tamē pepercisti: quid fiet de me? ceciderunt ſtellæ de cœlo: & ego puluis quid præſumo? Quorū opera uidebantur laudabilia, ceciderunt ad infima: & qui comedebant panem angelorum, uidi ſiliquis delectari porcorum. Nulla eſt ergo ſanctitas, ſi manum tuam domine retrahas: Nulla ſapientia prodeſt, ſi gubernare deſiſtas: Nulla iuuat fortitudo, ſi conſeruare deſinas: Nulla ſecura caſtitas: ſi eam non protegas: Nulla propria prodeſt cuſtodia, ſi non adſit tua ſancta uigilantia. Nam relicti mergimur, & perimus: uiſi-

tati uero uiuimus, & erigimur. Instabiles quippe summus: sed per te confirmamur: tepescimus: sed a te accendimur. O q̃ umiliter, & abiecte mihi de meipso sentiendum est: q̃ nihili pẽdendum, si quid boni uideor habere. O q̃ profunde me submittere debeo sub abyssalibus iudicijs tuis domine: ubi nihil aliud me esse inuenio, q̃ nihili, & nihil. O põdus immensum: o pelagus intransnatabile: ubi nihil aliud de me reperio, q̃ in toto nihil. Vbi est ergo latebra gloriæ? ubi confidentia de gloria concepta? Absorta est omnis gloria uana in profunditate iudiciorum tuorum super me. Quid ẽ omnis caro in cõspectu tuo? Nunquid gloriabitur lutum contra formantem se? Quomodo potest erigi uaniloquio, cuius cor in ueritate subiectum est Deo? Non eum totus mundus erigeret, quem sibi subiecit ueritas; nec omnium laudantium ore

mouebitur, qui totam ſpem ſuam in Deo firmauit. Nam & ipſi, qui lo quuntur, ecce omnes nihil: & deficient cum ſonitu uerborum: ueritas autem domini manet in æternum.

Qualiter ſtandum ſit, ac dicendum, in omni re deſiderabili. Cap. xvi.

Filí, ſic dicas in omni re. Domine, ſi tibi placitum fuerit, fiat hoc ita. Domine, ſi ſit honor tuus, fiat in nomine tuo hoc. Domine, ſi mihi uideris expedire, & utile eſſe probaueris: tūc da mihi hoc uti ad honorem tuū: ſed ſi mihi nocuum fore cognoueris, nec animæ ſaluti prodeſſe: aufer a me tale deſiderium. Non enim omne deſiderium a ſpiritu ſancto eſt: etiam ſi homini uideatur rectum, aut bonū. Difficile eſt, pro uero iudicare: an ſpiritus bonus, aut alienus te impellat ad deſiderandum hoc, uel illud: an etiam ex proprio mouearis ſpiritu Mul

ti in fine sunt decepti, qui primo bo no spiritu uidebantur inducti. Igitur semper cum timore Dei, & cordis humilitate desiderandum est, & petendum, quicquid desiderabile menti occurrit: maximeq; cum propria resignatione mihi totum committẽdum est, atq; dicendum. Domine, tu scis, qualiter melius est: fac hoc, uel illud sicut uolueris. Da quod uis: & quantum uis: & quando uis. Fac mecum, sicut scis: & sicut tibi magis placuerit: maior honor tuus fuerit. Pone me, ubi uis: & libere age mecũ in omnibus. In manu tua ego sum: gira, & uersa me per circuitũ. En ego seruus tuus paratus ad omnia: quoniam non desidero mihi uiuere, sed tibi: utinam digne, & perfecte.

Oratio pro beneplacito Dei perficiendo. Cap. xvij.

Concede mihi benignissime Iesu gratiam tuam: ut mecum sit, &

mecum laboret, mecumq; usq; in finem perseueret. Da mihi semper desiderare, & uelle qđ tibi magis acceptum, & carus placet. Tua uoluntas mea sit: et mea uoluntas tuam sequatur semper: & optime ei cõcordet: & sit mihi unum uelle, & nolle tecum: nec aliud posse uelle, aut nolle: nisi qđ uis & nolis. Da mihi omnibus mori, q̃ in mundo sunt: & propter te amare contemni, et nesciri in hoc seculo. Dã mihi super omnia desiderata, in te q̃escere, & cor meum in te pacificare. Tu uera pax cordis: tu sola requies: extra te, omnia sunt dura, & inquieta. In hac pace in idipsum, hoc est, in te uno, summo, & æterno bono dormiam, & requiescam. Amen.

Quod uerum solatiũ in solo Deo est requirendum. Cap. xviij.

QVicquid desiderare, uel cogitare possum ad solatium meum: non hic expecto, sed ĩ posterum. Quod si

omnia solatia mundi solus haberem: & omuibus delitijs frui possem: certum est q̄ diu durare non possent. Vnde non poteris anima mea plene consolari, nec perfecte recreari, nisi in Deo, consolatore pauperum, & suscceptore humilium. Expecta modicū, anima mea, expecta diuinum promissum: & habebis abundātiam omnium bonorum in cœlo. Si nimis inordinate ista appetis præsentia; perdes æterna, & cœlestia. Sint temporalia in usu: æterna in desiderio. Nō potes aliquo bono temporali satiari: quia ad hæc fruenda non es creata. Etiam si omnia bona creata haberes non posses esse felix, & beata: sed in Deo, qui cuncta creauit, tua beatitudo, tua & felicitas consistit: non qualis uidetur, & laudatur a stultis mundi amatoribus: sed qualem expectant boni Christi fideles: & prægustant interdum spirituales, ac mundi cor-

: quorum conuersatio est in cœ-
s. Vanum est, & breue omne huma
um solatium. Beatum, & uerum so-
atium, quod intus a ueritate percipi
ur. Deuotus homo ubiq; secum fert
consolatorem suum IESVM: & di
cit ad eum. Adesto mihi domine IE
SV in omni loco, & tempore. Hæc
mihi sit consolatio: libenter uelle ca-
rere omni humano solatio. Et si tua
defuerit consalatio: sit mihi tua uo-
luntas, et iusta probatio, pro summo
solatio. Non enim in perpetuum ira-
sceris: neque in eternum commi-
naberis.

Quod omnis solicitudo in Deo ponenda est. Cap. xix.

Filli, sine me tecũ agere, quod uolo.
ego scio quid expediat tibi. Tu
cogitas, ut homo: in multis sentis, si-
cut tibi humãus suadet affectus. Do
mine, uerum est: quod dicis. Maior
est solicitudo tua pro me, q̃ oĩs cura,

quam ego possum gerere pro me. Nimis enim casualiter stat, qui non proijcit omnem solicitudinem suam in te. Domine, dummodo uolūtas mea recta, et firma ad te permaneat: fac de me quicquid tibi placuerit. Nō enim potest esse nisi bonum, quicquid de me feceris. Si me uis esse in tenebris: sis benedictus: & si me uis esse in luce: sic iterum bñdictus. Si me digna ris consolari: sis benedictus: &, si me uis tribulari: æque sis semper bene dictus. Fili, sic oportet te stare, si mecum desideras ambulare. Ita promptus debes esse ad patiendum, sicut ad gaudendum. Ita libenter debes esse inops, & pauper, sicut plenus, et diues. Domine, libenter patiar pro te, quicquid uolueris uenire super me. Indifferenter uolo de manu tua bonum, & malum, dulce, & amarum, lætum, & triste suscipere, & pro omnibus mihi contingentibus gratias

ere. Custodi me ab omni peccato:
non timebo mortem, nec infernũ:
nimmodo in æternum me non pro
ias, nec deleas me de libro uitæ: nõ
ihi nocebit, quicquid uenerit tri-
ulationis super me.

Quod temporales miseriæ, Chr-
isti exemplo æquanimiter sunt
ferendæ. Cap. xx.

FIli, ego descendi de cœlo pro tua
salute: suscepi tuas miserias, non
de necessitate, sed charitate trahen
te: ut patientiam disceres: & tempora
les miserias non indignanter ferres.
Nam ab hora ortus mei usq; ad exi-
tum in cruce, non defuit mihi tolerã-
tia doloris: defectum rerũ tempora-
lium magnum habui: multas queri-
monias de me frequenter audiui: cõ
fusiones & opprobria benigne susti
nui: pro beneficijs ingratitudinem re
cepi: pro miraculis blasphemias: pro
doctrina reprehẽsiones. Domine, q̃a

fuisti patiens in uita tua, in hoc maxime implendo præceptum patris tui: dignum est: ut ego miserrimus peccator secundum uolontatem tuam patienter me sustineam: & donec ipse uolueris, onus corruptibilis uitæ pro salute mea portem. Nam, & si onerosa sentitur præsens uita: facta est tamen iam per gratiam tuam ualde meritoria: atq; exemplo tuo, et sanctorum tuorum uestigijs. infirmis tolerabilior, & clarior: sed et multo magis cōsolatoria, q̃ olim in lege ueteri fuerat: cum porta cœli clausa persisteret: & obscurior etiam uia uidebatur quādo tam pauci regnū cœlorū quærere curabant. sed neq; qui tunc iusti erant, & saluandi ante passionem tuā & sacræ mortis debitum cœleste regnum poterant introire. O quātas tibi gratias teneor referre: q rectam, & bonā uiā dignatus es mihi, & cunctis fidelibus ad æternū regnū tuum

tēdere. Nam uita tua, uia nostra: & er sanctam patientiam ambulamus d te, qui es corona nostra. Nisi tu os præcessisses, & docuisses: quis se ui curaret? Heu, quanti longe, retro que manerent, nisi tua pręclara exem pla inspicerent. Ecce adhuc tepesci mns, auditis tot signis tuis, & doctri nis: quid fieret, si tantum lumē ad se quendum te non haberemus?

De tolerātia iniuriarū: & quis ue rus patiēs probetur. Cap. xxi.

QVid est, quod loqueris fili? Ces sa conqueri: Considera meam, & aliorum sanctorum passionem. Nondum usq; ad sanguinem restiti sti. Parum est, quod tu pateris, i com paratione eorum, qui tam multa pas si sunt, tam fortiter tentati, tam graui ter tribulati, tam multipliciter pro bati, & exercitati. Oportet te igitur aliorum grauiora ad mentem redu cere; ut leuius feras tua minima. Et si

tibi minima nõ uidentur: uide ne, & hoc tua faciat impatientia. Siue tamẽ parua, siue magna sunt: stude cuncta patienter ferre. Quanto melius te ad patiendum disponis: tanto sapientius agis, & ãplius promereris: & feres leuius animo, & usu ad hoc non segniter paratus. Nec dicas: non ualeo hoc ab homine tali pati: nec huiuscemodi mihi patienda sunt. graue enim intulit dannum: & improperat mihi, quæ nunquam cogitaueram: sed ab alio libenter patiar: & sicut patienda uidero. Insipiens est talis cogitatio: quæ uirtutem patientiæ non considerat: nec a quo coronãda erit: sed magis personas, & offensas sibi illatas perpendit. Non est uerus patiens, qui non uult pati, nisi quantum sibi uisum fuerit: & a quo sibi placuerit. Verus autem patiens non attendit, a quo homine: utrum a prælato suo, an ab aliquo æquali, aut

feriori: utrum a bono, & sancto
ro,uel a peruerso & indigno exer-
atur: sed indifferenter ab omni crea
ıra,quantuncunq; & quotienscun-
; ei aliquid aduersi acciderit: totum
oc gratanter de manu Dei accipit:
& ingens lucrum reputat: quia nihil
ıpud Deum,quantumlibet paruum,
pro Deo tamen passum, poterit sine
merito transire. Esto igitur expedi-
tus ad pugnam, si uis habere uicto-
riam. Sine certamine non poteris ue
nire, ad patientiæ coronam. Si pati
non uis: recusas coronari: si autem
coronare desideras: certa uiriliter: su
stine patienter. Sine labore non tendi-
tur ad requiem: nec sine pugna perue
nitur ad uictoriam. Fac mihi do-
mine possibile per gratiam. quod
mihi impossibile uidetur per natu-
ram. Tu scis quod modicum pos-
sum pati: & quod cito deijcior, leui
exurgẽte aduersitate. Efficiatur mihi

tibi minima nō nidentur: uide ne, & hoc tua faciat impatientia. Siue tamē parua, siue magna sunt: stude cuncta patienter ferre. Quanto melius te ad patiendum disponis: tanto sapientius agis, & āplius promereris: & feres leuius animo, & usu ad hoc non segniter paratus. Nec dicas: non ualeo hoc ab homine tali pati: nec huiuscemodi mihi patienda sunt. graue enim intulit dannum: & improperat mihi, quæ nunquam cogitaueram: sed ab alio libenter patiar: & sicut patienda uidero. Insipiens est talis cogitatio: quæ uirtutem patientiæ non considerat: nec a quo coronāda erit: sed magis personas, & offensas sibi illatas perpendit. Non est uerus patiens, qui non uult pati, nisi quantum sibi uisum fuerit: & a quo sibi placuerit. Verus autem patiens non attendit, a quo homine: utrum a prælato suo, an ab aliquo æquali, aut

inferiori: utrum a bono, & sancto uiro, uel a peruerso & indigno exerceatur: sed indifferenter ab omni creatura, quantuncunque & quotienscunque ei aliquid aduersi acciderit: totum hoc gratanter de manu Dei accipit: & ingens lucrum reputat: quia nihil apud Deum, quantumlibet paruum, pro Deo tamen passum, poterit sine merito transire. Esto igitur expeditus ad pugnam, si uis habere uictoriam. Sine certamine non poteris uenire, ad patientiæ coronam. Si pati non uis: recusas coronari: si autem coronare desideras: certa uiriliter: sustine patienter. Sine labore non tenditur ad requiem: nec sine pugna peruenitur ad uictoriam. Fac mihi domine possibile per gratiam: quod mihi impossibile uidetur per naturam. Tu scis quod modicum possum pati: & quod cito deijcior, leui exurgēte aduersitate. Efficiatur mihi

quælibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabilis, & optabilis. nam pati, & uexari pro te, ualde salubre est animæ meæ.

De cōfessione propriæ infirmitatis, & huius uitæ miseriis. Cap. xxij.

CONfitebor aduersum me iniustitiam meam confitebor tibi domine infirmitatem meam. Sæpe parua res est, quæ me deijcit, & contristat. Propono me fortiter acturum: sed, cum modica tentatio uenerit: magna mihi fit āgustia. Valde uilis quādoq; res est, unde grauis tentatio prouenit: &, dum puto me aliquantulū tutum: cum non sentio, inuenio me nonunq̄ pene deuictum ex leui flatu. Vide ergo domine humilitatem meam, & fragilitatem tibi undiq; notā. Miserere mei & eripe me de luto, ut non infigar: nō permaneam deuictus usq; quaq;. Hoc est, q̄d me frequenter

reuerberat:

reuerberat:& coram te confundit: ꝙ tam labilis sum,& infirmus ad resi- stendum passionibus:etsi non omni no ad consensionem trahit: tamen mihi etiam molesta,& grauis est eo- rum insectatio:et tædet ualde sic quo tidie uiuere ĩ lite. Et hinc nota fit mi hi infirmitas mea:quia multo facili us irruunt abominandę semper phan tasię,q̃ discedunt. Vtinam fortissime Deus Israel,zelator animarum fideli um,respicias serui tui laborem,& do lorem: assistasq; illi in omnibus, ad quæcunq; perrexerit. Robora me cœ lesti fortitudine:ne uetus homo,mi- sera caro, spiritui necdũ plene subie cta ualeat dominari: aduersus quam certare oportebit, quamdiu spiratur in hac uita miserrima. Heu, qualis est hæc uita:ubi non desunt tribula- tiones,& miseriæ:ubi plena laqueis & hostibus sunt omnia. Nam una tribulatione, seu tentatione receden

te, alia succedit: sed adhuc priore durante conflictu, alij plures superueniunt, & insperati. Et quomodo potest amari uita, habens tantas amaritudines, & tot subiecta calamitatibus, et miserijs? Quomodo etiam dicitur uita, tot generans mortes, & pestes? & tamen amatur: & delectari ea, a multis quæritur. Reprehenditur frequenter mūdus: q; fallax sit, & uanus: nec tamen facile relinquitur: quia concupiscentiæ carnis nimis dominantur: sed alia trahunt ad amandum, alia ad contemnendum. Trahunt ad amorem mundi, desiderium carnis, desiderium oculorum, & superbia uitæ: sed pœnæ, ac miseriæ sequentes ea, odium mundi pariunt, & tædium. Sed uincit (pro dolor) delectatio praua mentem mundo deditam: & esse sub sensibus delitias reputat: quia Dei suauitatem, & internam uirtutis amœnitatem, nec uidit, nec gu-

ſtauit. Qui autem mundum perfectè contennunt: & deo uiuere ſub ſancta diſciplina ſtudent iſti diuinam dulcedinem, ueris abrenunciantibus promiſſam, non ignorant: & q̃ grauiter mundus erat, & uarie fallitur, uidēt.

Quod in deo ſuper omnia bona, & dona, requieſcendū eſt. Cap. xx. iij.

SVper omnia, & in omnibus requieſce anima mea in domino ſemper quia ipſe eſt ſanctorum æterna requies. Da mihi dulciſſime & amantiſſime Ieſu, in te ſuper omnem creaturā requieſcere: ſuper omnem ſalutem, & pulchritudinem: ſuper omnem gloriam, & honorē ſuper oēm potentiā, & dignitatē: ſuper oēm ſciētiā, & ſubtilitatem: ſuper omnes diuitias, & artes: ſuper omnē lætitiam, & exultationē: ſuper omnem famam, & laudem ſup omnem ſuauitatem, & conſolationē: ſuper omnem ſpem, & promiſſionē:

ſuper omne meritum, & deſiderium: ſuper omnia dona, & munera, quæ potes dare, & infundere: ſuper omne gaudium, & iubilationem, quam poteſt mens capere, & ſentire: deniq; ſuper omnes angelos, & archangelos: & ſuper omnem exercitum cœli: ſuper omnia uiſibilia, & inuiſibilia: & ſuper omne, quod tu Deus meus nõ es: q̃a tu Deus meus ſup̃ omnia optimus es: tu ſolus potẽtiſſimus: tu ſolus ſufficientiſſimus, & pleniſſimus: tu ſolus ſuauiſſimus, & ſolatioſiſſimus: tu ſolus pulcherrimus, & amantiſſimus: tu ſolus nobiliſſimus, & glorioſiſſimus ſuper omnia: in quo cuncta bona ſimul, perfecte ſunt, fuerunt, & erunt: atq; ideo minus eſt, & inſufficiens, quicquid pręter teipſum mihi donas: uel de teipſo reuelas, uel promittis, te non uiſo, nec plene adepto. Quoniam quidem non poteſt cor meum ueraciter requieſcere, nec

totaliter contentari, nisi in te requie- scat: & omnia dona, omnemq; creatu ram transcendat. O mi dilectissime sponse IESV CHRISTE, amator purissime, dominator uniuersæ crea- turæ quis mihi det pēnas ueræ liber- tatis ad uolandum, & pausandum in te? O quando ad plenum dabitur ua- care mihi, & uidere, q̃ suauis es, domi ne Deus meus? Quando ad plenum recolligam me in te: ut prę amore tuo non sentiam me: sed te solum, super omnem sensum, & modum, in mo- do non omnibus noto? Nunc autem frequenter gemo: et infelicitatem me am cum dolore porto: qa multa ma la in hac ualle miseriarum occurrũt, quæ me sæpius conturbant, contri- stant, & obnubilant: sæpius impedi- unt, & distrahunt alliciunt, & impli- cant: ne liberum habeam accessum ad te: & ne iucundis fruar amplexi- bus qui præsta es semper beatis spi-

ritibus. Moueat te suspiriū meū, et desolatio multiplex in terra. O Iesu, splēdor æternæ gloriæ, solamē peregrinātis animę, apud te est os meum sine uoce: & silentium meū loquitur tibi. Vsq; quo tardat uenirē dn̄s ad me? Veniat ad me pauperculū suum: & lætū faciat. Mittat manum suam: & me miserum eripiat de omni angustia. Veni ueni: quia sine te nulla erit quieta dies, aut hora: quia tu lætitia mea: & sine te uacua est mensa mea. Miser sum, & quodamodo incarceratus, & cōpedibus grauatus, donec luce præsentiæ tuæ me reficias, ac libertati dones: uultūq; amicabilem demōstres. Quærāt alij ꝓ te, aliud, quodcunq; libuerit: mihi aliud interim nil placet, nec placebit, nisi tu Deus meus, spes mea salus æterna. Nō reticebo, nec deꝑcari cessabo, donec gratia tua reuertat: mihiq; tu intus loquaris. Ecce adsum: ecce ego ad te: quia īuocasti me,

lachrymæ tuæ, & desiderium animę tuę: humiliatio tua, & contritio cordis, inclinauerunt me, & adduxerunt ad te. Et dixi. Domine, inuocaui te: et desideraui frui te: paratus omnia respuere propter te. Tu enim prior excitasti me, ut quærerem te. Sis ergo benedictus domine: qui fecisti hanc bonitatem cum seruo tuo, secundum multitudinē misericordiæ tuę. Quid habet ultra dicere domine seruus tuus coram te, nisi ut humiliet se ualdè ante te: memor semper propriæ iniquitatis, & uilitatis. Non enim est similis tui in cunctis mirabilibus cœli, & terræ. Sunt opera tua bona ualde, domine: iudicia uera: & prouidentia tua reguntur uniuersa. Laus ergo tibi, & gloria, o Patris Sapientia: te laudet, et benedicat os meum, anima mea, & cuncta creata simul.

De recordatione beneficiorum Dei multiplicium. Cap. xxiiij.

APeri domine cor meum: in lege tua,& in præceptis tuis doce me ambulare. Da mihi intelligere uoluntatem tuam:& cum magna reuerentia ac diligenti consideratione beneficia tua,tam in generali, q̃ in speciali memorare:ut digne tibi exhinc ualeam gratias referre. Verum scio et cõfiteor,ne pro minimo quidem pũcto,me posse debitas gratiarum laudes persoluere. Minor ego sum omnibus bonis mihi præstitis:& cum tuam nobilitatem attendo: deficit præ magnitudine illius spritus meus. Omnia, quæ in anima, habemus, & in corpore: & quæcunq; exterius, uel interius naturaliter possidemus: tua sunt beneficia: & te beneficum, pium, ac bonum commendant: a quo bona cuncta accepimus. Et si alius plura, alius pauciora accepit: omnia tamen tua sunt: & sine te ne minimum quidem habe

ri potest. Ille, qui maiora accepit: non põt merito suo gloriari: nec sup alios extolli: nec minori ĩsultare: quia ille maior, & melior, qui sibi minus ascribit: & in regratiando humilior est, atq; deuotior. Et qui omnibus ui liorem se existimat: & indigniorem se iudicat, aptior est ad percipiẽdum maiora. Qui autem pauciora accepit contristari non debet, nec indignanter ferre, neq; ditiori inuidere: sed te potius attendere, & tuam bonitatem maxime laudare: quod tam afluẽter, tam gratis, tam libenter, sine persona rũ acceptione, tua munera largiris. Omnia ex te: et ideo in omnibus es laudandus. Tu scis quidem unicuiq; donari expediat: et cur iste minus, et ille amplius habeat: non nostrum, sed tuum est hoc discernere: apud quẽ, sin gulorũ diffinita sunt merita. Vñ domine Deus, ꝓ magno etiã reputo be neficio: nõ multa habere, unde exteri

us, & secundum homines, laus, & gloria appareat, ita, ut quis, considerata paupertate, & uilitate personæ suæ, non modo grauitatem aut tristitiam, uel deiectionem inde concipiat: sed potius consolationem, & hilaritatem magnam: quia tu Deus pauperes, humiles, atq; huic mundo despectos, tibi elegisti in familiares, & domesticos. Testes sunt ipsi Apostoli tui: quos principes super omnem terram constituisti: fuerunt tamen sine querela conuersati in mundo, tam humiles, & simplices, sine omni malitia, & dolo, ut etiam pati contumelias gauderent pro nomine tuo: & quæ mundus abhorret, ipsi amplecterentur affectu magno. Nihil ergo amatorem tuum, & cognitorē beneficiorum tuorum, ita lætificare debet, sicut uoluntas tua in eo, & beneplacitum æternę dispositionis tuę: de qua tantum contentari debet, & consola-

ri:ut ita libenter uelit eſſe minimus, ſicut aliquis optaret eſſe maximus: & ita pacificus,et contentus in nouiſ ſimmo, ſicut in loco primo:atq; ita libenter deſpicabilis,& abiectus,nul lius quoq; nomin's & famæ,ſicut cę teris honorabilior, & maior in mun do.Nam uoluntas tua,& amor hono ris tui omnia excedere debet:& plus eum conſolari,magiſq; placere,q̃ om nia beneficia ſibi data,uel danda.

De quatuor, magnam importantibus pacem. Cap.xxv.

FIli,nunc docebo te uiam pacis,et ueræ libertatis. Fac domine qđ dicis: quia hoc mihi gratum eſt audire.Stude fili, alterius potius facere uoluntatem, q̃ tuam. Elige ſemper minus,q̃ plus habere.Quære ſemper inferiorem locum, & omnibus ſubeſſe. Opta ſemper. & ora, ut uolun tas Dei integre in te fiat. Ecce, talis homo ingreditur fines pacis,& q̃etis

Domine sermo tuus iste breuis, multum in se continet perfectionis, paruus est dictu sed plenus sensu, et uber in fructu. Nam si posset a me fideliter custodiri: non deberet tam facilis in me turbatio oriri. nam quotiens me impacatum sentio, et grauatum ab hac doctrina me recessisse inuenio Sed tu, qui omnia potes: et animæ ꝓfectum semper diligis: adauge maiorem gratiam: ut possim tuū cōplere sermonem, et meam perficere salutē.

Oratio contra cogitationes malas. Cap. xxvi.

DOmine Deus meus, ne elongeris a me: Deus meus in auxiliū meum respice: quoniam insurrexerūt in me cogitationes uanæ et timores magni, affligentes animam meam. Quomodo pertransibo illæsus? quomodo perfringam eos? Ego inquit, ante te ibo: et gloriosos terræ humiliabo: aperiam ianuā carceris:

et arcana ſecretorum reuelabo tibi. Fac domine, ut loqueris: et fugiant a facie tua omnes iniquę cogitationes. Hæc ſpes, et unica conſolatio mea: ad te in omni tribulatione confugere: tibi confidere: ex intimo inuocare: et patienter cõſolationẽ tuã expectare.

Oratio pro illuminatione mentis deuotiſſima.

Cap. xxvij.

CLarifica me, bone IESV, claritate æterni luminis, et educ de habitaculo cordis mei tenebras uniuerſas: cohibe euagationes multas: et elide uim facientes tentationes. pugna fortiter pro me et expugna malas beſtias, concupiſcentias dico illecebroſas: ut fiat pax in uirtute tua: & abundantia laudis tuæ reſonet in aula ſancta, hoc eſt, in conſcientia pura. Impera uentis, & tempeſtatibus: dic mari quieſce: dic aquiloni: ne flaueris: & erit tranquillitas magna. Emitte lucẽ

tuam & ueritatem tuam: & luceat super terram: quia terra sum inanis, & uacua, donec illumines me. Effunde gratiam tuam desuper: perfunde cor meum gratia cœlesti. ministra deuotionis aquas ad irrigandam faciem terræ, ad producendum fructum bonum & optimum. Eleua mentem, pressam mole peccatorum: & ad cœlestia totum desiderium meum suspende: ut gustata suauitate supernæ felicitatis, pigeat de terrenis cogitare. Rape me, & eripe me ab omni creaturarũ indurabili consolatione: quia nulla res creata appetitum meum plenarie ualet quietare, & cõsolari. Iunge me tibi inseparabili dilectionis uinculo: quoniam tu solus amanti sufficis: & absq; te, friuola sunt uniuersa.

De euitatione curiosæ inquisitionis, sup alterius uita. Cap. xxyiii.

FIli, noli esse curiosus: nec uacuas gerere solicitudines. Quid hoc, uel

illud ad te? tu me sequere. Quid enim ad te, utrum ille sit talis, uel talis? aut, iste sic agit, uel loquitur? Tu non indiges respondere pro aliis: sed pro teipso rationē reddes. quid ergo te implicas? Ecce, ego omnes cognosco: et cuncta, q̄ sub sole fiunt, uideo & scio, qualiter cum unoquoq; fit? quid cogitet, q̄d uelit, & ad quem finem tendat eius intētio. Mihi igitur committenda sunt omnia: tu uero serua te in bona pace: & dimitte agitare quātū uoluerit. Veniet super eum quicq̄d fecerit, uel dixerit: quia me fallere nō pōt. Nō tibi sit curiæ, de magni nominis umbra, & de multorū familiaritate, nec de priuata hominum dilectione. Ista. n. generāt distractiones, & magnas ī corde obscuritates. Libēter loquerer tibi uerbū meū: & abscōdita reuelarē: si aduentū meū diligenter obseruares: et ostium cordis mihi aperires. Esto p̄uidus: & uigila ī ora

tionibus: & humilia te in omnibus.

In quibus firma pax cordis, & uerus ꝑfectus consistit. Cap. xxix.

FIli, ego locutus sum. Pacem relinquo uobis: pacem meã do uobis: non quomodo mundus dat: ego do uobis. Pacem omnes desiderant: sed quæ ad ueram pacem pertinent, non oẽs curant. Pax mea cum humilibus, et mãsuetis corde. Pax tua erit in multa patientia. Si me audieris: & uocem meam secutus fueris: poteris multa pace frui. Quid igitur faciam? In omni re, attende tibi quid facias, & quid dicas: & omnem intentionem ad hoc dirige: ut mihi soli placeas: & extra me nihil cupias, uel quæras. sed & de aliorum dictis, uel factis nil temere iudices: nec cum rebus tibi non commissis te implices: & poterit fieri, ut parum, uel raro turberis. Nunquã autẽ sentire aliquã turbationẽ, nec pati aliquã cordis, uel corporis molestiã,

non

non est præsentis temporis: sed status æternæ quietis. Non ergo existimes, te ueram pacem inuenisse, si nullam senseris grauitatem: nec tunc totum esse bonum, si neminem pateris aduersarium: nec hoc esse perfectum, si cuncta fiunt secundum tuum affectum: neq; tunc aliquid magni te reputes, aut specialiter dilectum existimes, si in magna fueris deuotione atq; dulcedine: quia in istis non cognoscitur uerus amator uirtutis: nec in istis consistis profectus, & perfectio hominis. In quo ergo domine? In offerendo te ex toto corde tuo uoluntati diuinæ: non quærẽdo quę tua sunt: nec in paruo, nec in magno, nec ĩ tempore, nec in æternitate: ita ut in una & æquali facie, gratiarum actione permaneas inter prospera, & contraria: omnia æqua lance pensando. Si fueris tam fortis, & longanimis in spe, ut subtracta interiori consolatio-

ne, etiam ad ampliora sustinenda cor tuum præparaueris: nec te iustificaueris, & sanctum laudaueris: tunc in uera, et recta uia pacis ambulabis: & spes indubitata erit: quod rursus ĩ iubilo faciem meã sis uisurus. Quod si ad plenum tui ipsius contemptũ perueneris: scito q tunc abundantia pacis perfrueris, secundum possibilitatem tui incolatus.

De eminentia liberæ mẽtis: & q supplex oratio magis meretur, quam lectio. Cap. xxx.

Domine, hoc opus est pfecti uiri nunq̃ ab intentione cœlestiũ animum relaxare: et inter multas curas, quasi sine cura transire: nõ more torpentis, sed prærogatiua quadam liberæ mentis nulli creaturæ inordinata affectione adhærendo. Obsecro te piissime Deus meus: præserua me a curis huius uitæ, ne nimis implicer: a multis necessitatibus cor

poris, ne uoluptate capiar: ab uniuer ſis animę obſtaculis, ne moleſtijs fra ctus, deijciar. non dico ab his rebus, quas toto affectu ambit uanitas mũ dana: ſed ab his miſerijs, quæ animã ſerui tui communi maledictio mor talitatis pœnaliter grauant, & retar dant, ne in libertatem ſpiritus, quoti ens libuerit, ualeat introire. O Deus meus, dulcedo ineffabilis, uerte mihi in amaritudinem, omnem cõſolatio nem carnalem, & ab æternorũ amo re me abſtrahentem, & ad ſe intui tu cuiuſdam boni delectabilis præ ſentis male allicientem. Non me uin cat Deus meus, non uincat caro, & ſanguis, non me decipiat mundus, & breuis gloria eius: non me ſupplã tet diabolus, & aſtutia illius. Da mi hi fortitudinem reſiſtendi, patientiã tolerandi, conſtantiam perſeuerandi. da ꝓ oĩbus mũdi cõſolationibus ſua uiſſimam Spiritus tui unctionem: et

pro carnali amore, tui nominis īfunde amorem: ecce cibus, potus, uestis, ac cætera utensilia, ad corporis sustētaculum pertinentia, feruenti spiritui sunt onerosa. Tribue talibus fomentis temperare uti non desiderio nimio implicari. Abijcere omnia non licet: quia natura sustentanda est: requirere autem superflua, & quæ magis delectant, lex sancta prohibet: nā alias caro aduersus spiritum insolesceret. Inter hęc q̄so manus tua me regat, & doceat: ne quid nimium fiat.

Quod priuatus amor a sūmo bono maxime retardat. Cap. xxxi.

FIli, oportet te dare totum pro toto: & nihil tuiipsius esse finito: quia amor tuiipsius magis nocet tibi, q̄ aliqua res mundi. Secundū amorem, & affectum, quem geris: q̄libet res plus: uel minus adhæret. Si fuerit amor tuus purus, simplex, & bene ordinatus; eris sine captiuita

te rerum. Noli concupiſcere, quod non licet habere. Noli habere quod te poteſt impedire: & libertate iterio ri priuare. Mirum: q͞ non ex toto fun do cordis teipſum mihi committis, cum omnibus, quæ deſiderare potes uel habere. Quare uano mœrore con ſumeris? Cur ſuperfluis curis fatiga ris? Sta ad beneplacitum meum: & nullum patieris detrimentum Si quę ris hoc, uel illud: & uolueris eſſe ibi, uel ibi, propter tuum cõmodum, & ꝓprium beneplacitum magis hñdũ: nunq̃ eris ĩquietudine, nec liber a ſo licitudine: quia in oĩ re reperiet̃ aliq̃s defectus: & in oĩ loco erit, qui aduer ſetur. Iuuat igit̃, non quęlibet res ad epta, uel multiplicata exterius: ſed po tius cõtẽpta, & deciſa ex corde radi citus. Quod non tm̃ de cenſu æris, & diuitiarũ intelligas: ſed de honoris ẽt ambitu, ac uanæ laudationis deſide rio; q̃ oĩa trãſeũt cũ mũdo. Munit pa

rum locus, si deest spiritus feruoris. Nec diu stabit pax illa q̄sita forinsecus: si uacat a uero fundamento status cordis: hoc est: nisi steteris in me. permutare te potes, sed non meliorare. Nam occasione orta, & accepta, inuenies, quod fugisti: & amplius:

Orō ꝓ purgatione cordis, & cœlesti sapientia. Cap. xxxij.

CONfirma me Deus per gratiam Sācti Spiritus: da uirtutem, corroborari, in interiori homine: & cor meum ab omni inutili solicitudine, & angore euacuare: nec uarijs desiderijs trahi cuiuscunq; rei, uilis, aut preciosæ: sed omnia inspicere, sicut transeuntia: & me pariter cum illis transiturum: quia nihil ꝑmanens sub sole: sed omnia uanitas, & afflictio spiritus. O q̄ sapiens, qui ista cōsiderat. Da mihi domine cœlestem sapientiam: ut discā te super omnia quærere, & inuenire: sup oīa sapere, & dilige-

re: & cætera secundum ordinem sapientię tuę, prout sunt, intelligere. Da prudenter declinare blandientem, & patienter ferre aduersantem: quia hęc magna uirtus sapientiæ: non moueri omni uento uerborum: nec aurē male blādienti prębere syrenę: sic enim incœpta pergitur uia secure.

Contra linguas obtrectatorum.

Cap. xxxiij.

FIli, non ægre feras, si quidā de te male senserint: & dixerint, quod non libenter audias. Tu deteriora de teipso sentire debes: & neminem infirmiorem te credere. Si ambulas ab intra: non multum ponderabis uolātia uerba. Est non parua prudentia: silere in tempore malo: & introrsus ad me conuerti: nec humano iudicio disturbari. Non sit pax tua in ore hominum: siue enim bene, siue male interpretati fuerint: non ideo es alter hō. Vbi est uera pax, & uera gloria?

Nonne in me? Et qui non appetit hominibus placere, nec displicere timet multa perfruetur pace. Ex inordinato amore, & uano timore, oritur omnis inquietudo cordis, & distractio sensuum.

Qualiter instante tribulatione Deus inuocandus est, & benedicēdus. Cap. xxxiiij.

SIt nomen tuum domine benedictum in secula: qui uoluisti hanc tentationem, & tribulationem uenire super me. Non possum eam effugere; sed necesse habeo ad te confugere: ut me adiuues: & in bonum mihi cōuertas. Domine, modo sum in tribulatione; & non est cordi meo bene: sed multum uexor a præsenti passione. Et nūc pater dilecte, quid dicam? deprehensus sum inter angustias: saluifica me ex hora hac. sed propterea ueni in hāc horā: ut tu clarificeris: cū fuero ualde humiliatus, & p te libera

tus. Complaceat tibi domine, ut eru
as me. nam ego pauper, quid agere
possum? et quo ibo sine te? Da patien
tiam domine, etiā hac uice. Adiuua
me Deus meus: & non timebo, quā
tuncunq; grauatus fuero. Et nunc in
ter hæc quid dicam? Domine, fiat uo
luntas tua. Ego bene merui tribula-
ri, & grauari oportet utiq; ut sustine
am, & utinam patienter, donec tran-
seat tempestas, & melius fiat. Potens
est autem omnipotens manus tua eti
am hanc tentationem a me auferre,
& eius impetum mitigare: ne peni-
tus succumbam: quemadmodum &
prius sæpe egisti mecum, Deus me-
us, misericordia mea, et quanto mihi
difficilius: tanto tibi facilior est hæc
mutatio, dexteræ excelsi.

De diuino petendo auxilio: & cūfi
dētia recuperādę gratię. Ca. xxxv.

FIli, ego dominus cōfortās in die
tribulationis. Venias ad me, cū ti

bi non fuerit bene. Hoc est, quod maxime impedit consolationem cœlestem: quia tardius conuertis te ad orationem, nam anteq̃ me intẽte roges: multa interim solatia quæris: & recreas te in externis: ideoq; fit ut parum omnia ꝓsint: nec aduertis, quia ego sum, qui eruo sperãtes in me: nec est extra me ualens auxiliũ, neq; utile consilium: sed neq; durabile remedium. Sed iam resumpto spiritu, post tempestatem reconualesce in luce miserationum mearum: quia ꝓpe sum, dicit dominus, ut restaurem uniuersa, non solum integre, sed & abundãter, & cumulate. Nunquid mihi quicq̃ est difficile? aut ero similis dicenti, & non facienti? ubi est fides tua? sta firmiter, & ꝑseueranter. esto longanimis, & uir fortis: ueniet tibi consulatio tẽpore suo: expecta me, expecta: ueniam, et curabo te, tentatio est, quę te uexat: & formido uana, quæ te ex-

terret. quid importat solicitudo de futuris contingentibus, nisi ut tristitiam super tristitiam habeas? Sufficit diei malitia sua. Vanum est, & inutile, de futuris conturbari, uel gratulari quæ forte nunquam euenient. sed humanum est: huiusmodi imaginationibus illudi: & parui adhuc animi signum tam leuiter trahi a suggestione inimici. ipse enim non curat: an ueris, an falsis illudat, & decipiat: & utrum præsentium amore, an futurorum formidine prosternat. Non ergo turbetur cor tuum, neq; formidet. Crede in me: & in misericordia mea habeto fiduciā, quando tu te elō gatum æstimas a me: sæpe sum propinquior. quādo tu ęstimas totum perdi tum: tunc sæpe magis merendi instat lucrum. non est totum perditum quando res accidit in contrarium. Non debes iudicare secundum præsens sentire: nec si grauitati alicui

undecunq; uenienti inhærere, & accipere, tanq omnis spes sit ablata emergendi. Noli putare te derelictum ex toto, quis ad tempus miserim tibi aliquam tribulationem, uel etiam optatam subtraxerim cōsolationem: sic enim transitur ad regnum cœlorum. Et hoc sine dubio magis expedit tibi, et cæteris seruis meis: ut exercitemini ī aduersis, q̄ si cuncta ad libitum haberetis. Ego noui cogitationes absconditas: quia multum expedit pro salute tua, ut interdum sine sapore relinquaris: ne forte eleueris in bono successu: & tibiipsi placere uelis in eo, quod non es. Quod dedi, auferre possum, & restituere, cum mihi placuerit, cum dedero, meum est: cū subtraxero, tuum non tuli: quia meū est omne datum bonum, et omne donum perfectum. Si tibi admisero grauitatem, aut quamlibet contrarietatem: non indigneris; neque concidat

cor tuum: ego cito ſubleuare poſ-ſum: & omne onus in gaudium trāſmutare. Veruntamen iuſtus ſum, & commendabilis multum, cum ſic facio tecum. Si recte ſapis, & in ueritate aſpicis: nunquam debes propter aduerſa tā deiecte contriſtari ſed magis gaudere, & gratias agere: immo hoc unicum putare gaudium: ꝙ affligens te doloribus, non parco tibi. Sicut dilexit me pater: ego diligo uos: dixi dilectis diſcipulis meis: quos utiq; nō miſi ad gaudia temporalia, ſed ad magna certamina: nō ad honores, ſed ad deſpectiones: non ad ocium, ſed ad labores: non ad requiem, ſed ad afferendum fructum multum in patientia. Horum memento fili mi uerborum.

De neglectu oīs creaturę: ut creator poſſit inueniri. Cap. xxxvi.

DOmine mi, adhuc bene indigeo maiori gratia, ſi debeam illuc p

uenire, ubi me nemo poterit, nec ulla creatura impedire. nam quamdiu res aliqua me retinet: non possum libere ad te uolare. Cupiebat libere uolare, qui dicebat. Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, & uolabo, & requiescam? Quid simplici oculo quietius? & quid liberius, nil desiderãte in terris? Oportet igitur omnem pertransire creaturam, & seipsum perfecte deserere, ac in excessu mentis stare, & uidere, te omnium conditorem cum creaturis nil simile habere. Et nisi qs ab omnibus creaturis fuerit expeditus: non poterit libere intendere diuinis. ideo enim pauci inueniuntur cõtemplatiui: quia pauci sciunt se a perituris creaturis ad plenum sequestrari Ad hoc magna requiritur gratia quę animã leuet, & supra seipsam rapiat & nisi homo sit in spiritu eleuatus, & ab omnibus creaturis liberatus, ac Deo totus unitus: quicquid scit,

SOLILOQVIO XXII.

TI compiaci ſi mio Dio, e da me il cuore deſideri, e lo chiedi? te lo voglio dare, ò mio bene, é tutto à te ſolo; mà prima, che ti facci queſto dono, ti chieggo ò mio vnico bene à volermi far' ancor tù vn a grazia, qual'è, che mi purifichi queſto core, che ti voglio donare co'l fuoco del tuo diuino Amore da ogni minima impurità, & affetto diſordinato, che poteſſe eſſere in eſſo alle Creature, acciòche ti poſſi donare vn cuor puro, e mondo, quale tu deſideri: & ecco mio Signore, mio Dio, mio conforto ti preſento, e ti fò vn dono di queſto mio core, ſtando io inuolto in vn deſiderio

ardentiſſimo di preſentartelo più puro, che la medeſima purità, e queſto perche tale è il tuo compiacimento. Riceui dunque ò vita dell' Anima mia queſto mio core per non ritornarmelo mai più; & ne gubilo per vederti eſſerne tù diuenuto Padrone; e perche da qui auanti amandoti t'amerò con tutto il core, che donato ti hò: e ben vorrei, ſe ſapeſſi, e poteſſi con modo più ſublime, che poſſi eſſere di maggior tuo compiacimento, e amarti, ò mio Dio; t'offro almeno queſto mio deſiderio accompagnato di poter ſempre più deſiderare, e fare in tuo honore.

SO-

quicquid etiā habet, non est magni pōderis. Diu paruus erit, & in terra iacebit, qui aliquid magni æstimat, nisi solū unum immēsum æternū bonum. Et quicquid Deus nō est, nihil est: & pro nihilo cōputari debet. Est quippe magna differentia, sapiētia illuminati, & deuoti uiri, & sciētia literati, & studiosi clerici. multo nobilior est illa doctrina, quæ de sursum ex diuina influētia manat, q̄ quæ laboriose humano acquiritur īgenio. Plures reperiuntur cōtemplationē desiderare, sed quę ad eam requirūtur, nō student exercere. Est & magnū impedimentum: quia in signis, & in rebus sensibilibus statur, & parum de perfecta mortificatione habetur. Nescio quid est, & quo spiritu ducimur, & quid prætendimus qui spiritales dici uidemur ꝙ totum laborem, & ampliorē solicitudinē pro transitoriis, & uilibus rebus agimus, & de interiori

bus nostris, uix raro plene recolle∕ctis sensibus cogitamus. Pro dolor: statim post modicam recollectionē foras erumpimus: nec opera nostra districta examinatione trutinamus. Vbi iacent affectus nostri, non atten dimus: & q̄ impura sint omnia no∕stra, non deploramus. Omnis quip∕pe caro corruperat uiā suam: & ideo secutum est diluuium magnum. Cū ergo interior affectus noster corrup∕tus sit: necesse est ut actio sequens, in dex carentiæ interioris uigoris, cor∕rumpatur. Ex puro corde ꝓcedit fru ctus bonæ uitæ. Quantum quis fece rit, quęrit: sed ex quanta uirtute agit, non tam studiose pensatur. Si fuerit fortis, diues, pulcher, habilis, uel bo nus scriptor, bonus cantor. bonus la∕borator, inuestigat: q̄ pauper sit spiri∕tu, q̄ patiēs, & mitis, q̄ deuotus, & i∕ternus, a multis tacet. Natura, exterio ra hoīs respicit: gratia ad interiora se conuertit.

conuertit. Illa frequenter fallitur: ista in Deo sperat, ut non decipiatur.

De abnegatione sui, & abdicatione omnis cupiditatis. Cap. xxxvij.

FIli, non potes perfecte possidere libertatem, nisi totaliter abneges temetipsum. Cōpediti sunt proprietarij, & suijpsius amatores, cupidi, curiosi, girouagi, quærētes semper mollia, nō quæ IESV CHRISTI: sed sæpe hoc fingentes, & componentes, quod non stabit. Peribit enim totum, quod non est ex Deo ortum. Tene breue, & consumatum uerbū. Dimitte omnia, & inuenies omnia. Dimitte cupiditatē, & inuenies requiē. Hoc mente pertracta: & cum impleueris: omnia intelliges. Domine, hoc non est opus unius diei: nec ludus paruulorum: immo in hoc breui includitur omnis perfectio religiosorum. Fili, non debes auerti: nec statim deijci, audita uia perfectorum:

sed magis ad sublimiora prouocaris: & ad minus ad hæc ex desiderio suspirare. Utinam sic tecum esset: & ad hoc peruenisses, ut tuipsius amator non esses: sed ad nutũ meum pure stares, & eius quem tibi præposui, patris: tunc mihi ualde placeres: & tota uita tua cum gaudio, & pace transiret. Habes adhuc multa ad relinquendum: quæ nisi mihi ex integro resignaueris, non requires quod postulas. Suadeo tibi: a me emere aurum ignitum: ut locuples fias: idest: sapientiam cœlestem, omnia infima conculcantem. Postpone terrenam sapientiam, omnem humanam cõplacentiam, & propriam. Dixi tibi, uiliora emenda pro preciosis & altis, in rebus humanis. Nã ualde uilis, & parua, ac pene obliuioni tradita uidetur uera cœlestis sapientia, non sapiens alta de se, nec magnificari quærens in terra: quam multi oretenus prædicant: sed uita longe

dissentiunt: ipsa tamen est p̄ciosa margarita a multis abscondita.

De instabilitate cordis, & de intentione finali ad Deum habenda. Cap. xxxviij.

FIli, noli credere affectui tuo: qui nunc est, cito mutabitur in aliud. Quamdiu enim uixeris, mutabilitati subiectus eris etiam nolens: ut modo lætus, modo tristis, modo pacatus, modo turbatus, nunc deuotus, nunc indeuotus, nunc studiosus, nūc acidiosus, nunc grauis, nunc leuis inueniaris. Sed stat super hæc mutabilia sapiens, & bene doctus in spiritu: nō attēdens, quid in se sentiat: uel qua parte flet uentus instabilitatis: sed ut tota intentio mētis eius ad debitū & ad optimū proficiat finē. Nam sic poterit, unus & idē, inconcussus permanere: simplici intentionis oculo p tot uarios euentus ad me impræter misse directo. Quanto autē purior fuerit in,

tentionis oculus: tanto cõstantius inter diuersas itur ꝓcellas. Sed in multis caligat oculus intentionis: respicit enim cito in aliquod delectabile, quod occurrit: & raro totus liber q̃s inuenitur a næuo propriæ exquisitionis. Sic Iudęi olim uenerant in Bethaniam ad Martham, & Mariam, non propter IESVM tantum, sed ut Lazarum uiderent. Mundandus est ergo intentionis oculus: ut sit simplex, & rectus: atq; ultra omnia uaria media ad me dirigendus.

Quod amãti sapit Deus super omnia & in omnibus. Cap. xxxix.

ECce Deus meus, & omnia. Quid uolo amplius, & quid felicius desiderare possum? O sapidum, & dulce uerbum, sed amanti uerbum, non mundum, nec ea, quæ in mũdo sunt. Deus meus, & omnia intelligenti satis dictum est: & sæpe repetere iucundum est amanti. Te siquidem præ-

ſente, iucunda ſunt omnia: te autem abſente, faſtidiut cūcta. Tu facis cor tranquillum, & pacem magnam, lætitiāq; feſtiuā. Tu facis bene ſentire de omnibus: & in omnibus: te laudare: nec poteſt aliquid ſine te diu placere: ſed ſi debet gratum eſſe, & bene ſapere: oportet gratiam tuam adeſſe, & condimento tuæ ſapientiæ condiri. Cui tu ſapis: quid ei recte nō ſapiet? & cui tu non ſapis: quid ei ad iucunditatem eſſe poterit? Sed deficiunt in tua ſapientia, mundi ſapientes, et qui carmen ſapiunt: quia ibi plurima uanitas: & hic mors inuenitur. Qui autem te per contemptum mundanorum, & carnis mortificationem ſequuntur: uere ſapientes eſſe cognoſcuntur: quia de uanitate ad ueritatem, de carne ad ſpiritum transferuntur. Iſtis ſapit Deus: & quicquid inuenitur in creaturis, totum referunt ad laudem ſui conditoris. Diſſimi-

lis tamen; & multum dissimilis sapor creatoris, & creaturæ est, æternitatis, & temporis, lucis increatæ, & lucis illuminatæ. O lux perpetua, cuncta creata transcedens lumina, fulgura corruscationem de sublimi; penetrantem omnia intima cordis mei purifica, lætifica, clarifica, & uiuifica spiritum meum, cum suis potentiis ad inhærendum tibi iubilosis excessibus O quando ueniet hæc beata & desiderabilis hora, ut tua me saties præsentia: & sis mihi omnia in omnibus. Quamdiu hoc datum non fuerit, nec plenum gaudium erit. Adhuc (pro dolor) uiuit in me uetus homo: non est totus crucifixus, nõ est perfecte mortuus. Adhuc concupiscit, fortiter aduersus spiritum, bella mouet intestina: nec regnum animæ patitur esse quietum. Sed tu, qui dominaris, potestati maris: & motum fluctuum eius mitigas; exurge, adiuua

me: dissipa gentes quæ bella uolunt: contere eas in uirtute tua: osten de quæso magnalia tua: & glorifice tur dextera tua: quia non est spes alia nec refugium mihi, nisi in te domine Deus meus.

Quod non est securitas a tentatione in hac uita. Cap. xl.

FIli, nũquam securus es in hac uita: sed quo ad uixeris, semper arma spiritalia tibi sunt necessaria Inter hostes uersaris: a dextris: & a sinistris ĩpugnaris. Si ergo nõ uteris undiq; scuto patientiæ: nõ eris diu sine uulnere. Insuper, si non ponis cor tuũ fixe in me, cum mera uoluntate, cuncta patiendi propter me: non poteris ardorem istum sustinere nec ad palmam pertingere beatorum. Oportet te ergo uiriliter omnia pertransire: & potenti manu uti aduersus obiecta. Nam uincenti datur manna: & torpenti relinquitur multa mise-

ria. Si quæris in hac uita requiē: quomodo tunc peruenies ad æternā? Nō ponas te ad multā requiē: sed ad magnā patientiā. Quere uerā pacē, nō in terris, sed in cœlis: nō in hominibus, nec in cæteris creaturis: sed in Deo solo pro amore Dei debes omnia libēter subire: labores. s. & dolores, tentationes, uexationes, anxietates, necessitates, infirmitates, iniurias, oblocutiones, rephensiones, humiliationes, cōfusiones, correctiões, & despectiones. Hæc iuuant ad uirtutes: hæc probant CHRISTI tyronē: hæc fabricant cœlestē coronā. Ego reddā ei æternā mercedē ꝓ breui labore, & infinitā gloriā ꝓ trāsitoria confusione, Putas, ꝙ semper habebis ꝓ tua uolūtate cōsolationes spiritales? Sācti mei nō habuerunt tales: sed multas grauitates, & tētationes uarias, magnasq; desolationes: sed patiēter sustinuerūt se in oībus; & magis sunt cōfisi Deo,

q̄ sibi: scientes quia nō sunt cōdignę passiōes huius tp̄is ad futurā gloriā ꝓmerendā. Vis tu statim habere, qđ multi post lachrymas, & magnos labores uix obtinuerūt? Expecta dn̄m: uiriliter age: & cōfortare: noli deficere: noli discedere: sed corpus, & animam expone cōstante ꝓ gloria Dei. Ego reddam plenissime: ego tecum ero in omni tribulatione.

Cōtra uana hoīm iudicia. Cap. xli.

FIli, iacta cor tuū firmiter in dn̄o: & humanū ne metuas iudicium: ubi te cōscientia piū reddit, & insontem. Bonum est, & beatū, taliter pati, nec hoc erit graue humili corde, & Deo magis quā sibiipsi cōfidenti. Multa loquuntur: & ideo parua fides est adhibēda. Sed & in omnibus satis esse, nō est possibile. Et si Paulus oībus studuit in dn̄o placere: & omnibus omnia factus est: tamen etiā pro minimo duxit, q̄ ab humano die iu-

dicatus fuerit. Egit satis pro aliorum ædificatione, & salute, quantum in se erat, & poterat, sed ne ab aliis aliquãdo iudicaretur, uel non despiceretur, cohibere nõ potuit. ideo totum Deo commisit, quia totũ nouerat, & patiẽtia, & humilitate contra ora loquentium iniqua, ac etiam uana, ac mẽdosa cogitantiũ, atq; pro libito suo quæque iactantiuuı, se defendit. Respondit tamen interdum, ne infirmis ex sua taciturnitate generaretur scandalum. Quid' tu timeas a mortali homine iudicari? Hodie est: & cras non comparet. Deum time: & hominum terrores non expauesces. Quid potest aliqui in te uerbis, aut iniuriis? Sibi potius nocet, q̃ tibi: nec poterit iudicium Dei effugere, quicunque est ille. tu habe Deum præ oculis: & noli contendere uerbis querulosis. Quod si ad præsens uideris succumbere, & confnsionem pati, quam non merui

ſti, ne indigneris ex hoc: neq; per impatientiam minuas coronam tuam: ſed ad me potius reſpice in cœlum: q potēs ſum eripere ab omni confuſione, & iniuria: & unicuiq; reddere ſecundum opera ſua.

De pura, & integra reſignatione ſui ab obtinendam cordis libertatem. Cap. xlij.

FIli, relinque te: & inuenies me. Sta ſine electione, & omni proprietate, & ſemper lucraberis. Nam & adiicietur tibi amplior gratia: ſtatim ut temet reſignaueris, nec reſumpſeris. Domine, quotiens me reſignabo, & in quibus me relinquam? Semper, & in omni hora. ſicut in paruo, ſic & in magno: nihil excipio, ſed in omnibus te nudatum inueniri uolo. Alioquin, qūo poteris eſſe meus, & ego tuus, niſi fueris ab oī ꝓpria uolūtate ītus, & foris ſpoliatus? Quāto celerius hoc agis: tāto melius

habebis, & quanto plenius, & sincerius: tanto plus mihi placebis: & amplius lucraberit. Quidã se resignant, sed cum aliqua exceptione. non enim plene Deo confidunt: ideo prouidere sibi satagunt. Quidam etiam primo totum offerunt: sed postea, tentatione pulsante, ad propria redeunt: ideo minime in uirtute proficiunt. Hi ad ueram puri cordis libertatem, & iucundæ familiaritatis meæ gratiam non pertingent, nisi integra resignatione, & quotidiana sui immolatione prius facta: sine qua non stat, nec stabit unio fruitiua. Dixi tibi sæpissime: & nunc iterũ dico. Relinque te: resigna te: & frueris magna interna pace. Da totum pro toto: nil exquire: nil repete: sta pure, & inhæsitanter in me: & habebis me. Eris liber ĩ corde: & tenebræ nõ cõculcabunt te. Ad hoc conare: hoc ora: hoc stude desiderare; ut ab oĩ proprietate possis expo-

liari, & nudus nudum IESVM ſequi, tibi mori, & mihi æternaliter uiuere. Tunc deficient omnes uanæ phantaſiæ, conturbationes iniquæ, & curæ ſuperfluæ, tunc etiam recedet immoderatus timor, & inordinatus amor morietur.

De bono regimine in externis: & recurſu ad Deum in periculis. Cap. xliij.

FIli, ad iſtud diligenter tendere debes, ut omni loco, actione, ſeu occupatione externa, ſis interius liber, & tuijpſius potens, & ſint omnia ſub te, & non tu ſub eis, ut ſis dn̄s actionum tuarū, & rector, non ſeruus nec emptitius, ſed magis exemptus, ueruſq; Hebręus, in ſortē, ac libertatem trāſiens filioꝝ Dei, ꝗ ſtant ſuꝑ pn̄tia, & ſpeculanť ęterna, ꝗ trāſitoria intuētur ſiniſtro oculo, & dextro cœleſtia q̄s tēporalia nō trahūt ad inhærēdū, ſed trahūt ipſi ea magis ad bn̄ ſeruiē-

dum, prout ordinata sunt a Deo, & instituta a summo opifice, qui nil inordinatum reliquit in sua creatura. Si etiam in omni euētu stas, nō in apparentia externa, nec oculo carnali lustras uisa, uel audita: sed mox in qualibet causa intras cū Moyse in tabernaculū ad cōsulendū dn̄m: audies nō nunq̄ diuinū responsum, & redies instructus de multis p̄sentibus, & futuris. Semper enim Moyses recursum habuit ad tabernaculum ꝓ dubijs, & q̄stionibus soluendis: fugitq; ad orationis adiutorium ꝓ periculis, & improbitatibus hominum subleuādis. Sic & tu confugere debes in cordis tui secretarium, diuinū intentius implorando suffragium. Propterea nāq; Iosue, & filij Israel a Gabaonitis legūtur decepti: quia os dn̄i nō prius interrogouerunt: sed nimium creduli dulcibus sermonibus, falsa pietate delusi sunt.

Quod homo non sit importunus in negocijs. Cap.xliiij.

Fili, cõmitte mihi semper causam tuã: & ego bñ disponã in tpe suo. Expecta ordinationẽ meã: & senties inde profectũ. Dñe, satis libenter oẽs res tibi cõmitto: q̃a parũ põt cogitatio mea ꝓficere. Vtinã nõ multũ adhærerẽ futuris euentibus: sed ad beneplacitũ tuũ me incunctãter offerrẽ. Fili mi, sæpe homo rẽ aliquã agitat, quam desiderat: sed cum ad eam peruenerit: aliter incipit sentire: quia affectiones circa idem non sunt durabiles: sed magis de uno in aliud uos impellunt. Non ergo minimum est, etiam in minimis se relinquere. Verus profectus hominis, est, abnegatio suipsius: & homo abnegatus ualde liber est, & securus. Sed antiquus hostis omnibus bonis aduersans, a tentatione non cessat: & d e noctuque graues molitur insidias:

si forte in laqueum deceptionis possit præcipitare incautum. Vigilate ergo, & orate, dicit dominus: ut non intretis in tentationem.

Quod homo nihil boni ex se habet: & de nullo gloriari potest. Cap. xlv.

DOmine, quid est homo, quod memor es eius? aut filius hominis, quia uisitas eum? Quid promeruit homo, ut dares illi gratiā tuā? Dñe quid possum cōqueri: si deseris me? aut quid iuste obtēdere possum, si, quod peto, non feceris? Certe, hoc in ueritate cogitare possum, & dicere. Dñe, nihil sum: nihil boni ex me habeo: sed in omnibus deficio: & ad nihil semper tendo, & nisi a te fuero adiutus, & interius informatus, totus efficior tepidus, et dissolutus. Tu autem dñe semper idē ipse es, & permanes in æternum, semper bonus, iustus, & sanctus, bene, & iuste, ac sancte

cte agẽs omnia:& diſponẽs in ſapiẽ-
tia Sed ego,qui ad defectũ magis ꝓ
nus ſum q̃ ad ꝑfectum:non ſum ſem
per in uno ſtatu ꝑdurans:quia ſemꝑ
tempora mutantur ſuper me. Verun
tamen cito melius fit, cũ tibi placue
rit,& manũ porrexeris adiutricem:
quia tu ſolus ſine humano ſuffragio
poteris auxiliari,& intantum confir
mare,ut uultus meus amplius in di-
uerſa nõ mutet, ſed ĩ te uno cor meũ
conuertatur,& quieſcat. Vnde:ſi be-
ne ſcirẽ omnem humanã conſolatio-
nem abiicere, ſiue ꝓpter deuotionẽ
adipiſcendam ſiue propter neceſſita-
tem,qua compellor te quærere, quia
non eſt homo qui me conſoletur,tũc
merito poſſem de gratia tua ſperare
& de dono nouæ conſolationis exul
tare. Gratias tibi, unde totum ue-
nit,quotieſcunq; mihi bene ſuccedit
Ego autẽ uanitas,& nihilum ante te
incõſtans homo,& infirmus. Vnde

ergo possum gloriari? aut cur appeto reputari? Nunquid de nihilo? & hoc uanissimum est. Vere inanis gloria, mala pestis uanitas maxima, quia a uera trahit gloria: & cœlesti spoliat gratia. Dum enim hō complacet sibi displicet tibi, dū inhiat laudibus humanis, priuatur ueris uirtutibus. Est autē uera gloria, & exultatio sancta gloriari in te, & non in se, gaudere in noīe tuo, non in uirtute ꝓpria, nec in aliqua creatura delectari, nisi ꝓpter te. Laudet̄ nomē tuū, nō meū, magnificet̄ opus tuū, nō meū, benedicatur nomē sanctū tuū, nihil autē attribuat̄ mihi de laudibus hominū. Tu gloria mea, tu exultatio cordis mei, In te gloriabor, & exultabo tota die, pro me autē: nihil nisi in infirmitatibus meis. Quærant Iudæi gloriam, quæ ab inuicem est, ego hāc requirā, quæ a solo Deo est. Omnis quidē gloria humana, omnis honor tēporalis, oīs

altitudo mundana, æternæ glorię tuę comparata, uanitas eſt, & ſtultitia. O Veritas mea, & miſericordia mea, Deus meus Trinitas beata, tibi ſoli laus, uirtus, honor, et gloria ꝑ infinita ſeculorum ſecula. Amen.

De contemptu omnis temporalis honoris. Cap. xlvii.

Filі, noli tibi attrahere: ſi uideas alios honorari, & eleuari: te autẽ deſpici, & humiliari: erige cor tuũ ad me in cœlũ: & nõ cõtriſtabit te cõtemptus hominis in terris. Domine, in cæcitate ſumus, & uanitate cito ſeducimur. Si recte me inſpicio: nnnquã mihi facta eſt iniuria ab aliqua creatura: unde nec iuſte habeo conqueri aduerſum te. Quia autem frequenter, & grauiter peccaui tibi: merito armatur contra me omnis creatura. Mihi igitur iuſte debetur confuſio, & contemptus, tibi autem latus, honor, & gloria.

Et nisi me ad hoc præparauero:ꝙ uelim libenter ab omni creatura despici,& relinqui,atque penitus nihil uideri:non possum interius pacificari, & stabiliri,nec spiritualiter illuminari,neque plene tibi uniri.

Quod pax non est ponenda in hominibus. Cap.xlviij.

FIli,si ponis pacem tuam cum aliqua persona propter tuum sentire & conuiuere:instabilis eris, & impacatus.Sed si recursum habes ad semper uiuentem, & manentem ueritatem:non contristabit te amicus recedens, aut moriens. In me debet amici dilectio stare: & propter me diligendus est, quisquis tibi bonus uisus est,& multum charus in hac uita.Sine me non ualet, nec durabit amicitia:nec est uera, & munda dilectio,quam ego non copulo. Ita mortuus deberes esse talibus affectionibus dilectorum hominum, ut quan

tum ad te pertinet, ſine omni huma-
no putares eſſe conſortio. Tanto ho-
mo Deo magis appropiquat, quãto
ab omni ſolatio terreno longius rece
dit tanto etiã altius aſcendit ad Deũ,
quanto profundius in ſe deſcendit:et
plus ſibi ipſi uileſcit. Qui autem ali-
quid boni ſibi attribuit:gratiã Dei ĩ
ſe uenire impedit: quia gratia Spiri-
tus Sancti cor humile ſemper quęrit
Si ſcires te perfecte annihilare,atque
ab oĩ creato amore euacuare:tunc de
berem in te cum magna gratia mane
re.Sed quando tu reſpicis ad creatu-
ras:ſubtrahitur tibi aſpectus creato-
ris.Diſce te ĩ omnibus propter Crea
torem uincere:tunc ad diuinam uale
bis cognitionem pertingere. Quan-
tumcumq; modicum ſit, ſi inordina
te diligitur, & reſpicitur, retardat a
ſummo bono,& uitiat.

Contra uanam, & ſecularem ſciẽ
tiam. Cap. xlviij

FIlii non moueãt te pulchra, & subtilia dicta hominũ, non enĩ est regnum Dei in sermone, sed in uirtute Attende uerba mea, quæ corda accendunt, & mẽtes illuminant, inducunt cõpunctionem, & uerã ingerunt consolationem, Nunq̃ ad hoc legas uerbũ, ut doctior, aut sapientior possis uideri, sed stude mortificationem uitiorum, quia hoc amplius tibi proderit, q̃ notitia multarum difficilium quæstionum. Cum multa legeris & cognoueris, ad unũ tamẽ oportet uenire principium. Ego sum, qui doceo hominem scientiam, & clariorem intelligentiã peruulis tribuo, q̃ ab homine possit doceri. Cui ego loquor, cito sapiẽs erit & multum in spiritu proficiet. Væ illis, qui multa curiosa ab hominibus inquirũt, & de uia mihi seruiendi, parum curant. Veniet tẽpus, quando apparebit magister magistrorum, CHRISTVS, dñs ange

lorum cunctorũ auditurus lectiones
hoc eſt, ſingulorũ examinaturus cõ-
ſcientias, & tunc ſcrutabitur Hieru-
ſalem in lucernis, & manifeſta erunt
abſcondita tenebrarum, tacebuntq;
argumenta linguarũ. Ego ſum, q̃ hu
milẽ in pũcto eleuo mentẽ, ut plures
æternę ueritatis capiat rationes, q̃ ſi
qs decẽ ãnis ſtuduiſſet ĩ ſcholis. Ego
doceo ſine ſtrepitu uerboꝝ, ſine con
fuſione opinionũ, ſine faſtu honoris
ſine pugnatione argumẽtorum. Ego
ſum q̃ doceo terrena deſpicere, præ-
ſentia faſtidire, æterna quærere, ęter
na ſapere. honores fugere, ſcãdala ſuf
ferre, oẽm ſpẽ in me ponere, & ultra
me nil cupere, & ſup̱ oĩa ardẽter me
amare. Nã quidã amãdo me, intime
didicit diuina, & loquebatur mirabi
lia. Plus ꝓficitur in relinquẽdo oĩa, q̃
in ſtudẽdo ſubtilia. Sed aliis loquor
cõmunia, aliis ſpecialia, aliquibus in
ſignis, & figuris dulciter appareo: q-

busdam uero ĩ multo lumine reuelo mysteria. Vna uox librorum: sed nõ omnes æque informat, quia intus sum doctor ueritatis, cordis scrutator, cogitationnm intellector, actionum promotor, distribuens singulis, sicut dignum iudicauero.

De non attrahendo sibi res exteriores. Cap. xlix.

FIli, in multis oportet te esse inscium. & æstimare te tanquam mortuum super terram: & cu i totus m undus crucifixus sit. Multa etiam op ortet surda aure pertransire: & quę tuæ pacis sunt, magis cogitare. Vtilius est, oculos a rebus displicentibus auertere, & unicuiq; suum sentire, relinquere, q̃ contentiosis sermonibus deseruire. Si bene steteris cum Deo: & eius iudicium aspexeris: facilius te uictum portabis. O domine quo deuenimus? Ecce damnũ deflet̃ temporale: pro modico quęstu laboratur

& curritur: & spirituale detrimentū in obliuionem transit: & uix sero redditur. Quod parum, uel nihil ꝓdest, attenditur: & quod summe necessarium est, negligenter præteritur, qa totus homo ad externa defluit: & nisi cito resipiscat, libens in exterioribus iacet.

Quod omnibus non est credēdū, & de facili lapsu uerborū. C.l.

DA mihi auxiliū domine de tribulatione, quia uana salus hominis. Quam sæpe ibi non inueni fidem ubi me habere putaui? Quotiens etiam ibi repperi, ubi minus p̄sumpsi? Vana ergo spes in hominibus: salus autem iustorū, in te Deus. Benedictus sis domine Deus ī omnibus, quæ nobis accidunt: infirmi sumus, & instabiles, cito fallimur, et permutamur. Quis est homo, qui ita caute, & circunspecte in omnibus se custodire ualet, ut aliquando

in aliquam deceptionem, uel perplexitatem non ueniat? Sed qui in te domine cõfidit: ac simplici te corde q̃rit: non tam facile labitur. Et si inciderit in aliquam tribulationem, quo modocunq; etiam fuerit implicatus, citius per te eruetur: aut a te consolabitur, quia tu non deseris in te sperantem: usq; in finem: Rarus fidus amicus, in cunctis amici perseuerãs pręssuris. Tu domine, tu solus es fidelissimus in omnibus: & pręter te, non est alter talis, O q̃ bene sapuit illa anima sancta, quæ dixit. Mens mea solidata est, & in CHRISTO fundata. Si ita mecum foret, non tam facile timor humanus me solicitaret, nec uerborum iacula mouerent. Quis omnia præuidere? quis præcauere futura mala sufficit? Si præuisa etiam, lædunt sæpe, quid improuisa, nisi grauiter etiã feriunt? Sed quare mihi misero nõ melius prouidi: Cur etiã tam

facile aliis credidi? Sed hoies sumus, nec aliud, q̃ fragiles homines sumus, etiam si angeli a multis æstimamur, & dicimur. Cui credam domine, cui credam, nisi tibi? Veritas es, quæ nõ fallis, nec falli potes. Omnis homo mendax, infirmus instabilis, & labilis, maxime in uerbis, ita ut statim uix credi debeat, quod rectum in facie sonare uidetur. Quam prudenter præmonuisti, cauendum ab hominibus, &, quia inimici hominis, domestici eius, nec credendum, si quis dixerit, ecce hic, aut ecce illic. Doctus sum damno meo &c. & utinam ad cautelam maiorem, & non ad insipientiam mihi. Cautus esto, quidam ait, cautus esto, serua apud te, quod dico. Et dũ ego sileo, & absconditum credo, nec ille silere potest, qđ silẽdum petiit: sed statim prodit me, & se, ut abiit. Ab huiusmodi rabulis, & incautis hominibus, protege

me domine, ne in manus eorum inci dam, nec unquam talia cōmittā: uerbum uerum, & stabile da in os meū, & linguam callidam longe fac a me. Quod pati nolo, omnimode cauere debeo. O q̃ bonum, & pacificum, de aliis silere, nec indifferenter omnia credere, neque de facili ulterius effari, paucis seipsum reuelare, te semper inspectorem cordis quærere, nec omni uento uerborum circumferri, sed omnia intima, & externa secundum tuæ beneplacitum uoluntatis optare perfici. Quam tutum, pro conseruatione cœlestis gratiæ, hnmana fugerē apparentiam, nec appetere, quę foris admirationem uidentur prębere sed ea tota sedulitate sectari, quę uitę emēdationem dant, & feruorem. Quam multis nocuit uirtus scita, ac ꝑpropere laudata, q̃ sane profuit gratia: silentio seruata in hac fragili uita, quæ tota tentatio fertur, & militia.

De confidentia in Deo habenda: quando insurgunt uerborum iacula. Cap.li.

Fili, sta firmiter: & spera in me. Quid enim sunt uerba, nisi uerba? Per aerem uolant: sed lapidē non ledunt. Si reus es: cogita: q te libenter uelis emendare. Si nihil tibi conscius es, pensa, q uelis libenter pro Deo hoc sustinere. Parum satis est: ut uel uerba interdum sustineas, qui nec dum fortia uerbera tolerare uales. Et quare tam parua tibi ad cor transeunt? nisi quia adhuc carnalis es & homines magis q̄ oportet, attēdis Nam quia despici metuis: reprehēdi pro excessibus non uis: & excusationum quæris umbracula Sed inspice te melius, & agnosces, quia uiuit adhuc in te mundus, & uanus amor placendi hominibus. Cum enim quassari refugis, & confundi pro defectibus: cōstat utiq;, q nec uere humilis

sis, nec uere mundo mortuus: nec tibi mundus crucifixus. Sed audi uerba mea: & non curabis decem milia hominum uerba. Ecce, si cuncta contra te diceretur, quæ fingi maliciosissime possent: quid tibi noceret, si omnino transire permitteres: nec plusq̃ festucam perpenderes? Nunquid uel unum capillũ tibi extrahere possent? Sed qui cor intus non habet nec Deũ præ oculis: faciliter uerbo mouetur uituperationis: qui autẽ in me confidit: nec proprio iudicio stare appetit absq; humano terrore erit. Ego enim sum iudex, & cognitor omnium secretorum: ego scio, qualiter res acta est: ego iniuriantem noui, et sustinentem. A me exit uerbum istud: me permittente, hoc accidit: ut reuelentur ex multis cordibus cogitatiões, ego reum, & innocentẽ iudicabo: sed occulto iudicio utrumq; ante probare uolui, Testimoniũ hominũ sæpe fal-

lit meum iudicium uerum ē ſtabit,et non ſubuertetur:latet plerūq;:& paucis ad ſingula patet:nunq̃ tñ errat:nec errare poteſt:etiam ſi oculis inſipientium non rectum uideatur.Ad me ergo recurrendum eſt in omni iudicio: nec proprio innitendum arbitrio.Iuſtus enim nō conturbabitur quicq̃d a Deo ei acciderit.Etiam ſi iniuſte ali quid contra eum prolatum fuerit, nō multū curabit.Sed nec uane exultabit:ſi per alios rōnabiliter excuſet. Pēſat nāq;,quia ego ſum ſcrutās corda,& renes:qui nō iudico ſecūdū faciem:& humanam apparentiam.Nā ſæpe in oculis meis reperitur culpabile:quod hominum iudicio creditur laudabile.Dñe Deus iudex iuſte,fortis,& patiēs,qui hominum noſti fragilitatem & prauitatem: eſto robur meū,& tota fiducia mea.Non enim mihi ſufficit conſcientia mea:tu noſti,quod ego non noui:& ideo in oi-

reprehēsione me humiliare debui, & māsuete sustinere. Ignosce ergo mihi propitius, quotiens sic nō egi: & dona iterum gratiam amplioris tolerātiæ, Melior est enim mihi tua copiosa misericordia ad consecutionem indulgentiæ, q̄ mea opinata iustitia ꝑ defensione latentis conscientiæ. Et si nihil mihi cōscius sum: tamen in hoc me iustificare nō possum: quia remota misericordia tua, non iustificabit in conspectu tuo omnis uiuens.

Quod oĩa grauia pro æterna uita toleranda sunt. Cap. lij.

FIli, non frangant te labores, quos assumpsisti propter me, nec tribulationes te deijciant usq; quaq; : sed mea promissio in omni euentu te roboret & consoletur. Ego sufficiens sum ad reddendum supra omnem modum, & mensuram. Non hic diu laborabis: nec semper grauaberis doloribus. Expecta paulisper: ui-

debis

debis celerem finem malorum: ueniet una hora, quando cessabit omnis labor, & tumultus. Modicum est, & breue, omne, quod transit cum tempore. Age ergo, ut agis: fideliter labora in uinea mea: ego ero merces tua. Scribe, lege, canta, geme, tace, ora: sustine uiriliter contraria. Digna est his omnibus, & maioribus prælijs uita æterna. Veniet pax in die una, quę nota est domino, & erit non dies, nec nox huius: scilicet temporis: sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, & requies secura. Nõ dices tunc: Quis me liberabit de corpore mortis huius? nec clamabis: Hei mihi: quia incolatus meus prolongatus est: quoniam præcipitabitur mors: & salus erit indeficiens: anxietas nulla, iucunditas beata, societas dulcis & decora. O si uidisses sanctorum in cœlo coronas perpetuas: quanta quoque nunc exultant gloria, qui huic mũdo olim

contemptibiles, & quasi uita ipsi indigni putabantur: profecto te statim humiliares usque ad terram: & affectares potius omnibus subesse, quã uni præesse: nec huius uitæ lætos dies cõcupisceres: sed magis pro Deo tribulari gauderes: & pro nihilo inter homines computari, maximum lucrũ duceres. O si tibi hæc saperent: & profunde ad cor transirent: quomodo auderes uel semel conqueri? Nonne pro uita æterna cuncta laboriosa sunt toleranda? Non est paruum quid, lucrari, aut perdere, regnum Dei. Leua igitur faciem tuam in cœlum. Ecce ego, & omnes sancti mei mecum, qui in seculo magnũ habuere certamen: modo gaudent: modo consolãtur: modo securi sunt: & modo requiescunt: & sine fine in regno patris mei permanebunt mecum.

De die æteternitatis, & huius uitę angustijs. Cap. lviij.

O Supernæ ciuitatis mansio beatissima. O dies æternitatis clarissima: quā nox nō obscurat: sed summa ueritas semper irradiat: dies semper læta, semper secura, & nunꝗ statum mutans in contraria. O utinam dies illa illuxisset: & cuncta hæc temporalia finem accepissent. Lucet quidem sanctis perpetua claritate splendida: sed non nisi a longe, & per speculum a peregrinantibus in terra. Norunt cœli ciues: ꝗ gaudiosa sit illa: gemunt exules filij Euæ: ꝗ amara, & tædiosa sit ista. Dies huius tēporis pauci, & mali, pleni doloribus, & angustijs: ubi homo multis peccatis inquinatur, multis passionibus irretitur, multis timoribus stringitur: multis curis distenditur: & multis curiositatibus distrahitur: multis uanitatibus implicatur: multis erroribus circumfunditur: multis laboribus atteritur: tētationibus grauatur:

delitijs eneruatur: egestate cruciatur. O quando finis horum multorum laborum? quādo liberabor a misera seruitute uitiorum? Quādo memorabor domine tui solius? quādo ad plenum lætabor in te? Quando ero sine omni impedimento: & in uera libertate sine omni grauamine mentis, & corporis? Quando erit pax solida, pax imperturbabilis: & secura: pax intus & foris: pax ab omni parte firma? IESV bone, quando stabo ad uidendum te? quando contemplabo: gloriam regni tui? quando eris mihi omnia in omnibus? O quādo ero tecum in regno tuo, quod præparasti dilectis tuis ab ęterno? Relictus sum pauper, & exul in terra hostili: ubi bella quotidiana, & infortunia maxima. Consolare exilium meum: mitiga dolorem meum: quia ad te suspirat omne desiderium meum. Nam onus mihi totum est, quicquid mundus hic

offert ad ſolatium. Deſidero te intime
frui: ſed nequeo apprehendere. Opto
inhærere cœleſtibus: ſed deprimunt
res temporales, & immortificatæ paſ
ſiones. Mentem omnibus rebus ſu-
pereſſe uolo: carni autem inuite ſub-
eſſe cogor. Sic ego infœlix homo me
cum pugno: & factus ſum mihimet-
pſi grauis: dum ſpiritus ſurſum, & ca
ro quærit eſſe deorſum. O quid intus
patior: dum mente cœleſtia tracto: &
mox carnalium turba occurrit oran-
ti? Deus meus ne elongeris a me: neq;
declines in ira a ſeruo tuo. Fulgura
corruſcationem tuam: & diſſipa eas:
emitte ſagittas tuas: & conturbentur
omnes phantaſiæ inimici. Recollige
ſenſus meos ad te: fac me obliuiſci
omnium mundanorum. Da cito abij
cere, & contemnere phantaſmata ui-
tiorum. Succurre mihi æterna ueri-
tas: ut nulla me moueat uanitas. Ad
ueni cœleſtis ſuauitas: & fugiat a fa-

ciē tua oīs impuritas. Ignosce quoq; mihi & misericorditer indulge: quotiens præter te, aliud in oratione reuoluo. cōfiteor etenim uere quia ualde distracte me habere cōsueui. Nam ibi multotiens non sum, ubi corporaliter sto, aut sedeo: sed ibi magis sum: quo cogitatiōibus feror: ibi sum, ubi cogitatio mea est. Vbi est frequenter cogitatio mea, ibi est id, quod amo. Hoc mihi cito occurrit, quod naturaliter delectat, aut ex usu placet. unde tu ueritas aperte dixisti. Vbi enim est thesaurus tuus: ibi est & cor tuum. Si cœlum diligo, libenter de cœlestibus penso: si mundum amo, felicitatibus mundi congaudeo: & de aduersitatibus eius tristor. Si carnē diligo: quæ carnis sūt, sæpissime imaginor. Si spiritum amo: de spiritualibus cogitare delector. Quæcunq; enim diligo: de his libenter loquor, & audio: atque talium imagines ad domum mecum

reporto. Sed beatus ille homo, qui ꝓpter te domine omnibus creaturis abeundi licentiam tribuit: qui naturæ uim facit: & concupiſcentias carnis, feruore ſpiritus crucifigit: ut ſerenata conſcientia, puram tibi orationem offerat: dignuſq; ſit angelicis intereſſe choris: omnibus terrenis, foris, & intus excluſis.

De deſiderio æternæ uitæ: & quanta ſint certantibus bona promiſſa. Cap. liiij.

FIli mi, cum tibi deſiderium æternæ beatitudinis deſuper infundi ſentis, & de tabernaculo corporis exire concupiſcis, ut claritatē meā ſine uiciſſitudinis umbra contemplari poſſis: dilata cor tuum: & omni deſiderio hanc ſanctam inſpirationem ſuſcipe. Redde ampliſſimas ſupernæ bonitati gratias: quæ tecum ſic dignanter agit: clementer uiſitat: ardenter excitat: potenter ſubleuat: ne pro-

prio pondere ad terrena labaris. Neque enim hoc cogitatu tuo, aut conatu accipis: sed sola dignatione supernæ gratiæ, & diuini aspectus: quatenus in uirtutibus, & maiori humilitate proficias: & ad futura certamina te prępares: mihiq; toto cordis affectu adhęrere, ac feruenti uoluntate studeas deseruire. Fili, sæpe ignis ardet, sed sine fumo flamma non ascendit. Sic & aliquorū desideria ad cœlestia flagrant: et tamen a tentatione carnalis affectus liberi non sunt. Idcirco nec omnino pure pro honore Dei agunt, quod tam desideranter ab eo petunt. Tale est, & sæpe tuum desiderium, quod insinuasti esse tam importunum. Non. n. ē hoc purum, et perfectū, quod propria cōmoditate est infectū. Pete non quod tibi est delectabile, et cōmodum, sed qđ mihi acceptabile ē atq; honorificū: qa, si recte iudicas: meā ordinationē tuo

desiderio, & omni desiderato pferre debes, ac sequi. Noui desiderium tuū & frequentes gemitus audiui. Iam uelles esse in libertate gloriæ filiorū Dei: iam te delectat domus ęterna, et cœlestis patria gaudio plena, sed non dum uenit hora ista: sed est adhuc tē-pus belli: uidelicet, tempus laboris et probationis. Optas summo repleri bono: sed nō potes hoc assequi modo Ego sum, expecta me, dicit dominus donec ueniat regnum Dei. Proban-dus es adhuc ī terris: et in multis exer citandus. Consolatio tibi interdum dabitur, sed copiosa satietas non con cedetur. Confortare igitur: & esto ro bustus, tam in agendo, q̄ in patiendo naturæ cōtraria. Oportet te nouum ī duere hominem & ī alterum uirum mutari. Oportet te sæpe agere, quod non uis: & quod uis, oportet te-relinquere. Quod alijs placet, suc-cessum habebit: quod tibi placet,

ultra non proficiet. Quod alij dicunt, audietur: quod tu dicis, pro nihilo cõ putabitur. Petent alij, & accipient: tu petes, nec impetrabis. Erunt alij magni in ore hominum: de te autem tacebitur. Alijs hoc, uel illud cõmittetur: tu autem ad nihil utilis iudicaberis. Nam propter hoc natura aliquando contristabitur: & magnũ certamẽ sustinebit: sed magnũ bonũ inde consequeris, si silens portaueris. In his, & similibus multis probari solet fidelis domini seruus: qualiter se abnegare, & in omnibus frangere quærit. Vix est aliquid tale, in quo tantũdem mori indiges, sicut in nõ uideri, & pati, quæ uoluntati tuæ aduersa sunt: maxime autem, cũ disconuenientia, & quæ minus utilia tibi apparent: fieri iubentur. Et quia non audes resistere altiori potestati, sub domino constitutus: ideo durum tibi uidetur, ad nutum alterius ambulare; & omne pro

prium ſentire, omittere. Sed penſa fili horum fructum laborum, celerem finem, atq; pręmium nimis magnum: & non habebis inde grauamen, ſed fortiſſimum patientiæ tuæ ſolamen. Nam & pro modica hac uoluntate, quam nunc ſponte deſeris, habebis ſemper uolũtatem tuam in cœlis. Ibi quippe inuenies omne, quod uolueris: omne quod deſiderare potes. Ibi aderit tibi totius facultas boni, ſine timore amittendi. Ibi uoluntas tua una ſemper mecum, nil cupiet extraneum, uel priuatum. Ibi nullus reſiſtet tibi: nemo de te conqueretur: nemo impediet: nil obuiabit: ſed cuncta deſiderata ſimul erunt præſentia: totumq; affectum tuum reficient: & adimplebunt uſq; ad ſummum. Ibi reddam gloriã pro contumelia perpeſſa: pallium laudis pro mœrore, pro loco nouiſſimo, ſedẽ regni ĩ ſecl'a. Ibi apparebit fructus obedientiæ: gaudebit la

bor pœnitentiæ, & humilis subiectio coronabitur gloriose. Nunc ergo te inclina humiliter sub omnium manibus: nec sit curæ, quis hoc dixerit, uel iusserit: sed hoc magnopere curato: ut siue prælatus, siue minor, aut æqualis aliquid à te exposcerit, uel innuerit: pro bono totum accipias: & sincera uoluntate studeas adimplere. Quærat alius hoc, alius illud: glorietur ille in illo, & iste in isto: laudeturq; milies mille: tu autem nec in isto: nec in illo: sed in tuijpsius gaude cõtemptu, & in mei solius beneplacito, ac honore: hoc optandum est tibi: ut siue per uitam, siue per mortem, Deus semper in te glorificetur.

Qualiter homo desolatus debeat in manus dei se offerre. Cap. lv.

DOmine Deus, sancte pater, sis nunc & in æternum benedictus quia, sicut uis: factum est: & quod facis, bonũ est. Lætetur ĩ te seruus tuus,

nõ in se, nec in aliquo alio: quia tu so-
lus lætitia uera: tu spes mea, & coro-
na mea: tu gaudium meum, & honor
meus dñe. Quid habet seruus tuus, ni
si quod a te accepit etiam sine meri-
to suo: tua sunt omnia, quæ dedisti, &
quæ fecisti. Pauper sum, & in labori-
bus a iuuentute mea: & contristatur
anima mea non nunq̃ usq; ad lachry
mas: quandoq; etiam conturbatur a
se, propter iminentes: passiones. Desi-
dero pacis gaudium: pacem filiorum
tuorum flagito, qui in lumine conso-
lationis a te pascuntur. Si das pacem:
si gaudium sanctum infundis: erit ani
ma serui tui plena modulatione, & de
uota in laude tua. Sed si te subtraxe-
ris, sicut sæpissime soles; non poterit
currere uiam mandatorum tuorum:
sed magis ad tundendum pectus gen
nua incuruantur: quia non est illi, si-
cut heri, & nudiustertius: quãdo splẽ
debat lucerna tua super caput eius: &

ſub umbra alarum tuarum protegebatur a tētationibus irruentibus. Pater iuſte, & ſemper laudāde, uenit hora, ut ꝓbetur ſeruus tuus. Pater amande, dignum eſt, ut hora hac patiatur pro te aliquid ſeruus tuus. Pater perpetuo uenerande: uenit hora, quam ab æterno præſciebas affuturam: ut ad modicum tempus ſuccumbat foris ſeruus tuus: uiuat uero ſemper apud te intus: paululum uilipendatur, humilietur, & deficiat coram hominibus: paſſionibus conteratur, & languoribus: ut iterum tecum in aurora nouæ lucis reſurgat, & in cœleſtibus clarificetur. Pater ſancte, tu ſic ordinaſti, & ſic uoluiſti: & hoc factum eſt, quod ipſe p̄cepiſti. Hæc eſt enim gratia ad amicū tuum: pati, & tribulari in mundo pro amore tuo, quotienſcunq;, a quocunq;, & quomodocunq; id permiſeris fieri. Sine conſilio, & prouidentia tua, & ſine cauſa,

nihil fit in terra. Bonum mihi domine, q̄ humiliasti me: ut discam iustificationes tuas: & omnes elationes cordis, atq; prȩsumptiones abijciam. Vtile mihi, quod confusio cooperuit faciem meam: ut te potius, q̄ homines ad cōsolandum requiram. Didici etiam ex hoc, inscrutabile iudicium tuum expauescere: qui affligis iustū cum impio: sed non sine æquitate, & iustitia. Gratias tibi: quia non pepercisti malis meis: sed attriuisti me uerberibus amaris, infligens dolores, & immittens angustias, foris, & intus. Non est, qui me consoletur ex omnibus, qui sub cœlo sunt: nisi tu domine Deus meus, cœlestis medicus animarum: qui percutis, & sanas: deducis ad inferos, & reducis. Disciplina tua super me: & uirga tua ipsa me docebit. Ecce pater dilecte, in manibus tuis ego sum: sub uirga correctionis tuæ me inclino: percute dorsum

meum, & collum meum: ut incuruē ad uoluntatem tuam, tortuositatem meam. Fac me pium, & humilem discipulum: sicut benefacere consueuisti: ut ambulem ad omnem nutū tuū. Tibi me, & omnia mea ad corrigendum cōmendo. melius est hic corripi, q̄ in futuro. Tu scis omnia, & singula: & nil te latet in humana cōscientia. Anteq̄ fiant, nosti uentura: & nō opus est tibi, ut quis te doceat, aut admoneat de his, quę geruntur in terra. Tu scis quid expedit ad profectum meum: & quantum deseruit tribulatio ad rubiginem uitiorum purgandam. Fac mecum desideratum beneplacitum tuum: & ne despicias peccatricem uitam meam, nulli melius nec clarius, q̄ tibi soli notam. Da mihi domine scire, quod sciendum est: hoc amare, quod amandum est: hoc laudare, quod tibi summe placet: hoc reputare, quod tibi preciosum apparet hoc

uituperare,

uituperare, quod oculis tuis sordescit. Nō me sinas secundum uisionē oculorum exteriorum iudicare: necꝫ secundū auditū auriū hoīum imperitorum sententiare: sed in iudicio uero de inuisibilibus, & spiritalibus discernere: atcꝫ super omnia uoluntatē beneplaciti tui semper inquirere. Falluntur sæpe hominum sensus in iudicando: falluntur & amatores seculi, uisibilia tantummodo amādo. Quid est homo inde melior, quia reputatur ab homine maior? Fallax fallacē, uanus uanum, cæcus, cæcū, infirmus infirmū decipit: dū exaltat, & ueraciter magis confūdit, dum inaniter laudat. Nam quantum unusquiscꝫ est in oculis tuis, tantum est, & non amplius: ait humilis sanctus Franciscus.

Quod humilibus insistendum est operibus, cum deficitur a summis. Cap. lvi.

FIlli, non uales semper in feruentiori desiderio uirtutum stare, nec in altiori gradu contemplationis: sed necesse habes interdum ob originalem corruptelam ad inferiora descēdere, & onus corruptibilis uitæ etiam inuitus, & cum tædio portare. Quamdiu mortale corpus geris: tędium senties, & grauamen cordis. Oportet ergo sæpe in carne de carnis onere gemere: eo ꝙ non uales, spiritalibus studijs, & diuinæ comtemplationi indesinenter inhærere. Tunc expedit tibi ad humilia, & exteriora opera confugere, & in bonis te actibus recreare: aduentum meum, & supernam uisitationem, firma confidentia expectare: exilium tuum, & ariditatem mentis patienter sufferre: donec iterum a me uisiteris, & ab omnibus anxietatibus libereris. Nam faciam te laborū obliuisci, & interna quiete ꝑfrui. Expandā corā te prata scripturarū: ut

dilatato corde currere incipias uiam mandatorum meorum: & dices. Nõ sunt condignę passiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis.

Quod homo non reputet se consolatione dignum, sed magis uerberibus reum. Cap. lvij.

DOmine, non sum dignus consolatiõe tua, nec aliqua spiritali uisitatione: & ideo iuste mecum agis, quando me inopem, & desolatum relinquis. Si. n. ad instar maris lachrymas fundere possem adhuc consolatione tua dignus non essem. Vnde nihil magis dignus sum q̃ flagellari, & puniri: quia grauiter, & sæpe te offendi: & ĩ multis ualde deliq. Ergo, uera pẽsata ratiõe, nec minima sũ dignus cõsolatione: sed tu clemens, et misericors Deus, q nõ uis perir̃ opa tua: ad ostẽdẽdũ diuitias bonitatis tuę in uasa misericordię tuę, etiã p̃ter omne ꝓ

prium meritum, dignaris consolari seruũ tuũ supra humanũ modũ. Tuę .n. cõsolationes non sunt sicut huma nae cũfabulationes. Quid egi dñe, ut mihi cõferres aliquã coelestem cõso lationem? Ego nihil boni me egisse recolo: sed semper ad uitia pronum, & ad emendationem pigrum fuisse Verum est: & negare non possum. Si aliter dicerem: tu stares contra me et nõ esset, qui defenderet. Quid merui pro peccatis meis, nisi infernum, & ignem aeternũ? In ueritate confiteor quoniã dignus sum omni ludibrio, & contemptu: nec decet me inter de uotos tuos commorari. Et licet hoc aegre audiam: tamẽ aduersum me ꝓ ueritate peccata mea arguam: ut faci lius misericordiã tuã merear impe trare. Quid dicã reus, & omni confu sione plenus? Nõ habeo os loquendi nisi hoc tãtũ uerbum: peccaui domi ne, peccaui: misereř mei: ignosce mi-

hi Sine me paululum, ut plãgam dolorem meum, anteq̃ uadam ad terrã tenebrosam, & opertam mortis caligine. Et quid tam maxime a reo & misero peccatore requiris, nisi ut cõteratur, & humiliet se ꝓ delictis suis In uera contritione, & cordis humiliatione nascitur spes ueniæ: reconciliatur perturbata conscientia: reparatur: gratia perdita: tutus fit homo a futura ira: & occurrunt sibi mutuo ĩ osculo sancto, Deus, & pœnitens anima. humilis peccatorum contritio: acceptablie tibi est domine sacrificium, longe suauius odorans in conspectu tuo q̃ thuris incensum. Hoc ẽ gratũ etiã unguentum, quod sacris pedibus tuis iufundi uoluisti: q̃a cor contritum, & humiliatum nunq̃ despexisti. Ibi est locus refugij a facie iræ inimici: ibi emendatur, & abluitur, quicquid aliunde contractum ẽ & inquinatum.

De gratia Dei: quæ non miscetur, terrena sapientibus. Ca. lviij.

Fili, preciosa est gratia mea: nõ patitur se misceri extraneis rebus, nec consolationibus terrenis. Abijcere ergo oportet omnia impedimenta gratiæ: si optas eius infusionem suscipere. Pete secretũ tibi: ama solus habitare tecum: nullius require cõfabulationem: sed magis ad Deum deuotam effunde precem ut cõpunctam teneas mentem, & purã cõscientiam. Totum mundũ nihil æstima: Dei uocationem omnibus exterioribus antepone. Nõ enim poteris mihi uacare, & in transitorijs pariter delectari, A notis, & a charis amicis oportet elongari, & ab oĩ tẽporali solatio mentẽ tenere priuatã. Sic obsecrat beatus apostolus Petrus: ut tanq̃ aduenas, & peregrinos in hoc mundo se cõtineãt christi fideles. O quãta fiducia erit morituro, quẽ nullius rei

affectus detinet in mundo. Sed sit segregatum cor habere ab omnibus; æger necdum capi animus: nec animalis homo nouit interni hominis libertatem. Attamen si uere uelit esse spiritualis: oportet eum renunciare tam remotis, q̄ propinquis: & a nemine magis cauere, q̄ a seipso. Si temetipsum perfecte uiceris: cætera facilius subiugabis. Perfecta namq; uictoria est, de semetipso triumphare. Qui enim semetipsum subiectum tenet: ut sensualitas rationi, & ratio in cunctis obediat mihi: hic uere uictor est sui, & dominus mūdi. Si ad hunc apicem scandere glisis: oportet utiliter incipere, & securim ad radicē ponere: ut euellas, et destruas occultam, & inordinatam inclinationem ad te ipsum, & ad oē priuatū, & materiale bonū. Ex hoc uitio, q homo semet ipsum nimis īordinate diligit: pene totū pēdet, quicquid radicalit̄ uincē

De gratia Dei: quæ non miscetur, terrena sapientibus. Ca. lviij.

Fili, preciosa est gratia mea: nõ patitur se misceri extraneis rebus, nec consolationibus terrenis. Abijcere ergo oportet omnia impedimenta gratiæ: si optas eius infusionem suscipere. Pete secretũ tibi: ama solus habitare tecum: nullius require cõfabulationem: sed magis ad Deum deuotam effunde precem ut cõpunctam teneas mentem, & purã cõscientiam. Totum mundũ nihil æstima: Dei uocationem omnibus exterioribus antepone. Nõ enim poteris mihi uacare, & in transitorijs pariter delectari, A notis, & a charis amicis oportet elongari, & ab oĩ tẽporali solatio mentẽ tenere priuatã. Sic obsecrat beatus apostolus Petrus: ut tanq̃ aduenas, & peregrinos in hoc mundo se cõtineãt christi fideles. O quãta fiducia erit morituro, quẽ nullius rei

affectus detinet in mundo. Sed ſit ſegregatum cor habere ab omnibus; æger necdum capi animus: nec animalis homo nouit interni hominis libertatem. Attamen ſi uere uelit eſſe ſpiritualis: oportet eum renunciare tam remotis, q̃ propinquis: & a nemine magis cauere, q̃ a ſeipſo. Si temetipſum perfecte uiceris: cætera facilius ſubiugabis. Perfecta namq; uictoria eſt, de ſemetipſo triumphare. Qui enim ſemetipſum ſubiectum tenet: ut ſenſualitas rationi, & ratio in cunctis obediat mihi: hic uere uictor eſt ſui, & dominus mũdi. Si ad hunc apicem ſcandere gliſis: oportet utiliter incipere, & ſecurim ad radicẽ ponere: ut euellas, et deſtruas occultam, & inordinatam inclinationem ad te ipſum, & ad oẽ priuatũ, & materiale bonũ. Ex hoc uitio, q homo ſemet ipſum nimis ĩordinate diligit: pene totũ pẽdet, quicquid radicalit̃ uincẽ

dum est. Quo deuicto, et subacto malo: pax magna, & tranquillitas erit continuo. Sed quia pauci sibiipsis perfecte mori laborant: nec plene extra se tendunt: propterea in se implicati remanent, nec supra se in spiritu eleuari possunt. Qui autem libere mecū ambulare desiderat: necesse est: ut omnes prauas, & inordinatas affectiones suas mortificet: atq; nulli creaturæ priuato amore cōcupiscēter inhæreat

De diuersis motibus naturæ, & gratiæ. Cap. lix.

FIli, diligenter aduerte motus naturæ, & gratiæ, quia ualde contrarie, & subtiliter mouentur: & uix nisi a spiritali, & intime illuminato homine discernuntur. Omnes quidem bonum appetunt, & aliquid boni. suis dictis uel factis prætendunt ideo sub specie boni, multi falluntur. Natura callida est, & multos trahit, illaqueat, & decipit, & se semper

ꝓ fine habet, Sed gratia ſimpliciter ambulat, ab omni ſpecie mali declinat fallacias, non prætendit, & pure omnia propter Deũ agit, in quo et finaliter requieſcit. Natura inuite uult mori, nec premi, nec ſuperari, nec ſubeſſe, nec ſponte ſubiugari. Gratia uero ſtudet mortificationi propriæ, reſiſtit ſenſualitati: quærit ſubijci, appetit uinci, nec propria uult libertate fungi, ſub diſciplina amat teneri nec alicui cupit dominari, ſed ſub Deo ſemper uiuere ſtare, & eſſe, atq; propter Deum omni humanæ creaturæ humiliter parata eſt inclinari, Natura pro ſuo commodo laborat, & qd lucri ex alio ſibi proueniat, attendit. Gratia autem non quid ſibi utile, & commodum ſit, ſed qđ multis ꝓficiat, magis conſiderat. Natura libenter honorẽ, & reuerentiam accipit. Gratia uero omnem honorẽ, & gloriam Deo fideliter attribuit, Natura

ad carnem propriam, ad uanitatem, & discursus. Sed gratia trahit ad Deum, & ad uirtutes: renunciat creaturis: fugit mundum: odit carnis desideria: restringit euagationes: erubescit in publico apparere. Natura libẽter aliquod solatium habet externũ, in quo delectetur ad sensum. Sed gratia in solo Deo quærit consolari: & ĩ summo bono super omnia uisibilia delectari. Natura totum agit propter lucrum, & commodum proprium: nihil gratis facere põt: sed aut æquale, aut melius, aut laudem, uel fauorẽ pro benefactis consequi sperat: & multum ponderat sua gesta: & dona concupiscit. Gratia uero nil temporale quærit: nec aliud pręmium, q̃ Deum solum pro mercede postulat, nec ãplius de tẽporalibus necessarijs desiderat, nisi quantũ hęc sibi ad assecutionẽ ęternã ualeãt deseruire. Natura gaudet d̃ amicis multis, et ꝑpinqs

gloriatur de nobili loco, et ortu gene ris: aderit potentibs: blanditur diuiti bus: applaudet sibi similibus, Gratia autem, & inimicos diligit: nec de amicorum turba extollitur: nec locũ nec ortũ nataliũ reputat, nisi uirtus maior ibi fuerit: fauet magis pauperi q̃ diuiti: cõpatitur plus innocenti, q̃ potẽ ti: congaudet ueraci, non fallaci: exhortatur semper bonos meliora charismata ęmulari: & filio Dei per uirtutes assimilari. Natura de defectu, & molestia cito conqueritur. Gratia cõ stanter fert inopiam. Natura omnia ad se reflectit: pro se certat, & arguit. Gratia autem ad Deum cuncta redu cit, unde originaliter emanant: nihil boni sibi ascribit, nec arroganter prę sumit: non contẽdit: nec suam sententiam aliis præfert: sed in omni sensu, & intellectu, æternæ sapientię, ac diuino examini se submittit. Natura ap petit scire, & noua secreta audire uult

exterius apparere: & multa p sensus experiri: desiderat agnosci: & sapere unde laus, et admiratio procedit. Sed gratia non curat, noua, nec curiosa p cipere: quia totũ hoc de uetustate cor ruptionis ē ortũ: cũ nihil nouũ, & du rabile sit sup terrã. Docet itaq; sensus restringere: uanã cõplacẽtiã, & osten tationem deuitare: laudãda, & digne mirãda humiliter abscondere: & de oĩ re, & de oĩ sciẽtia, utilitatis fructũ, atq; Dei laudẽ & honorem quærere. Nõ uult se, nec sua prędicari: sed Deũ in donis suis optat bñdici: qui cũcta ex mera charitate largit̃. Hæc gratia, super naturale lumẽ, & quoddã Dei speciale donũ est, & proprie electorꝝ signaculum, & pignus salutis ęternę: quæ hominẽ de terrenis ad cœlestia amãda sustollit: & de carnali spiritua lẽ efficit. Quanto igitur natura ampli us premit̃, & uincit̃: tanto maior gra tia ĩfundit̃, et quotidie nouis uisitatio

nibus interior homo secundum imaginem Dei reformatur.

De corruptione naturæ: & efficacia gratiæ diuinæ. Cap. lx

DOmine Deus meus, qui me creasti ad imaginem, et similitudem tuam concede mihi hanc gratiã quã ostendisti mihi, tam magnam, & necessariam ad salutem: ut uincam pessimam naturam meam, trahentem ad peccata, et in perditionem. Sentio enim in carne mea legem peccati, cõtradicentem legi mentis meæ, & captiuum me ducentem ad obediendũ sensualitati ĩ multis, nec possum resistere passiõibus eius, nisi assistat tua sanctissima gratia, cordi meo ardenti infusa. Opus est gratia tua: & magna gratia, ut uincatur natura, ad malum semper prona ab adolescentia sua. Nam per primum hominẽ Adã lapsa, & uitiata per peccatum, in omnes homines pœna huius maculæ de

ſcendit, ut ipſa natura, quæ bona, & recta a te condita fuit: pro uitio iam, & infirmitate corruptæ naturæ ponatur, eo ꝙ motus eius ſibi relictus, ad malum, & inferiora trahat. Nam modica uis, quæ remanſit, eſt tanq̃ ſcintilla quædam latens in cinere. Hæc eſt ipſa ratio naturalis, circunfuſa magna caligine, adhuc iudidium habens boni & mali, ueri falſiq; diſtantiam: licet impotens ſit adimplere omne, quod approbat: nec pleno iam lumine ueritatis, nec ſanitate affectionum ſuarum potiatur. Hinc eſt Deus meus, ꝙ condelector legi tuæ ſecundum interiorem hominem: ſciens mandatum tuum eſſe bonum, iuſtum, & ſanctum: arguens etiam oē malum, & peccatum fugiendum: carne autē ſeruio legi peccati: dū magis ſenſualitati obedio, q̃ rationi. Hinc ē, qđ uelle bonū, mihi adiacet: pficere aūt non inuenio. Hinc ſępe multa bo

na propono: sed, quia gratia deest ad adiuuandum infirmitatem meam: ex leui resistẽtia resilio, & deficio. Hinc accidit, ꝙ uiam perfectionis agnosco: & qualiter agere debeam, clare satis uideo: sed propriæ corruptionis pondere pressus, ad perfectiora non assurgo. O q̃ maxime est mihi necessaria domine gratia tua ad inchoandũ bonum, ad proficiendum, & ad perficiendum. Nam sine ea nihil possum facere omnia autem possum in te: cõfortãte me gratia. O uere cœlestis gratia: sine qua nulla sunt propria merita: nulla quoq; dona naturæ ponderãda. Nihil artes, nihil diuitię, nihil pulchritudo, uel fortitudo, nihil ingenium, uel eloquentia ualent apud te domine, sine gratia. Nã dona naturę, bonis & malis sunt cõmunia electorũ aũt propriũ donum est gratia, siue dilectio: qua insigniti, digni habentur uita ęterna. Tantum eminet hæc gratia: ut

tia: ut nec donum prophetiæ: nec ſi-
gnorum operatio, nec quãtalibet alta
ſpeculatio, aliquid æſtimetur ſine ea.
Sed neq; fides, neq; ſpes, neq; aliæ uir-
tutes: tibi acceptæ ſunt ſine charitate,
& gratia. O beatiſſima gratia, q̃ pau-
perẽ ſpiritu, uirtutibus diuitẽ facis: &
diuitẽ multis bonis, humilem corde
reddis: ueni, deſcende ad me: reple me
mane cõſolatione tua: ne deficiat præ
laſſitudine, & ariditate mentis anima
mea. Obſecro dñe, ut inueniam gra-
tiam ĩ oculis tuis: ſufficit enim mihi
gratia tua: cæteris nõ obtentis, q̃ deſi
derat natura. Si fuero tẽtatus, & uexa
tus tribulationibus multis: non time
bo mala, dũ mecũ fuerit grã tua. Ipſa
fortitudo mea: ipſa conſilium cõfert,
& auxiliũ. Cũctis hoſtibus potẽtior
eſt, & ſapiẽtior uniuerſis ſapientibus.
Magiſtra eſt ueritatis: doctrix diſci-
plinæ, lumen cordis, ſolamẽ p̃ſſuræ, fu
gatrix triſticiæ, ablatrix timoris, nu-

trix deuotionis, ꝓductrix lachrymarũ. Quid sum sine ea, nisi aridũ lignũ, & stips inutilis ad eijciendum? Tua ergo me dñe gratia semper p̄ueniat, & sequat̃ ac bonis operibus iugiter p̄stet esse intentũ, ꝑ Iesum Christum filium tuum. Amen.

Quod nosipsos abnegare, & Christum imitari debemus per crucem. Cap. lxi.

FIli, quantũ a te uales exire, tãtum in me poteris transire. Sicut nihil foris concupiscere, internam pacem facit, sic se interius relinquere, Deo coniungit. volo te addiscere perfectã abnegationẽ tui in uoluntate mea, sine contradictione, & querela. Sequere me. ego sum uia, Veritas, & Vita. Sine uia non itur: sine ueritate nõ cognoscitur: sine uita non uiuitur. Ego sum Via, quam sequi debes: Veritas cui credere debes: Vita, quã sperare debes. Ego sum uia inuiolabilis, Ve-

ritas infallibilis, Vita interminabilis. Ego ſum Via rectiſſima, Veritas ſuprema, Vita uera, Vita beata, Vita increata. Si manſeris in uia mea: cognoſces ueritatem: & ueritas liberabit te: & apprehendes uitam æternã. Si uis ad uitam ingredi: ſerua mandata. Si uis ueritatem cognoſcere: crede mihi. Si uis perfectus eſſe: uende omnia. Si uis eſſe diſcipulus meus: abnega temetipſum. Si uis beatam uitam poſſidere, præſentem uitam contẽne. Si uis exaltari in cœlo: humilia te in mundo. Si uis regnare mecum porta crucem tecũ. Soli enim ſerui crucis, inueniunt uiam beatitudinis: & ueræ lucis. Dñe Ieſu Chriſte, quia arcta eſt uia tua, & mundo deſpecta: dona mihi, tecũ mundi deſpectũ imitari. Non enim maior eſt ſeruus dño ſuo: nec diſcipulus ſuper magiſtrũ. Exerceatur ſeruus tuus in uia tua: quia ibi eſt ſalus mea, & ſanctitas uera. Quicquid

extra eam lego, uel audio: non me recreat, nec delectat plene. Fili, quia hęc ſcis, & legiſti omnia beatus eris, ſi feceris ea. Qui habet mandata mea, & ſeruat ea: ipſe eſt, qui diligit me, & ego diligam eum: & manifeſtabo ei meipſum: & faciã eum conſidere mecum ĩ regno patris mei. Igitur domine, ſicut dixiſti, & ꝓmiſiſti, ſic utiq; mihi promereri cõtingat. Suſcepi de manu tua crucem: portabo eam uſq; ad mortẽ, ſicut impoſuiſti mihi. Vere uita boni monachi crux eſt: ſed dux paradiſi. Incœptũ eſt: retro abire non licet: nec relinquere oportet. Eia fratres, pergamus ſimul: IESVS erit nobiſcũ. Propter IESVM ſuſcepimus hãc crucẽ: ꝓpter IESVM perſeueremus in cruce. Erit adiutor noſter, qui eſt dux noſter, & p̄ceſſor. En rex noſter ingreditur ante nos: qui pugnabit ꝓ nobis. Sequamur uiriliter: nemo metuat terrores. Simus parati

mori fortiter i bello: nec iferamus crimen gloriæ nr̄æ, ut fugiamus crucē.

Quod homo non sit nimis deiectus: quãdo in aliquos labitur defectus. Cap. lxij.

FIli, magis placent mihi patiētia, & humilitas in aduersis, q̃ multa cōsolatio, & deuotio in prospe ris. Vt quid te contristat paruū factū contra te dictū? Si amplius fuisset cō moueri nō debuisses, sed nunc dimitte transire. non est primum, nec nouum: nec ultimum erit, si diu uixeris. Satis utilis es, quamdiu nil obuiat aduersi: bene etiam consulis: & alios nosti roborare uerbis. sed cum ad ianuam tuam uenit repentina tribulatio: deficis consilio, & robore. Attende magnam fragilitatem tuam, quã sæpius experiris in modicis obiectis tamen pro salute tua ista fiunt. Cum hæc, & similia contingunt pone, ut melius nosti, ex corde: & si te tetigit,

non tamen deijciat: nec diu implicet. Ad minus sustine patienter: si nõ potes gaudenter. Etiam si minus libenter audis: & indignationem sentis: reprime te: nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire, unde paruuli scandalizentur. Cito conquiescet cõmotio excitata: & dolor internus reuertente gratia dulcorabitur. Adhuc uiuo ego, dicit dominus, iuuare te paratus, & solito amplius consolari: cõfisus si fueris mihi: & me deuote inuocaueris. Animæquior esto: & ad maiorẽ sustinentiam accingere. Non est totum frustratum, si te sæpius percipis tribulatum, ut grauiter tentatum. Homo es, & non deus: caro es, & non angelus. Quomodo tu posses semper in eodem statu uirtutis permanere, quando hoc defuit angelo in cœlo, & primo homini in paradiso: qui non diu steterunt? Ego sum, qui mœrentes erigo sospitate: & suam co

gnoſcentes infirmitatem: ad meam proueho diuinitatem. Domine, bene dictum ſit uerbum tuum, dulce ſuper mel, & fauum ori meo. Quid facerem in tantis tribulationibus, & anguſtijs meis, niſi me confortares tuis ſanctis ſermonibus? Dummodo tandem ad portum ſalutis perueniam: quid curæ eſt, quæ, & quanta paſſus fuero? Da finem bonum: da felicem ex mundo tranſitum. Memento mei Deus meus: & dirige me recto itinere in regnum tuum. Amen.

De altioribus rebus, & occultis iudicijs Dei non ſcrutandis. Cap. lxiij.

FIli, caueas diſputare de altis materijs, & de occultis Dei iudicijs. Cur ſic iſte relinquit: & ille ad tantã grãm aſſumit? cur etiam iſte tantum affligitur, & ille tam eximie exaltat? iſta omnẽ humanam facultatem ex-

cedunt: nec ad inuestigandum iudici um diuinum, ulla ratio præualet, uel disputatio. Quādo ergo hoc tibi suggerit, inimicus: uel etiam quidam cu riosi inquirunt homines: responde il lud prophetæ. Iustus es domine: et re ctum iudicium tuum. Et illud. Iudicia domini uera, iustificata in semetipsa. Iudicia mea metuenda sunt, non discutienda: quia humano intellectui sunt incomprensibilia. Noli etiam inquirere, uel disp utare de meritis sanctorum: quis alio sanctior, aut quis maior fuerit ī regno cœlorum. Talia generant sæpe lites, & contentiones inutiles: nutriunt quoque superbiam, & uanam gloriam: unde oriuntur inuidiæ, & dissensiones: dū iste illum sanctum, & alius alium conatur superbe præferre. Talia autem uelle scire. et inuestigare, nullum fructum afferunt: sed magis sanctis displicent: quia non sum Deus dissen

ſionis, ſed pacis: quæ pax magis in humilitate uera, q̃ in propria exaltatione conſiſtit. Quidam zelo dilectionis, trahuntur ad hos, uel ad illos, ampliori affectu, ſed humano potius, quàm diuino. Ego ſum, qui cunctos condidi ſanctos: ego donaui gratiam: ego præſtiti gloriam: ego noui ſingulorum merita: ego præueni eos in benedictionibus dulcedinis meæ: ego præſciui dilectos ante ſecula: ego eos elegi de mundo: non ipſi me præelegerunt: ego uocaui per gratiam: attraxi per miſericordiam: ego perduxi eos per tentationes uarias: ego infudi conſolationes magnificas: ego dedi perſeuerantiam ego coronaui eorum patientiam: ego primum, & nouiſſimum agnoſco: ego omnes inæſtimabili dilectione amplector: ego laudandus ſum in omnibus ſanctis meis: ego ſuper omnia benedicendus ſum,

& honorandus in singulis: quos sic gloriose magnificaui, & prædestinaui sine ullis pcedentibus proprijs meritis. Qui ergo unū de minimis meis contempserit: nec magnum honorat: quia pusillum, & magnum ego feci. Et qui derogat alicui sanctorū: derogat mihi, & cæteris omnibus in regno cœlorū. Omnes unum sunt per charitatis uinculū: idem sentiunt: idē uolunt: & omnes in unū se diligunt. Adhuc autem, quod multo altius est, plus me, q̄p se, & sua merita diligunt. Nam supra se rapti, & extra ppriam dilectionem tracti, toti in amorem mei pergunt: in quo & fruitiue quiescunt. Nihil est, quod eos auertere possit, aut deprimere: quippe qui æterna ueritate pleni, igne ardescunt inextinguibilis charitatis. Desinant igitur carnales, & animales homines de sanctorum statu differere: qui nō norunt nisi priuata gaudia diliger̄. Demunt,

& addunt pro ſua inclinatione, non prout placet æternæ ueritati. In multis eſt ignorantia: in ijs maxime, qui parum illuminati, raro aliquem perfecta dilectione ſpiritali diligere norunt. Multi adhuc naturali affectu, & humana amicitia, ad hos, uel ad illos trahuntur: & ſicut in inferioribus ſe habent, ita & de cœleſtibus imaginantur. Sed eſt diſtantia incomparabilis inter ea, quæ imperfecti cogitant, & quæ illuminati uiri per reuelationem ſupernam ſpeculantur. Caue ergo fili de iſtis curioſe tractare, quæ tuam ſcientiam excedunt: ſed hoc magis ſatage, & intende: ut uel minimus in regno Dei queas inueniri. Et ſi quiſpiam ſciret, quis alio ſanctior eſſet, uel maior haberetur in regno cœlorum: quid ei hæc notitia prodeſſet: niſi ſe ex hac cognitione coram me humiliaret: & in maiorem nominis mei laudem exur

geret? Multo acceptius deo facit, qui de peccatorum suorum magnitudine, & uirtutum suarum paruitate cogitat: & q̃ longe a sanctorum perfectione distat, q̃uis, qui de eorũ maioritate, uel paruitate disputat. Melius est, sanctos deuotis precibus, & lachrymis exorare, & eorum gloriosa suffragia humili mente implorare, q̃ eorum secreta, uana inquisitione perscrutari. Illi bene, & optime contentantur: si homines scirent contentari: & uaniloquia sua compescere. Non gloriantur de proprijs meritis: quippe qui sibi nil bonitatis ascribũt: sed totum mihi: quoniam ipsis cuncta ex infinita charitate mea donaui. Tãto amore diuinitatis, & gaudio supereffluenti replentur: ut nihil eis desit gloriæ: nihilq̃ possit deesse felicitatis Omnes sancti quãto altiores ĩ gloria, tanto humiliores in seipsis, & mihi uiciniores, & dilectiores existunt

Ideoq; habes scriptum: quia mittebant coronas suas ante Deum: & ceciderunt in facies suas coram agno: & adorauerunt uiuentem in secula seculorum. Multi quidē quærunt: quis maior sit in regno Dei? qui ignorāt. an cum minimis erunt digni computari. Magnum est: uel minimum esse in cœlo: ubi omnes magni sunt: quia omnes filij Dei uocabuntur, & erūt. Minimus erit in mille: & peccator centum annorum morietur. Cum enim quærerent discipuli: quis maior esset in regno cœlorum? tale audierunt responsum. Nisi conuersi fueritis: & efficiamini sicut paruuli: non intrabitis in regnum cœlorum. Quicunq; ergo humiliauerit se, sicut paruulus iste: hic maior est in regno cœlorum. Væ eis, qui cum paruulis humiliare se spōte dedignant: qm̄ humilis ianua regni cœlestis eos nō admittet itrare. Vę ēt diuitibus: qui haben.

hic consolationes suas: quia pauperi-
bus intrantibns in regnum Dei, ipsi
stabunt foris eiulantes. Gaudete hu-
miles, & exultate pauperes: quia ue-
strum est regnum Dei: si tamen in ue
ritate ambulatis.

Quod omnis spes, & fiducia in
solo Deo est figenda.
Cap. lxiiij.

DOmine, quę est fiducia mea, quã
in hac uita habeo? aut quod ma-
iu solatium meum ex omnibus ap-
parentibus sub cœlo? Nonne tu, do-
mine Deus meus: cuius misericordię
non est numerus? Vbi mihi bene fuit
sine te? aut quando male esse potuit
præsente te? Malo pauper esse ꝓpter
te, q̃ diues sine te. Eligo potius tecũ
in uita peregrinari, q̃ sine te cœlum
possidere. Vbi tu, ibi cœlum: atq; ibi
mors, & infernus, ubi tu non es. Tu
mihi in desiderio es: & ideo post te
gem ere, & clamare, & exorare neces-

ſe eſt. In nullo denique poſſum plene confidere, qui in neceſſitatibus auxilietur opportunius, niſi i te ſolo Deo meo. Tu es ſpes mea, & fiducia mea: tu conſolator meus, & fideliſſimus in omnibus. Omnes, quæ ſua ſunt, quærunt: tu ſalutem meam, & profectum meum ſolummodo prætendis: & omnia in bonum mihi conuertis. Etiam ſi me uarijs tentationibus, & aduerſitatibus exponis: hoc totum ad utilitatem meam ordinas: qui mille modis dilectos tuos probare conſueuiſti. In qua probatione non minus diligi debes, & laudari, q̃ ſi cœleſtibus cõſolationibus me repleres. In te ergo domine Deus pono totam ſpem meam, & refugium: in te omnem tribulationẽ, & anguſtiã meam conſtituo: quia totum infirmum, & inſtabile inuenio, quicquid extra te conſpicio. Non enim proderunt multi amici: neq; fortes auxiliarij adiuua

re poterunt: neque prudentes conſi- liarij reſponſum utile dare: neque li- bri doctorum conſolari: nec aliqua precioſa ſubſtãtia liberare: nec locus aliquis ſecretus cõtutari: ſi tu ipe nõ aſſiſtas, iuues, confortes, conſoleris, inſtruas, cuſtodias. Omnia namq;, quæ ad pacem uidentur eſſe, & felici tatem habendã: te abſente, nihil ſunt: nihilq; felicitatis in ueritate cõferũt. Finis ergo omnium bonorum, & al titudo uitæ, & profunditas eloquio- rum, tu es: & in te ſuper omnia ſpera re, fortiſſimum ſolatium ſeruorũ tuo rum. Ad te ſunt oculi mei: in te confi do Deus meus, miſericordiarũ pater. Benedic, & ſantifica animam meam benedictione cœleſti: ut fiat habita- tio ſancta tua, & ſedes æternę gloriæ tuę: nihilq; in templo tuo indignita- tis inueniatur, quod oculos tuę maie ſtatis offendat. Secundũ magnitudi- nẽ bonitatis tuæ, & multitudinẽ mi-

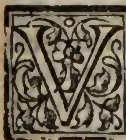
ſerationum

ſerationum tuarum reſpice in me, & exaudi orationem pauperis ſerui tui, longe exulantis in regione umbræ mortis. Protege, & conſerua animã ſeruuli tui, inter tot diſcrimina uitæ corruptibilis: ac commitante gratia tua dirige per uiam pacis, ad patriam perpetuæ claritatis.

LIBER QVARTVS.

Deuota exhortatio ád ſacrã corporis CHRISTI communionem.

Vox CHRISTI.

Enite ad me omnes, qui laboratis, et onerati eſtis & ego reficiam uos: dicit dominus. Panis, quẽ ego dabo, caro mea eſt: pro mundi uita. Accipite, & comedite. hoc eſt corpus meum: quod ꝓ uobis tradetur: hoc facite in meam com

memorationem. Qui manducat carnem meam: & bibit meũ sanguinẽ: ĩ me manet, et ego ĩ illo. Verba, q̃ ego locutus sum uobis spũs, & uita sunt.

Cum quanta reuerentia Christus sit suscipiendus. Cap. i.

HAec sunt uerba tua, Christe, Veritas æterna: quamuis non uno tempore prolata, nec uno in loco scripta. Quia ergo tua sunt uerba gratanter mihi, & fideliter cuncta sunt accipienda. Tua sunt: & tu ea protulisti: & mea quoq; sunt: quia pro salute mea ædidisti. Libenter suscipio ea ex ore tuo: ut arctius inserantur cordi meo. Excitant me uerba tantæ pietatis, plena dulcedinis, & dilectionis: sed terrent me delicta propria: & ad capienda tanta mysteria, me reuerberat impura conscientia: prouocat me dulcedo uerborum tuorum: sed onerat me multitudo uitiorum meorũ. Iubes, ut fiducialiter ad te accedam,

ſi tecum uelim habere partem:ut im mortalitatis accipiam alimoniam:ſi æternam cupiam obtinere uitam, & gloriam. Venite, inquis, ad me omnes, qui laboratis, & onerati eſtis: & ego reficiam uos. O dulce, & amicabile uerbum in aure peccatoris: quo tu domine Deus meus egenum & pauperem inuitas ad communionē tui ſanctiſſimi corporis. Sed quis ego ſum domine, ut ad te pręſumam accedere? Ecce cœli cœlorum te non capiunt: & tu dicis: uenite ad me omnes? Quid ſibi uult iſta pijſſima dignatio, & tam amicabilis inuitatio? Quomodo auſus ero uenire, qui nihil boni mihi conſcius ſum? Vnde poſſum præſumere? Quomodo te introducam in domum meam: qui ſæpius offendi benigniſſimam faciem tuam: Reuerentur angeli, & archāgeli metuunt ſancti, & iuſti: & tu dicis: Venite ad me omnes? Niſi tu

domine hoc diceres: quis uerum esse crederet? & nisi tu iuberes: quis accedere attentaret? Ecce Noe uir iustus ĩ arcæ fabrica cẽtum annis laborauit: ut cũ paucis saluaretur: & ego quomodo potero me una hora præparare: ut mundi fabricatorem cum reuerentia sumam? Moyses famulus tuus, magnus, et specialis amicus tuus, arcam ex lignis impuribilibus fecit, quam & mundissimo uestiuit auro, ut tabulas legis in eis reponeret: & ego putrida creatura audebo te, cõditorem legis, ac uitæ datorem, tã facile suscipere in corpore meo peccatis subdito? Salomon sapientissimus regum Israel, magnificum templum septem annis in laudẽ nominis tui ædificauit: & octo diebus festum dedicationis eius celebrauit: mille hostias pacificas obtulit: & arcã fœderis clãgore buccinæ, & iubilo in locũ sibi preparatũ solẽniter collocauit: & ego

ĩfelix,& pauperrimus hominũ, quo modo te in domum meam introducam: qui uix mediam expẽdere deuote noui horã: & utinam uel semel digne fere mediam? O mi Deus, quantũ illi ad placẽdum tibi agere studuerunt. Heu q̃ pusillum est, quod ago: q̃ breue expleo tempus, cum me ad cõmunicandum dispono: raro totus collectus, rarissime ab omni distractione purgatus. Et certe in tuæ salutari deitatis præsentia nulla deberet occurrere indecens cogitatio: nulla etiã occupare creatura: quia non angelũ, sed angelorum dominũ suscepturus sum hospitio. Est tamẽ ualde magna distantia inter arcam fœderis cũ suis reliquijs, & mundissimum corpus tuum, cũ suis ineffabilibus uirtutibus: inter legalia illa sacrificia, futurorum prẹfiguratiua, et uerã tui corporis hostiã, omniũ antiquorũ sacrificiorum cõpletiuam. Quare igitur, nõ magis

ad tuam uenerabilem inardesco præsentiam? cur non maiori me præparo solicitudine ad tua sancta sumēda: quādo illi antiqui sancti patriarchę, & ,pphetę, reges quoq;, et principes, cum uniuerso populo, tantum deuotionis demonstrauerunt affectum erga cultum diuinum? Saltauit deuotissimus rex dauid corā arca dei totis uiribus, recolens bñficia olim indulta patribus fecit diuersi generis organa: psalmos ædidit, et cātari instituit: cū lætitia cecinit & ipse frequēter in cythara, Spiritus sancti afflatus gratia: docuit populū Israel toto corde deum laudare, & ore consono diebus singulis benedicere, & prędicare. Si tanta agebatur tunc deuotio, ac diuinæ laudis extit recordatio corā arca testamenti: quāta nunc mihi, & omni populo Christiano habēda ē reuerentia & deuotio in præsentia sacramenti, in sumptione excellentissimi

corporis Christi? Currunt multi ad diuersa loca pro uisitandis reliquijs sanctorũ & mirantur, auditis gestis eorum:ampla ædificia templorum ĩspiciunt:& osculantur sericis,et auro inuoluta sacra ossa ipsorum. Et ecce tu præsens es hic apud me in altari, deus meus,sanctus sanctorum, creator omnium,& dominus angelorũ. Sępe in talibus uidendis est curiositas hominũ, & nouitas inuisorũ:& modicus reportatẽ emẽdationis fructus: maxime ubi est tam leuis sine uera cõtritione discursus. Hic aũt in sacramẽto altaris totus præsens es deus meus,hõ Christus Iesus:ubi & copiosius percipitur æternæ salutis fructus, quotienscunq; fueris digne ac deuote susceptus.Ad istud uero non trahit leuitas aliqua, nec curiositas, aut sensualitas:sed firma fides,deuota spes, & sincera charitas. O inuisibilis conditor mundi, deus q̃ mi-

rabiliter agis nobiscum: q̄ suauiter, et gratiose cum electis tuis disponis: quibus temetipsum in sacramēto sumendum proponis. Hoc namq; omnem intellectum superat: hoc specialiter deuotorum corda trahit, & accendit affectum. Ipsi enim uiri fideles tui, qui totam uitam suam ad emēdationem disponunt: ex hoc dignissimo sacramēto magnam deuotionis gratiam, & uirtutis amorem frequēter recipiunt. O admirabilis, et abscō dita gratia sacramenti: quam norunt tm̄ CHRISTI fideles: īfideles autē & peccatis seruientes, experiri non possunt. In hoc sacramēto confertur spiritalis gratia: & reparat̄ in anima uirtus amissa, & per peccatum deformata redit pulcritudo. Tanta est aliquando hęc gratia: ut ex plenitudine collatę deuotionis, non tantum mēs, sed & debile corpus uires sibi præstitas sentiat ampliores. Dolendum tm̄

ualde & miserandum super tepiditate, & negligentia nostra: quod non maiori affectu trahimur ad Christum sumendum: in quo tota spes saluandorum consistit, & meritum. Ipse enim est sanctificatio nostra et redemptio: ipse consolatio uiatorum, & sanctorum æterna fruitio. Dolendum itaque ualde: quod multi tam parum hoc salutare mysterium aduertunt, quod cœlum lætificat & mundum conseruat uniuersum. Heu cæcitas, & duritia cordis humani, tam ineffabile donū nō magis attēdēs & ex quotidiano usu ēt ad in aduertentiam defluens. Si.n. hoc sanctissimū Sacramentū in uno tantum celebraretur loco: & ab uno tantum consecraretur sacerdote in mūdo: quanto putas desiderio ad illū locum & talem Dei sacerdotē homines afficerentur: ut diuina mysteria celebrare audirēt? Nunc aūt multi facti sunt sacerdotes, & in multis locis offertur

Christus, ut tãto maior appareat gratia, & dilectio dei ad hominem, quãto latius est sacra communio diffusa per orbẽ. Gratias tibi bone Iesu, pastor æterne, qui nos pauperes, & exules dignatus es precioso corpore, & sanguine tuo reficere, & ad hæc mysteria percipienda, etiã proprÿ oris tui alloquio inuitare, dicendo. Venite ad me omnes, qui laboratis et onerati estis, & ego reficiam uos.

Quod magna bonitas, & charitas dei in sacramento exhibetur homini.

Cap. ÿ.

SVper bonitate tua, & magna misericordia tua, domine, confisus, accedo æger ad medicum, & saluatorem, esuriens & sitiens ad fontem uitæ, egenus ad regem cœli, seruus ad dominum, creatura ad creatorem desolatus ad meum pium consolatorem. Sed unde mihi hoc ut uenias ad

me? Quis ego sum, ut præstes mihi teipsum? Quomodo audet peccator coram te apparere? Et quomodo tu dignaris ad peccatorem uenire? Tu nosti seruum tuum, & scis quia nil boni in se habet, unde hoc illi præstes. Confiteor igitur utilitatem meam, agnosco bonitatem tuam laudo pietatem, & gratias ago propter nimiam charitatem. Propter temetipsum enim hoc facis, nõ propter mea merita ut bonitas tua mihi magis innotescat, charitas amplior ĩgeratur, & humilitas perfectius cõmendet̃. Quia ergo tibi hoc placet, & sic fieri iussisti, placet & mihi dignatio tua, & utinam iniquitas mea non obstat. O dulcissime, et benignissime IESV, quanta tibi reuerentia et gratiarum actio cum perpetua laude, ꝓ susceptiõe sacri corporis tui debet̃, cuius dignitatẽ nullus hominũ explicare potẽs ĩuenit̃. Sed q̃d cogita

bo in hac communione, i accessu ad dominum meum, quem debite uenerari nequeo, & tamen deuote suscipere desidero? Quid cogitabo melius, & salubrius, nisi meipsum totaliter humiliando coram te, & tuam infinitam bonitatem exaltando supra me? Laudo te Deus meus: & exalto i æternum Despicio me subijcio tibi in profundum uilitatis meæ. Ecce tu sanctus sanctorum: & ego sordes peccatorum & tu inclinas te ad me, qui non sum dignus ad te respicere. Ecce tu uenis ad me: tu uis esse mecū: tu inuitas ad conuiuium tuum tu mihi dare uis cœlestem cibum, & panem angelorum ad manducandum: & non alium sane, q̄ teipsum panem uiuum, qui de cœlo descendisti & das uitam mundo. Ecce unde dilectio procedit, qualis dignatio illucescit: q̄ magnæ gratiarum actiones, & laudes tibi pro his debētur. O q̄ salutare, & utile

conſilium tuum, cum iſtud inſtitui-
ſti: q̄ ſuaue, & iucundum conuiuium
cum teipſum in cibum donaſti: O q̄
admirabilis operatio tua domine, q̄
potens uirtus tua: quam infallibilis
ueritas tua. dixiſti enim: & facta ſunt
omnia, & hoc factum eſt, quod ipſe
iuſſiſti. Mira res, & fide digna, ac in-
humanum uincens intellectũ, quod
tu domine Deus meus uerus Deus,
& homo, ſub modica ſpecie panis, &
uini, integer contineris: & ſine con-
ſumptione a ſumente mãducaris. Tu
domine uniuerſorum, qui nullius ha
bes indigentiam, & qui uoluiſti per
Sacramentum tuum habitare in no
bis cõſerua cor meum & corpus me
um immaculatum, ut læta, & pura
conſcientia ſæpius ualeam tua cele-
brare myſteria: & ad meam perpetu
am accipere ſalutem, quæ ad tuum
præcipue honorem & memoriale pe
renne ſanxiſti, & inſtituiſti. Læta-

re anima mea: & gratias age Deo, pro tam nobili munere, & solatio singulari, in hac lachrymarum ualle tibi relicto. Nam quotiens hoc mysterium recolis: & Christi corpus accipis: totiens tuæ redemptionis opus agis & particeps omnium meritorũ CHRISTI efficeris. Charitas etenim Christi nunquam minuitur, magnitudo propitiationis eius nunquam exauritur. Ideo noua semper mentis renouatione ad hoc disponere te debes, & magnum salutis mysterium attenta consideratione pensare. Ita magnum, nouum et iucundum tibi uideri debet, cum celebras, aut Missam audis: ac si eodẽ die Christus primum in uterum Virginis descendens, homo factus esset: aut in cruce pendens pro salute hominum pateretur, & moreretur.

Quod utile sit sæpe cõmunicare. Cap. iij.

ECce ego uenio ad te, domine: ut bene mihi sit ex munere tuo, qđ parasti in dulcedine tua pauperi Deus. Ecce in te ē totum, quod desiderare possum, et debeo: tu salus mea & redemptio, spes & fortitudo, decus, & gloria. Lætifica ergo hodie animam serui tui: quoniam ad te Domine Iesu animam meam leuaui. desidero te nunc deuote, ac reuerenter suscipere: cupio te in domum meam introducere: quatenus cum zacheo merear a te benedici: ac inter filios Abrahę computari, Anima mea corpus tuum concupiscit: cor meum tecum uniri desiderat. Trade te mihi, & sufficit. Nam præter te, nulla cōsolatio ualet, sine te esse nequeo: & sine uisitatione tua, uiuere nō ualeo. Ideo q; oportet me frequent̄ ad te accedeř & ī remediū salutis meę recipere: ne forte deficiā ī uia: si fuero cœlesti fraudat⁹ alimōia, Sic.n. tu misericordissi

me Iesu prędicans populis uarios cu
ans languores, aliquando dixisti.
Nolo eos ieiunios dimittere ī domū
suam ne deficiant in uia. Age igitur
hoc modo mecum, qui te pro fideli-
um consolatione in Sacramento reli
quisti. Tu es enī suauis refectio ani-
mæ: et qui te digne mādducauerit, par
ticeps, & hæres erit ęternę glorię. Ne
cessarium quidem mihi est: qui tam
sępe laboro & pecco: tam cito torpe-
sco, & deficio: ut p frequentes oratio
nes, & cōfessiones, & sacram tui cor
poris perceptionē, me renouem, mū-
dem, & accēdum: ne forte diutius ab
stinēdo, a sancto proposito defluam.
Proni. n. sunt sensus hominis ad ma-
lum ab adolescētia sua: & nisi succur
rat diuina medicina: labitur hō mox
ad peiora. Retrahit ergo sancta com-
munio a malo: & confortat in bono.
Si. n. mō sępe negligens sum, & tepi-
dus, qn̄ cōmunico, aut celebro: quid
fieret,

fieret, ſi medelam non ſumerem, & tam grāde iuuamen non quęrerem? Et licet omni die non ſim aptus, nec ad celebrandū bene diſpoſitus: dabo tñ operam congruis temporibus diuina percipere myſteria, ac tātę gratię participem me exhibere. Nā hæc eſt una principalis fidelis animę conſolatio, q̄diu peregrinatura a te ī mortali corpore: ut ſæpius memor dei ſui, dilectum ſuum deuota ſuſcipiat mente. O mira circa nos tuæ pietatis dignatio: ꝙ tu domine Deus, creator omnium ſpirituum, ad pauperculam dignaris uenire animam & cum tota deitate tua, ac humanitate eius impinguare eſuriem. O felix mens, & beata anima, quæ te dñm Deum ſuū meretur deuote ſuſcipere: & in tua ſuſceptione ſpirituali gaudio repleri. O q̄ magnū ſuſcipit dominū: q̄ dilectū inducit hoſpitē q̄ iucūdū recipit ſociū: q̄ fidelē acceptat amicū: q̄ ſpe-

cioſum & nobilem amplectitur ſpō
ſum,præ omnibus dilectum, & ſuꝑ
omnia deſiderabilia amandum. Sile
ant a facie tua dulciſſime,dilecte me
us,cœlum, & terra, & omnis orna-
tus eorum: quoniam quicquid lau-
dis habent,aut decoris: ex dignatio-
ne tuæ eſt largitatis: nec ad decorem
tui peruenient nominis: cuius ſapiē-
tiæ non eſt numerus.

Quod multa bona præſtantur deuote comunicanti bus. Cap.iiij.

DOmine Deus meus,præueni ſer
uum tuū ī benedictionibus dul
cedinis tuę:ut ad tuum magnificum
ſacramentum digne, ac deuote mere
ar accedere. Excita cor meum in te:et
a graui torpore erue me. Viſita me
in ſalutari tuo,ad guſtandum in ſpi-
ritu tuam ſuauitatem: quæ in hoc Sa
cramēto, tanq̄ in fonte plenarie latet
illumina quoq; oculos meos ad intu

endum tantum myſterium:& ad credendum illud, indubitata fide me robora. eſt enim operatio tua nō humana potentia: tua ſacra inſtitutio, non hominis adinuentio. Non enī ad hęc capienda, & intelligenda, aliquis idoneus per ſe reperitur: quæ angelicam etiam ſubtilitatē tranſcendunt. Quid ergo ego peccator indignus terra, & cinis, de tam alto ſacro ſecreto potero inueſtigare, & capere? Domine in ſimplicitate cordis, in bona & firma fide & in tua iuſſione, ad te cum ſpe, & reuerentia accedo: & uere credo, quia tu præſens es hic in Sacramento, Deus & homo. Vis ergo, ut te ſuſcipiam: & meipſum tibi in charitate uniam? Vnde tuam precor clemētiam, & ſpiritualem ad hoc imploro mihi donari gratiam, ut totus ī te liqueſiam, & amore perfluā: atq; de nulla aliena cōſolatione amplius me intromittam. Eſt enim hoc altiſſimū

& dignissimum Sacramentum, salus animæ, & corporis, medicina omnis spiritualis languoris: in quo uitia mea curantur: passiones frenantur tẽtationes uincuntur, ac minuuntur, gratia maior infunditur, uirtus incœpta augetur, fides firmatur spes roboratur: & charitas ignescit, ac dilatať. Multa namq; bona largitus es, & adhuc sæpius largiris in Sacramento dilectis tuis, deuote communicãtibus, Deus meus, susceptor animæ meæ reparator infirmitatis humanæ, & totius dator consolationis internæ. Nã multam ipsis consolationem aduersus uarias tribulationes infundis: & de imo deiectionis propriæ, ad spem tuæ ꝓtectionis erigis: atq; noua quadã gratia eos ĩtus recreas & illustras: ut qui anxĳ primum, & sine affectione se ante cõmunionẽ senserãt: postea refecti cibo, potuq; cœlesti, ĩ melius se mutatos iueniãt, Quod idcirco cũ

electis tuis ita dispēsanter agis: ut ueraciter agnoscāt & patēter experiantur, ꝙ nihil ex semetipsis habeant: & quid bonitatis, ac gratiæ ex te consequātur: quia ex semetipsis frigidi, duri, acindeuoti, & ex te aūt feruentes, alacres, et deuoti esse merentur. Quis n. ad fontē suauitatis humiliter accedens, non modicum suauitatis inde reportat? Aut quis iuxta ignē copiosum stans, nū parū caloris inde percipit? Et tu fons es semper plenus, & superabundans, ignis iugiter ardens: et nunquā deficiēs. Vnde, si mihi nō licet haurire de plenitudine fontis: nec usqꝫ ad satietatem potare: apponam tamē os meum ad foramen cœlestis fistulę: ut saltem inde guttulam modicam capiam ad refocillandam sitim meam, ut non penitus exarescā. Et si necdum totus cœlestis. & tā ignitus Vt Seraphin et Cherubin esse possim conabor tñ deuotioni insistere, et cor

meum prẹparare:ut uel modicam di
uini incendij flammā ex humili ſum
ptione uiuifici Sacramēti conquirā.
Quicquid autē mihi deeſt,bone IE-
SV,ſaluator ſanctiſſime:tu pro me
ſupple benigne,ac gratioſe: qui om-
nes ad te dignatus uocare, dicēs. Ve
nite ad me omnes,qui laboratis, &
onerati eſtis:& ego reficiā uos. Ego
quidē laboro in ſudore uultus mei,
dolore cordis torqueor:peccatis one
ror,tentationibus inquietor: multis
malis paſſionibus īplicor, & p̄mor,
& non eſt qui adiuuet:nō eſt, qui li-
beret,& ſaluū faciat,niſi tu dn̄e De-
us,ſaluator meus:cui committo me,
& oīa mea ut me cuſtodias,& perdu
cas in uitam æternam. Suſcipe me ī
laudem & gloriam nominis tui:qui
corpus tuū & ſanguinē, ī cibū & po
tū mihi paraſti. Preſta dn̄e deus ſalu
taris meus:ut cū freq̄ntatione myſte
rij tui creſcat meę deuotiōis affectus.

De dignitate Sacramenti: & statu sacerdotali. Cap. v.

SI haberes angelicam puritatē, & sancti Ioannis Baptistę sanctitatem: non esses dignus hoc Sacramentum accipere, nec tractare. Non enim hoc meritis debet hominū, q̄ homo consecret, & tractet Christi Sacramētū, & sumat in cibum, panē agelorum. Grāde mysterium & magna dignitas secerdotum, quibus datum est; quod angelis non est concessum. Soli nanq; sacerdotes, in ecclesia rite ordinati, potestatem hn̄t celebrandi: & corpus Christi consecrandi. Sacerdos quidem minister ē Dei, utens uerbo Dei p̄ iussionem, & institutionem Dei: deus autē ibi principalis est auctor, & inuisibilis operator cui subest oē, qd̄ uoluerit: & paret oē qd' iusserit. Plus ergo credere debes deo oīpotēti in hoc excellētissimo Sacramēto, q̄ proprio sensui aut

alicui signo uisibili. Ideoq; cũ timore & reuerentia, ad hoc opus est accedendum. Attende igitur, & uide: cuius ministerium tibi traditum est p impositionem manus episcopi. Ecce sacerdos factus es, & ad celebrandũ consecratus: uide nunc ut fideliter & deuote in suo tempore Deo sacrificium offeras, & teipsum irreprehensibilem exhibeas, nõ alleuiasti onus tuum sed arctiori iam alligatus es uinculo disciplinæ, & ad maiorem teneris perfectionẽ sanctitatis. Sacerdos omnibus uirtutibus debet esse ornatus, & alijs bonę uitę exemplum præbere. Eius conuersatio nõ cum popularibus, et communibus hoĩum uijs, sed cum angelis in cœlo, aut cum perfectis uiris ĩ terra Sacerdos sacris uestibus indutus, Christi uices gerit ut deum pro se, et pro omni populo suppliciter, & humiliter roget. Habet nã q; ante se, & retro, dominicæ crucis

ſignum, ad memorādā iugiter Chri
ſti paſſionem. Ante ſe crucem in caſu
la porta, ut Chriſti ueſtigia diligēter
inſpiciat, & ſequi feruenter ſtudeat.
Poſt ſe cruce ſignatus eſt ut aduerſa
quælibet illata ab alijs, æquanimiter
pro Deo toleret. Ante ſe crucē gerit,
ut propria peccata lugeat poſt ſe, ut
aliorum etiam commiſſa, per cōpaſ-
ſionem defleat, & ſe mediū inter De-
um, & peccatorem, conſtitutum eſſe
ſciat, nec ab oratione, nec ab oblatio
ne ſancta torpeſcat, donec gratiam,
& miſericordiam impetrare merea-
tur. Quādo ſacerdos deuote celebrat,
Deum honorat: angelos lætificat: Ec
cleſiam ædificat: uiuos adiuuat: de-
functis requiem pſtat: & ſeſe omniū
bonorum participem efficit.

Interrogatio de exercitio ante
Cōmunionem. Cap. vi.

CVm tuā dignitatē dñe, & meam
utilitatē pēſo; ualde cōtremiſco,

& in meipso confundor. Si. n. non accedo: uitam fugio: & si indigne me ingessero: offensam incurro. Quid ergo faciã, deus meus auxiliator meus, & cõsiliator in necessitatibus. Tu doce me uiã rectam: propone breue aliqd' exercitiũ sacræ cõmunioni congruũ Vtile ẽ enim scire: qualiter. s. deuote, ac reuerenter tibi pręparare debeam cor meum ad recipiendum salubriť tuum sacramentũ, seu etiam celebrãdum tã magnũ, & diuinũ sacrificiũ.

De discussione ꝓpriæ cõsciẽtię, & emẽdationis ꝓposito. Cap. vij.

SVper omnia, cũ summa humilitate cordis, & supplici reuerentia, cũ plena fide, & pia intentione honoris dei ad hoc Sacramentum celebrãdum, tractãdum, & sumẽdum oportet dei accedere sacerdotem. diligenter examina conscientiam tuã: et pro posse tuo uera contritione, & humili confessione; eã nuda, & clarifica, ita

ut nil graue habeas aut ſcias,quod te remordeat,& liberum acceſſum im pediat.Habeas diſplicentiam omniũ peccatorum in generali:& pro quot tidianis exceſſibus magis in ſpeciali doleas,& gemas.Et ſi tempus patitur deo ĩ ſecreto cordis cunctas cõ fitere paſſionum tuarum miſerias,In gemiſce & dole:ꝙ adhuc ita carnalis ſis:& mundanus tam immortificatus a paſſionibus:tam plenus concupiſcentiarum motibus:tam incuſtoditus in ſenſibus exterioribus:tã ſæpe multis uanis phantaſiis implicatus:tam multum inclinatus ad exteriora:tam negligẽs ad interiora : tã leuis ad riſum, & diſſolutionem:tã durus ad fletum,& compunctionem:tã prõptus ad laxiora, & carnis cõmoda:tã ſegnis ad rigorẽ, & feruorẽ:tã curioſus ad noua audiẽda,et pulchra ĩtuẽda tã remiſſus ad humilia & abiecta amplectẽda:tã cupidus ad multa

habenda:& tam parcus ad dandum: tam tenax ad retinēdum:tam inconsi deratus in loquendo:tam incontinēs ad tacēdum:tam incōpositus in moribus:tam importunus in actibus tā effusus super cibum:tā surdus ad Dei uerbum:tam uelox ad quietem:tam tardus ad laborem:tam uigilās ad fabulas: tam somnolentus ad uigilias sacras:tam festiuus ad finem: tam uagus ad attendendum:tam negligens in horis persoluendis:tam tepidus in celebrando:tam aridus in communicando:tam cito distractus: tam raro tibi bene collectus:tam subito commotus ad iram:tam facilis ad alterius displicentiam:tam pronus ad iudicandum:tam rigidus ad arguendū: tam lętus ad prospera:tam debilis in aduersis:tam sępe multa bona proponens,et modicum ad effectum perducens.His,et alię defectibus tuis,cum dolore,& magna displicentia ꝓpriæ

infirmitatis confeſſis, ac deploratis, firmum ſtatue ꝓpoſitũ, ſemper emẽdandi uitam tuã, & in melius proficiendi. Deinde cum plena reſignatiõe, & integra uoluntate offer teipſum in honorem nominis mei, in ara cordis tui, holocauſtum perpetuum: corpus tuũ.ſ. & animã mihi fideliter cõmittẽdo: quatenus ſic digne mereraris ad offerendũ Deo ſacrificiũ accedere: & ſacramẽtũ corporis mei ſalubriter ſuſcipere. Nõ eſt enĩ oblatio dignior, & ſatisfactio maior pro peccatis diluẽdis, ꝙ ſeipſum pure & ĩtegre cũ oblatione corporis Chriſti in miſſa, & in communione Deo offerre. Si homo fecerit, qđ in ſe eſt: et uere pœnituerit: quotienſcũq; pro uenia, & gratia ad me acceſſerit: uiuo ego, dicit dñs: quia nolo mortẽ peccatoris: ſed magis ut conuertatur, et uiuat: quoniam peccatoꝝ ſuorũ non recordabor amplius ſed cuncta ſibi indulta erunt.

De oblatione Christi in cruce: & ꝓpria resignatione. Cap. viij.

SIcut ego meipsum, expāsis ī cruce manibus, & nudo corpore, ꝓ peccatis tuis Deo patri sponte obtuli: ita ut nihil ī me remaneret, quin totum in sacrificium diuinę placationis transierit: ita debes & tu temetipsum mihi uoluntarie in oblationem puram, & sanctam quotidie in missa cum omnibus uiribus, & affectibus tuis, quanto intimius uales, offerre. Quid magis a te requiro, q̃ ut te studeas mihi ex ītegro resignare? Quicquid præter teipsum das, nihil curo: quia non quæro datum tuum, sed te. Sicut non sufficeret tibi, omnibus habitis præter me: ita nec mihi placere poterit, quicquid dederis, te nō oblato. Offer te mihi & da te totū ꝓ deo: & erit accepta oblatio. Ecce ego me totū obtuli patri ꝓ te: dedi etiam totū corpus meū, & sanguinē in cibū:

ut totus tuus essem: & tu meus permaneres. Si autem in teipso steteris: nec sponte te ad uoluntatem meam obtuleris: non est plena oblatio: nec integra erit inter nos unio. Ideo omnia opera tua præcedere debet spōtanea tuijpsius in manus Dei oblatio: si libertatem consequi uis, & gratiā. Ideo tam pauci illuminati, & liberi intus efficiuntur: quia se ipsos ex toto abnegare nesciunt. Est firma sentētia mea. Nisi quis renūciauerit omnibus: nō potest esse meus discipulus. Tu ergo, si optas meus esse discipulus: offer teipsum mihi cum omnibus affectibus tuis.

Quod nos, & oīa nr̄a, deo debemus offerre: & pro oībus orare. Cā. ix.

DOmine, oīa tua sunt, quæ in cœlo sunt, & quę in terra. Desidero me ipsum tibi in spontaneam oblationē offerre: & tuus perpetuo ꝑmanere. Domine, in simplicitate cordis

mei offero mei ipsum tibi hodie ĩ ser uum sempiternum, in obsequium, et sacrificium laudis perpetuę. Suscipe me cum hac sancta oblatione tui pre ciosi corporis, quã tibi hodie in præ sentia angelorum inuisibiliter assistẽ tium offero: ut sit pro me, & pro cun cto populo tuo in salutem. Domine offero tibi oĩa peccata, et delicta mea quę cõmisi corã te, & sanctis angelis tuis, a die, quo primũ peccare potui, usq; ad diẽ hũc, super placabili altari tuo: ut tu oĩa pariter incẽdas, & cõbu ras igne charitatis tuæ: & deleas uni uersas maculas peccatorꝝ meorũ: & cõscientiã meã ab omni delicto emũ des: & restituas mihi gratiã tuã, quã peccando amisi: oĩa mihi plene indul gẽdo, & ĩ osculũ pacis me misericor diter assumendo. Quid possum agere ꝑ peccatis meis, nisi humiliter ea cõ fitẽdo, & lamẽtãdo, & tuã ꝓpitiatio nẽ incessanť deprecãdo. Deprecor te,

exaudi me propitius; ubi asto coram te Deus meus. Omnia peccata mea mihi maxime displicent. Nolo ea unq̃ amplius perpetrare; sed pro eis doleo, & dolebo, q̃diu uixero; paratus pœnitentiam agere, & pro posse satisfacere. Dimitte mihi Deus, dimitte mihi peccata mea, propter nomen sanctum tuum; salua animam meam, quam precioso sanguine tuo redemisti. Ecce committo me misericordiæ tuæ: resigno me in manibus tuis; age mecũ secũdũ bonitatẽ tuã, nõ secũdũ meam malitiam, & iniquitatẽ. Offero & tibi omnia bona mea: quamuis ualde pauca, & imperfecta; ut tu ea emundes, & sanctifices; ut ea grata habeas, & accepta tibi facias, & semper ad meliora trahas: necnon ad beatum, & laudabilẽ finem, me pigrum, & inutilem homũcionem perducas. Offero quoq; tibi omnia desideria deuotorũ: necessitates parentum, ami-

corum, fratrũ, sororũ, omniumq́ʒ cha rorũ meorũ, et eorũ, qui mihi uel alijs propter amorẽ tuum benefecerunt: & qui orationes, & missas pro se, sui sq́ʒ oĩbus dici a me desiderauerunt, & pe tierunt: siue in carne adhuc uiuant: si ue iam seculo defuncti sint: ut omnes sibi auxilium gratiæ tuæ, opem con solationis, protectionem a periculis, liberationem a pœnis, aduenire sen tiant: & ut ab oĩbus malis erepti, gra tias tibi magnificas læti persoluant. Offero etiã tibi preces, & hostias pla cationis pro illis specialiter, qui me ĩ aliquo læserunt, cõtristauerunt, aut ui tuperauerunt: uel aliquod dãnum, uel grauamẽ tulerunt: ꝓ his quoq́ʒ oĩbus, quos aliquãdo cõtristaui, cõturbaui, grauaui, & scãdalizaui, uerbis, factis, scienter, & ignoranter: ut nobis oĩbus pariter indulgeas peccata nr̃a, & mu tuas offensiones. Aufer domine a cor dibus nostris omnẽ suspicionẽ, indi

gnationem, iram, & disceptationē, & quicquid potest charitatem lædere, et fraternam dilectionem minuere. Miserere, miserere domine, misericordiā tuam poscentibus: da gratiam indigētibus: & fac nos tales existere, ut simus digni gratia tua perfrui: & ad uitam proficiamus æternam. Amen.

Quod sacra cōmunio de facili non est relinquenda. Cap. x.

FRequenter recurrēdum est ad fontem gratiæ, & diuinæ misericordiæ, ad fontē bonitatis, & totius pietatis, quatenus a passionibus tuis, & uitijs curari ualeas: & contra uniuersas tētationes, & fallacias diaboli fortior, atq; uigilantior effici merearis. Inimicus sciens fructum, & remediū maximū in sacra cōmunione positū, omni modo, & occasione nititur fideles, & deuotos, quantum præualet, retrahere, & impedire. Cum enim quidam sacræ cōmunioni se aptare dispo

nunt; peiores sathanæ imissiones pa-
tiuntur. Ipse. n. neq; spiritus, ut in Iob
scribitur, uenit inter filios Dei, ut soli
ta eos nequitia perturbet: aut timidos
nimiũ reddat, & perplexos: qnatenus
affectum eorũ minuat: uel fidẽ impu-
gnando auferat; si forte, aut oĩno cõ-
munionem relinquant; aut cũ tepore
accedant: sed nõ est quicq; curandum
de uersutijs, & phãtasiis illius, quantũ
libet turpibus, & horrendis: sed cun-
cta phantasmata in caput eius sunt re
torquenda. Contemnendus est miser,
& deridẽdus: nec ꝓpter insultus eius,
& cõmotiones, quas suscitat, sacra est
omittenda. Cõmunio. Sæpe etiã im-
pedit nimia solicitudo ꝓ deuotione
habenda, & anxietates quędam de cõ
fessione facienda. Age secundũ consi-
lium sapientũ: & depone anxietatem,
& scrupulũ: quia gratiã Dei impedit,
et deuotionẽ mentis destruit. Propter
aliquam paruam tribulationem, uel

grauitatē, sacram ne dimittas cōmu-
nionē: sed uade citius confiteri: et oēs
offensiones aliis libēter indulge. Si ue
ro tu aliquem offendisti: ueniam hu-
militer pcare: & Deus libēter indulge
bit tibi. Quid prodest diu tardare cō-
fessionem, aut sacrā differre cōmunio
nem? Expurga te cū primis: expue ue
lociter uenenū: festina accipere reme-
dium: et senties melius, q̄ si diu distu
leris. Si hodie propter istud dimittis:
cras forsitā illud magis eueniet: et sic
diu posses a cōmunione impediri, et
magis ineptus fieri. Quanto ergo ci-
tius uales a psenti grauitate, et inertia
te excutias: quia nihil importat diu
anxiari, diu cum turbatione transire,
et ob quotidiana obstacula, se a diui-
nis sequestrare: imo plurimū nocet,
diu cōmunionē protelare. Nam et gra
uem torporem cōsueuit inducere. Pro
dolor: quidā tepidi, et dissoluti, moras
cōfitendi libēter accipiunt: et cōmu-

nionem sacrã idcirco differre cupiunt ne ad maiorem sui custodiam sedare teneantur. Heu ꝙ modicã charitatẽ: & debilem deuotionem habent, qui sacram cõmunionem tã faciliter post ponunt. Quam felix ille, & Deo acceptus habetur, qui sic uiuit, & tali puritate conscientiam suã custodit: ut etiã omni die cõmunicare paratus, & bene affectus esset, si ei liceret: & sine nota egere posset. Si quis interdũ abstinet: humilitatis gratia, aut legitima impediente causa laudandus est de reuerentia. Si autẽ torpor obrepserit: seipsum excitare debet: & facere quod in se est: & dñs aderit desiderio suo, ꝓ bona uoluntate: quã specialiter respicit. Cũ uero legitime præpeditus est: habebit semper bonam uoluntatem, & piam intentionẽ cõmunicandi: & sic non carebit fructu sacramenti. Potest enim quilibet deuotus omni die, & omni hora, ad spiritualẽ Christi cõ

munionē salubriter, & sine ꝓhibitione accedere: & tamen certis diebus, et statuto tempore, corpus sui redēptoris cū affectuosa reuerentia, sacramentaliter debet suscipere: & magis laudem Dei, & honorem prætendere, q̃ suam cōsolationē quærere. Nā totiens mystice cōmunicat, et inuisibiliter reficitur: quotiens incarnationis Christi mysterium passionēq; deuote recolit: & in amore eius accēditur. Qui aliter se non præparat, nisi instāte festo, uel cōsuetudine cōpellente: sæpius imparatus erit. Beatus, qui se dño in holocaustū offert, quotiens celebrat, aut cōmunicat. Non sis in celebrando nimis prolixus: aut festinus: sed serua bonum cōmunem modū: cū quibus uiuis. Non debes alijs generare molestiam, & tædium: sed cōmunem seruare uiam secundū maiorū institutionē: & potius aliorum seruire utilitati, q̃ propriæ deuotioni, uel affectui.

Quod corpus Christi, et sacra scriptura, maxime sint animæ fideli necessaria. Cap. xi.

O Dulcissime domine Iesu, quanta est dulcedo deuotæ animæ tecū æpulantis in conuiuio tuo: ubi ei non alius cibus manducandus proponitur, nisi tu, unicus dilectus eius, super omnia desideria cordis eius desiderabilis. Et mihi quidem dulce foret in præsentia tuā ex intimo affectu lachrymas fundere: et cum pia Magdalene, pedes tuos lachrymis irrigare. Sed ubi est hæc deuotio, ubi lachrymarum sanctarum copiosa effusio? Certe in conspectu tuo, et sanctorum angelorum tuorum totū cor meum ardere deberet, et ex gaudio flere. Habeo enim te in sacramentis uere præsentem, quāuis per alienam speciem occultatum. Nam in propria, et diuina claritate te cōspicere, oculi mei ferre non possent: sed neq; totus mūdus

in fulgore gloriæ maiestatis tuæ subsisteret. In hoc ergo imbecillitati meę consulis: quod te sub sacramento abscondis. Habeo uere, et adoro, quem ange li adorant in cœlo: sed ego adhuc interim in fide: illi autem in specie, & sine uelamine. Me oportet contentum esse in lumine ueræ fidei, & in ea ambulare: donec aspiret dies æternæ claritatis: & umbræ figurarum inclinentur. Cum autem uenerit quod perfectum est, cessabit usus sacramentorũ: quia beati, in gloria cœlesti nõ egent medicamine sacramentali: gaudent enim sine fine in præsentia Dei, facie ad faciem gloriam eius speculantes: & de claritate in claritatem abyssalis deitatis transformati, gustant uerbũ Dei, carnem factum, sicut fuit ab initio, & manet in æternũ. Memor horum mirabilium, graue mihi fit tædium: etiam quodlibet spirituale solatium: quia quãdiu dñm meum aper-

te in sua gloria non uideo: pro nihilo duco omne, quod in mũdo cõspicio, & audio. Testis es tu mihi Deus: qđ nulla potest me res ꝯsolari: nulla creatura quietare, nisi tu Deus meus, quẽ desidero æternaliter contemplari. Sed non est hoc possibile, durante me in hac mortalitate. Ideo oportet, ut me ponam ad magnam patientiã: & meipsum in omni desiderio tibi submittam. Nam & sancti tui domine, qui tecum iam in regno cœlorum exultant: in fide, & patientia magna, dum uiuerent, aduentum gloriæ tuæ expectabant. Quod illi crediderunt, ego credo: quod illi sperauerunt, ego spero: quo illi peruenerunt, per gratiam tuam me uenturem confido. Ambulabo interim in fide, exemplis confortatus sanctorum. Habeo etiam libros sanctos pro sancto solatio, & uitæ speculo: atq; super hæc omnia sanctissimum corpus tuum pro singula-

ri remedio, et refugio. Duo nãq; mihi necessaria permaxime sentio in hac uita: sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis uita: in carcere corporis huius detentus, duobus me egere fateor: cibo scilicet, & lumine. Dedisti itaq; mihi infirmo sacrum corpus tuum ad refectionẽ mẽtis, & corporis: & posuisti lucernam pedibus meis, uerbum tuum. Sine his duobus bene uiuere nõ possem. nam uerbum Dei, lux animæ meæ: & sacramẽtum tuum, panis uitæ. Hæc possunt etiam dici mensæ duæ, hinc, & inde in gazophilatio sanctæ ecclesiæ positæ. Vna mensa est sacri altaris, habens panem sanctum: idest corpus CHRISTI præciosum. Altera est diuinę legis cõtinens doctrinam sanctam, erudiens in fide recta, & firmiter usque ad interiora uelaminis, ubi sunt Sancta sanctorũ, perducens. Gratias tibi domine Iesu, lux lucis æternæ, pro doctri-

næ sacræ mensã, quã nobis per seruos tuos prophetas, & apostolos, aliosq; doctores ministrasti. Grãs tibi creator, & redẽptor hominũ: q̃ ad declarãdã toti mundo charitatẽ tuã, cœnã parasti magnã: in qua nõ agnum typicum, sed tuũ sanctissimum corpus & sanguinẽ proposuisti manducandum & bibendũ: lætificãs omnes fideles cõuiuio sacro, & calice inebrians salutari: i quo sunt omnes delitiæ paradisi & æpulãtur nobiscũ angeli sancti: sed suauitate feliciori. O q̃ magnum, & honorabile est officium sacerdotum: quibus datum est, dominum maiestatis uerbis sacris cõsecrare, labijs benedicere, manibus tenere ore proprio sumere, & cæteris ministrare. O q̃ mundæ debent esse manus illæ: q̃ purũ os: q̃ sanctũ corpus: q̃ immaculatũ erit cor sacerdotis, ad quem totiens ingreditur auctor puritatis. Ex ore sacerdotis nihil, nisi san

ctum, nisi honestum, & utile procedere debet uerbũ, q tã sæpe. CHRISTI accipit sacramẽtũ. Oculi eius simplices, & pudici; q CHRISTI corpus solent intueri. Manus purę, et in cœlum eleuatæ; quæ creatorẽ cœli, & terræ solent contrectare. Sacerdotibus specialiter in lege dicitur, Sãcti estote: quoniam ego sanctus sum dñs deus uester. Adiuuet nos gratia tua, omnipotẽs Deus; ut qui officiũ sacerdotale suscepimus; digne, ac deuote tibi in omni puritate, & in conscientia bona famulari ualeamus. Et si non possumus in tanta innocentia uitæ cõuersari, ut debemus: concede nobis tamẽ digne flere mala, quę gessimus; ut ĩ spiritu humilitatis, ac bonæ uolũtatis proposito, tibi feruentius decætero de seruire ualeamus.

Quod magna diligentia se debeat co municaturus CHRISTO pręparare. Cap. xij.

EGo ſum puritatis amator,& dator oīs ſanctitatis. Ego cor purum quæro: & ibi eſt locus requietionis meæ. Para mihi cœnaculum grande ſtratum: & faciam apud te paſcha cum diſcipulis meis. Si uis ut ueniam ad te, & apud te maneam: expurga uetus fermentum:& munda cordis tui habitaculum exclude totū ſeculum & omnē uitiorum tumultū: ſede tanq̄ paſſer ſolitarius in tecto:& cogita exceſſus tuos in amaritudine animæ tuę.Omnis namq; amans ſuo delicto amatori optimū,& pulcherrimū præparat locū:quia in hoc cognoſcitur affectus ſuſcipientis dilectum. Scito tamen: te non poſſe ſatisfacere huic p̄parationi ex merito tuæ actionis:etiam ſi per integrū annū te p̄parares:& nihil aliud in mente haberes: ſed ex ſola pietate, & gratia mea permitteris ad menſam meam accedere: ac ſi mendicus ad prandium uocare-

tur diuitis: & ille nihil aliud habeat ad retribuendum beneficijs eius, nisi se humiliando, & regratiãdo. Fac qđ in te est: & diligenter facito, nõ ex cõsuetudine, non ex necessitate: sed cum timore: & reuerentia: & affectu accipe corpus dilecti domini Dei tui, dignantis ad te uenire. Ego sum, qui uocaui: ego iussi fieri: ego supplebo qđ tibi deest ueni & suscipe me. Cũ gratiam deuotionis tribuo gratias age Deo tuo, non quia dignus es: sed quia tui misertus sum, si non habes: sed magis aridum te sentis: insiste orationi ingemisce, & pulsa: nec desistas, donec merearis micam, aut guttam gratiæ salutaris accipere. Tu mei indignes: non ego tui indigeo. Nec tu me sanctificare uenis, sed ego te sanctificare, & meliorare uenio. Tu uenis, ut ex me sanctificeris, & mihi uniaris, ut nouã gratiã recipias, & de nouo ad emendationẽ accẽdaris. Noli ne

gligere hanc gratiam; sed præpara cũ omni diligentia cor tuum: & introduc ad te dilectum tuum. Oportet autem, ut non solum te præpares ad deuotionẽ ante Cõmunionẽ; sed ut etiã te solicite cõserues in ea post Sacramẽti perceptionem. Nec minor custodia post exigitur, quã deuota præparatio prius. Nam bona postmodum custodia, optima iterum est præparatio ad maiorem gratiam cõsequendam. Ex eo qppe ualde indispositus quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia. Caue a multiloquio: mane secreto & fruere Deo tantum. Ipsum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest. Ego sum, cui te totum dare debes: ita ut iam ultra non in te, sed in me absq; omni solicitudine uiuas.

Quod toto corde anima deuota Christi unionem in Sacramento affectare debet. Cap. xiij.

Quis

QVis mihi det dñe, ut iueniã te solũ: & aperiã tibi totũ cor meũ: & fruar te, sicut desiderat aĩa mea: & iã me nemo despiciat: nec ulla creatura me moueat uel respiciat: sed tu solus mihi loquaris, et ego tibi: sicut solet dilectus ad dilectũ loq: & amicus cũ amico cõuiuari? Hoc oro: hoc desidero: ut tibi totus uniar: & cor meũ ab oĩbus creatis rebus abstrahã, magisq; p sacrã cõione, ac frequẽtẽ celebrationẽ cœlestia, & æterna sapere discã. Ah dñe Deus, qñ ero tecum totus unitus, & absorptus, meiq; totaliter oblitus? Tu in me, & ego in te: & sic nos pariter in unũ manere cõcede. Vere tu es dilectus meus, & electus ex milibus in quo cõplacuit aĩę meę habitare oĩb⁹ dieb⁹ uitæ suæ. Vere tu pacificus meus in quo pax sũma, et requies uera: extra quẽ labor, et dolor, ĩfinita miseria. Vere tu es Deus abscõditus, et cõ

filiũ tuũ nõ est cũ ĩpiis, sed cum humilibus, & simplicibus sermo tuus. O q̃ suauis est dñe, spũs tuus: q ut dulcedinẽ tuã i filios demõstrares: pane suauissimo de cœlo descẽdẽte illos reficere dignaris. Vere nõ est alia natio tã grãdis, quę habeat deos appropinquãtes sibi sicut tu Deus noster ades uniuersis fidelibus tuis: quibus ob quottidianũ solatiũ, & cor erigẽdũ i cœlũ te tribuis, ad edẽdũ, & fruẽdũ. Quæ est enĩ alia gẽs tã inclyta, sicut plebs. Christiana? aut q̃ creatura sub cœlo tã dilecta, ut aĩa deuota, ad quã ingredit̃ Deus, ut pascat eã carne sua gloriosa. O ineffabilis gratia? o admirabilis dignatio: o amor ĩmẽsus, hoĩ singulariter impensus. Sed quid retribuã dño ꝓ grã ista, ꝓ charitate tam eximia? Nõ est aliq̃d, qđ gratius donar̃ queã, q̃ ut cor meũ Deo totaliter tribuã & intime cõiungã. Tũc exultabunt omnia interiora mea cum p-

fecte fuerint: unita Deo anima mea. Tunc dicet mihi. Si tu uis esse mecũ ego uolo libenter esse tecum. Et ego rñdebo illi. Dignare dñe manere me cũ: ego uolo libẽter esse tecum. Hoc est totum desiderium meum: ut cor meum tibi sit unitum.

De quorundã deuotorꝵ ardenti desi derio ad corpus xp̃i. Cap. xiiij.

QVã magna multitudo dulcedinis tuæ dñe, quã abscõ disti timẽtibus te. Qñ recordor deuotorũ aliquorum ad sacr̃m tuum dñe cum maxima deuotione, & affectu accedentium, tunc sæpius in meipso confundor, & erubesco: ꝙ ad altare tuum, & sacrę Cõionis mensam tã tepide & frigide accedo: ꝙ ita aridus: & sine affectione cordis maneo: et ꝙ nõ sum totaliter accẽsus corã te Deo meo nec ita uehemẽter attract⁹, & affect⁹, sicut multi deuoti fuerũt ꝗ p̃ nimio desiderio Cõmuniõis, et sẽsibili

cordis amore a fletu se nō potuerunt cōtinere, sed ore cordis, et corporis pariter ad te deū fontē uiuū medullitus inhiabant, suā esuriē nō ualentes aliter tēperare, nec satiare, nisi corpus tuū cū oī iucūditate, et spiritali auiditate accepissent. O uere ardēs fides eorū, ꝓbabile existens argumētū sacræ ꝑsentiæ tuæ. Isti. n. ueraciter cognoscunt dnm suū in fractiōe panis, quorū cor tā ualide ardet in eis de IESV ambulāte cū eis. Lōge est a me sæpe talis affectus, et deuotio, tā uehemēs amor, et ardor. Esto mihi ꝓpitius, IESV bone, dulcis et benigne: et cōcede pauperi mēdico tuo, uel īterdū modicū de cordiali affectu amoris tui in sacra Cōmunione sentire: ut fides mea magis cōualescat: spes in bonitate tua proficiat: & charitas semel ꝑfecte accēsa, & cœleste māna experta, nunq̄ deficiat. Potēs est aūt misericordia tua, etiā gratiā desideratam

mihi præſtare, & in ſpiritu ardoris, cũ dies bñplaciti tui aduenerit, me clemẽtiſſime uiſitare. Etenim licet tãto deſiderio tam ſpecialiũ deuotorꝝ tuorꝝ nõ ardeo: tñ de gratia tua illius magni inflãmati deſiderij deſideriũ habeo: orans, & deſiderans olum taliũ feruidorꝝ amatorꝝ tuorum participem me fieri, ac eorum ſancto conſortio annumerari.

Quod gratia deuotionis, humilitate & ſuiipſins abnegatione acquiritur. Cap. xv.

OPortet te deuotionis gratiã inſtanter quærere, indeſinẽter petere, patiẽter & fiducialiter expectare, gratãter recipere, humiliter cõſeruare, ſtudioſe cũ ea operari, ac Deo tẽpus, & modũ ſupernę uiſitationis, donec ueniat, cõmittere. Humiliare præcipue te debes, cũ parũ aut nihil deuotionis interius ſentis, ſed nõ nimiũ deijci, nec inordinate cõtriſtari.

Dat sæpe Deus in uno breui momento, qđ longo negauit tempore. Dat ēt qñq; in fine, qđ in principio orationis lagiri distulit. Si semper cito grã daret, & pro uoto adesset, nõ esset infirmo hoi bñ portabile. Propterea in bona spe, & humili patiẽtia, expectãda est deuotionis grã. Tibi tñ, & peccatis tuis imputa cum non datur uel etiã cum occulte tollit. Modicũ qñq; est, quod gratiã impedit, & abscõdit si tñ modicum, & nõ potius grande dici debeat, quod tm̃ bonum prohibet. Et si hoc ipsum modicũ, uel grãde, amoueris: & perfecte uixeris, erit quod petisti statim namq; ut te Deo ex toto cordẽ tradideris: nec hoc, uel illud pro tuo libito, seu uelle, quæsieris: sed integre in ipso posueris, unitum te inuenies, et pacatum, quia nil ita bñ sapiet, & placebit, sicut beneplacitum diuinæ uoluntatis. Quisq̃s ergo intẽtionẽ suã simplici corde sur

ſum ad deũ leuauerit: ſecꝫ ab oĩ inordinato amorẽ, ſeu diſplicẽtia cuiuſlibet rei creatæ euacuauerit, aptiſſim⁹ gratiã ꝑcipiẽdi, ac dignus deuotiõis munere erit. Dat. n. dñs ibi bñdictionẽ ſuã, ubi uaſa uacua ĩuenerit, & q̃nto ꝑfectius quis ĩfimis renũciauerit: & magis ſibĳpſi ꝑ cõtẽptũ ſui moritur: tãto grã celerius uenit: copioſius ĩtrat: & altius liberꝝ cor ęleuat. Tunc uidebit, & affluet, & mirabit̃, & dilatabit̃ cor eius ĩ ipſo: quia manus dñi cũ eo: & ipſe ſe poſuit totaliter ĩ manu eius uſcꝫ ĩ ſeculũ. Ecce ſic bñdicet̃ hõ, qui q̃rit Deũ ĩ toto corde ſuo, nec in uanũ accipit animã ſuã. Hic in accipiendo ſacrã Euchariſtiã, magnã ꝓmeret̃ diuinæ unionis gratiã: quia nõ reſpicit ad ꝓpriã deuotionẽ & cõſolationẽ: ſed ad dei gloriã, & honorẽ

Qđ neceſſitates noſtras CHRISTO aperire, & eius gratiã poſtulare debemus. Cap. xvi.

O Dulcissime, atq; amantissime dñe, quem desidero suscipere, tu scis infirmitatẽ meã, & necessitatẽ, quã patior: in quãtis malis, & uitijs iaceo: q̃ saepe sum grauatus, tẽtatus, turbatus & inquinatus ꝓ remedio ad te uenio, ꝓ cõsolatiõe, & subleuamine, te deprecor: Ad oĩa sciẽtem loquor, cui manifesta sunt oĩa interiora mea, & qui solus me ꝑfecte potes cõsolari, & adiuuare. Tu scis, qb᷒ bonis indigeo prę oĩbus, & quã pauper sum in uirtutibus. Ecce sto añ te pauper & nudus, gratiam postulans, & misericordiã implorans. Refice esurientẽ mendicũ tuũ: accẽde frigiditatẽ meã igne amoris tui, illumina caecitatẽ meã claritatẽ praesentiae tuae. Verte mihi oĩa terrena ĩ amaritudinẽ: oĩa grauia, & cõtraria in patiẽtiã: oĩa ĩfima, & creata in cõtẽptũ et obliuionẽ. Erige cor meũ ad te in coelũ et ne dimittas me uagari super terrã.

Tu solus mihi ex hoc iā dulcescas usq; in seculū, qa tu solus cibus, & potus meus, amor meus, & gaudiū meum dulcedo mea, & totū bonū meū. Vtinā me totaliter, ex tua præsentia accēdas, cōburas, & in te trāsmutes, ut unus tecū efficiar spiritus, & per grām internę unionis, & liquefactionē ardētis amoris. Ne patiaris me ieiunū, & aridū a te recedere, sed operare mecū misericorditer, sicut sæpius operatus es cū sanctis tuis mirabiliter. Quid mirū, si totus ex te ignescerem, & in meipsos deficerem, cū tu sis ignis semper ardens, & nūquam deficiens, amor corda purificans, & intellectum illuminans?

De ardenti amore, & uehementi affectu suscipiendi Christum. Vox discipuli. Cap. xvij.

CVm sūma deuotione, & ardenti amore, cū toto cordis affectu, & feruore, desidero te dñe susciperē, quē

admodū multi sancti, et deuotæ psonæ in cōicādo te desiderauerūt: q tibi maxime in sanctitate uitæ placuerunt, et in ardentissima deuotiōe fuerūt. O deus meus, amor ęternus, totū bonus meū, felicitas īterminabilis, cupio te suscipere cū uehemētissimo desiderio, et dignissima reuerētia, q̄ aliquis sanctorꝶ unq̄ habuit, et sentire potuit. Et licet īdignus sum oīa illa sentimēta deuotionis hēre: tn̄ offero tibi totū cordis mei affectū: ac si oīa illa gratissime inflāmata desideria solus haberē. Sed etq̄cūq; pōt ipsa pia mēs cōciper, et desiderat: hęc oīa tibi cū summa reuerētia, ueneratiōe ac ītimo fauore p̄beo, et offero. Nihil opto mihi reseruar̄, sed me et oīa mea tibi spōte, et libētissime īmolar̄. Dñe Deus meus, creator meus, et redemptor meus, cū tali affectu, reuerētia, laude, et honore, cū tali gratitudine, dignitate, et amore, cū tali fide, spe et

puritate, te affecto hodie suscipere: sicut te suscepit, & desiderauit sanctissima mr̃ tua gloriosa uirgo Maria: qñ angelo euãgelizãti sibi incarnationis mysterium, humiliter, & deuote rñdit. Ecce ancilla dñi, fiat mihi secũ dũ uerbũ tuũ. Et sicut beatus p̃cursor tuus, excellẽtissim⁹ sanctorũ, Ioãnes Baptista in præsentia tua lætabũdus exultauit ĩ gaudio Spiritus Sãcti, dũ adhuc maternis clauderet̃ uisceribus et postmodũ cernẽs ĩter hoĩes Iesum ambulãte, ualde se humiliãs, deuoto cũ affectu dicebat. Amicus aũt spõsi q̃ stat, & audit cũ gaudio gaudet p̃p uocẽ spõsi sic et ego magnis, et sacris desiderijs opto ĩflãmari: & tibi ex toto corde meipsum p̃sentare. Vnde & oĩum deuotorꝝ cordiũ iubilatiões, ardẽtes affectus, mẽtales excessus, ac supernales illuminatiões, et cœlicas uisiões, tibi offero, & exhibeo, cũ oĩb⁹ uirtutib⁹ et laudib⁹ ab oĩ creatura in

cœlo,& ĩ terra cel ebratis,& celebrã-
dis,ꝓ me,& oĩb⁹ mihi ĩ orõne cõmẽ
datis quaten⁹ ab oĩb⁹ digne lauderis
& ĩ ꝑpetuũ glorificeris. Accipe uota
mea dñe Deus me⁹,& deſideria ĩfini
tę laudationis,et ĩmẽſe bñdictiõis: q̃
tibi ſecundũ multitudinẽ ineffabilis
magnitudinis tuæ iure debẽt. Hęc ti
bi reddo,& reddere deſidero ꝑ ſingu
los dies,et momẽta tẽpoꝝ,atq; ad red
dẽdũ mecum tibi grãs et laudes oẽs
cœleſtes ſpiritus, & cunctos fideles
tuos p̃cib⁹,& affectib⁹ inuito, & ex
oro.Laudẽt te uniuerſi ppl'i. Tribus
& linguę, & ſanctũ,ac mellifluũ no-
mẽ tuũ cũ ſumma iubilatiõe,& ardẽ
tí deuotiõe magnificẽt. Et qcũq; re-
uerẽter,ac deuote altiſſimũ ſacrm̃ tuũ
celebrãt,et plena fide recipiũt:gratiã
& miſericordiã apud te iuenire me-
reanẽ & ꝓ me pct̃ õre ſuppliciter ex-
orẽt. Cũq; optata deuotiõe,ac fruibi
li unio ne p otiti fuerit, & bñ cõſolati

ac mirifice refecti & de sacra mensa cœlesti abscesserint mei pauperis recordari dignentur.

Quod hõ nõ sit curiosus scrutator sacri sed hũilis imitator xp̄i subdēdo sensum suũ sacræ fidei. Cap. xviij.

CAuēdũ ē tibi a curiosa, & inutili ꝑscrutatiõe hui⁹ ꝓfundissimi sacramēti: si nõ uis ĩ dubitatiõis ꝓfundũ demergi. Qui scrutator ē maiestatis: opprimetᷣ a gloria. Plus ualet De⁹ operari, q̃ hõ ĩtelligere põt. Tolerabilis, pia, & humilis inq̃sitio ueritatis parata semꝑ doceri, & ꝑ sanas patrũ snĩas studēs ambulare. Beata simplicitas: q̃ difficiles q̃stionũ relinq̃t uias & plana, ac firma pergit semita mandatoꝶ Dei. Multi deuotionē ꝑdiderũt, dũ altiora scrutari uoluerunt. Fides a te exigitur, & sincera uita: nõ altitudo ĩtellectus, neqꝫ ꝓfunditas mysterioꝶ Dei. Si nõ ĩtelligis, nec capis, q̃ ĩfra te sũt q̃uo cõp̄hēdes ea, q̃ supra

te sunt: Subde te deo: & humilia sensum tuũ fidei: & dabit̃ tibi sciẽtiæ lumẽ ꝓut tibi fuerit utile, ac necessariũ Quidã grauiter tentant̃ de fide, ac Sacramẽto: sed nõ ẽ hoc ipsis ĩputãdũ, sed potius inimico. Noli curare, noli disputare cũ cogitationibus tuis: nec ad imissas a diabolo dubitationes rñde, sed crede uerbis Dei: crede sctĩs eius, & ꝓphetis, & fugiet a te nequã inimicus. Sæpe multũ ꝓdest, ꝙ talia sustinet Dei seruus. Nã infideles & pctõres nõ tẽtat, quos secure iã possidet, fideles, aut deuotos uariis modis tẽtat & uexat. Perge ergo cũ simplici & ĩdubitata fide, et cũ simplici reuerẽtia ad sacramẽtũ accede. Quicquid ĩtelligere nõ uales: Deo oĩpotẽti secure cõmitte. Nõ fallit te deus, fallitur, qui sibi nimiũ credit. Gradit̃ Deus cũ simplicibus, reuelat se humilibus dat intellectũ paruulis, aperit sensum puris mẽtibus, et abscõdit gratiã cu-

riosis, et supbis. Ratio humana debi-
lis ē, et falli potest, fides autē uera fal
li nō pōt. Omnis rō, et naturalis iue-
stigatio, fidē seq debet, nō precedere,
nec ifrigere. Nā fides, et amor ibi ma
xime pcellūt, et occultis modis ī hoc
sanctissimo, et superexcellētissimo Sa
cramēto operātur. Deus æternus, et ī
mēsus, īfinitęq; potētiæ, facit magna
et inscrutabilia ī cœlo et ī terra, nec ē
īuestigatio mirabiliū operū eius. Si
talia eēnt opa Dei, ut facile ab huma
na ratione caperentur nō essent mira
bilia, nec ineffabilia dicenda.

Quanuis iste libellus dicatur Ioānis
Gerson: author tamē ipsius fuit Tho
mas de Kēpis Canonic⁹ Regularis

Venetijs In ædibus Bernardini
Bindonis. Anno Domini
M D XLIIII.

